

ת"פ 14754/02/13 - המאשימה - מדינת ישראל נגד הנאשם - מאיר כהן

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 14754-02-13 מדינת ישראל - פרקליטות מחוז תל אביב מיסוי וכלכלה נ' כהן
בפני כבוד השופט הישאם אבו שחאדה

בעניין: המאשימה - מדינת ישראל
ע"י עוה"ד כרמל קדור בשם פרקליטות מחוז
תל אביב (מיסוי וכלכלה).
נגד
הנאשם - מאיר כהן
ע"י ב"כ עוה"ד ארז אלוש ממשרד עו"ד עדי
כרמלי

ה כ ר ע ת ד ין

תוכן עניינים פסקאות

- א. כתב האישום 1 - 5
- ב. טענות הנאשם 6
- ג. טענת ההתיישנות של הנאשם 7
- ד. קבילות אמרות החוץ של הנאשם 8 - 14
- ה. הכללים לבדיקת המשקל של אמרות החוץ של הנאשם 15 - 16
- ו. שאלת המשקל של אמרות החוץ לפי המבחן הפנימי 17 - 21
- ז. העסק של המקווה 22 - 77
- ז.1 העמותה הייתה אחראית על הפעלת המקווה 23 - 24
- ז.2 העמותה לא ניהלה ספרים ולא דיווחה על הכנסותיה 25

- 3.ז הנאשם היה "מנהל פעיל" של העמותה 26 - 38
- 4.ז התקיימות היסוד הנפשי של "כוונה" 39 - 41
- 5.ז הכללים הראייתיים לאופן הוכחת "היקף ההכנסות" 42 - 47
- 6.ז הודאות החוץ של הנאשם לגבי היקף ההכנסות מהמקווה 48 - 49
- 7.ז שני מקורות של "דבר מה נוסף" 66 - 73
- 8.ז המקור הראשון של "דבר מה נוסף": זהות הלקוחות 58 - 65
- 9.ז המקור השני של "דבר מה נוסף": "עדות שיטה" 66 - 73
- 10.ז העברת נטל הבאת הראיות לנאשם 74 - 77
- ח. העסק של בניה ושיפוצים 78 - 289**
- 1.ח האם מדובר בעסק או בפעילות התנדבותית? 78 - 81
- 2.ח התקיימות היסוד הנפשי של "כוונה" 82 - 84
- 3.ח שאלת גובה ההכנסות מהעסק לפי שנים 85 - 88
- 4.ח ההכנסות בשנת 2002 89 - 138
- ההכנסות מיחיאל אוירכמן 92 - 94
- ההכנסות ממלכיאל 95 - 96
- ההכנסות ממנחם חנזין 97 - 105
- ההכנסות מטובה לסקר 106 - 111
- ההכנסות מלאה צ'קושוילי 112 - 118
- ההכנסות ממוטי ליפסקי 119 - 126
- ההכנסות ממנחם מעטוף 127 - 138
- 5.ח ההכנסות בשנת 2003 139 - 181
- ההכנסות מגבריאל כהן 141 - 145
- ההכנסות מבנימין מנשה ליפקין 146 - 155
- ההכנסות מיוסף יצחק זילברשטרום 156 - 166
- ההכנסות מירחמיאל שיף 167 - 175
- ההכנסות מנפתלי שלום 176 - 181
- 6.ח ההכנסות בשנת 2004 182 - 217
- ההכנסות משמריה הלל 184 - 186
- ההכנסות מאהרן מרדכי ממן 187 - 191
- ההכנסות מאליעזר מזרחי 192 - 197
- ההכנסות ממנחם מנדל חנזין 198
- ההכנסות ממשה לדיוב 199 - 210
- ההכנסות מעזרא מפעי 211 - 217
- 7.ח ההכנסות בשנת 2006 218 - 233
- ההכנסות מאורי סבאג 220 - 222
- ההכנסות מעובדיה מעטוף 223 - 233
- 8.ח ההכנסות בשנת 2007 237 - 252
- ההכנסות מבית הכנסת יוסף עובדיה ונצח ישראל 236 - 240
- ההכנסות מבית הקברות לוד (משפחת אלשוילי) 241 - 247
- ההכנסות מיוסף שמח 248 - 252
- 9.ח ההכנסות בשנת 2008 253 - 281
- ההכנסות ממרדכי שלום הלל 255 - 261
- ההכנסות משלמה קלויזנר 262 - 270
- ההכנסות ממנחם פוקסמן 271 - 281
- 10.ח ההכנסות בשנת 2009 282 - 288
- ההכנסות מאליעזר מזרחי 284
- ההכנסות מרחל חוטובלי 285 - 287
- ההכנסות מרחל פוקסמן 288
- 11.ח ההכנסות מבנימין מזרחי 289 - 293
- 12.ח ההכנסות מציון אסרף 294 - 300
- 13.ח סיכום ההכנסות שהוכחו מעסק הבניה והשיפוצים 301 - 302
- ט. סיכום ההכנסות של הנאשם מהמקווה ומעסק הבניה והשיפוצים 303 - 304**
- י. סוף דבר 305**

*****

1. על פי עובדות כתב האישום, הנאשם עסק בכל התקופה הרלוונטית לכתב האישום בשני עיסוקים: ראשית, הפעלת מקווה טהרה בעיר לוד, ושנית קבלנות של עבודות בניה ושיפוצים.

2. מעיסוקיו בביצוע עבודות בניה ושיפוצים, צמחו לנאשם הכנסות בסכומים שאינם ידועים במדויק למאשימה, אולם למצער כלהלן:

בשנת 2002, סך 444,567 ₪.

בשנת 2003, סך 269,040 ₪.

בשנת 2004, סך 390,656 ₪.

בשנת 2006, סך 76,500 ₪.

בשנת 2007, סך 38,000 ₪.

בשנת 2008, סך 358,950 ₪.

בשנת 2009, סך 200,000 ₪.

סה"כ 1,777,713 ₪.

3. מעיסוקיו בהפעלת מקווה טהרה צמחו לנאשם הכנסות בסכומים שאינם ידועים במדויק למאשימה, אולם למצער כלהלן:

בשנת 2003, סך 24,575 ₪.

בשנת 2004, סך 80,594 ₪.

בשנת 2005, סך 140,974 ₪.

בשנת 2006, סך 141,907 ₪.

בשנת 2007, סך 135,953 ₪.

בשנת 2008, סך 128,313 ₪.

בשנת 2009, סך 130,569 ₪.

בשנת 2010, סך 197,681 ₪.

בשנת 2011, סך 14,286 ₪.

סה"כ 997,852 ₪.

4. הנאשם השתמש במרמה, ערמה ותחבולה בעשותו את המעשים המפורטים להלן: לא הודיע לפקיד השומה שבאזור מגוריו על עיסוקו; לא ניהל פנקסי חשבונות על פי תוספות ד' ו-יא' להוראות מס הכנסה (ניהול פנקסי חשבונות) (מס 2), התשל"ג-1973; בכל שנת מס בתקופה הרלוונטית, לא הגיש לפקיד השומה דוחות שנתיים על הכנסותיו משני העיסוקים הנ"ל. הנאשם עשה את האמור לעיל במזיד ובכוונה להתחמק ממס.

5. הוראות החיקוק לפיהן מואשם הנאשם: 10 עבירות לפי סעיף 220(5) לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1961 (להלן: **פקודת מס הכנסה**) שעניינן שימוש בכל מרמה, ערמה או תחבולה במטרה להתחמק ממס.

ב. טענות הנאשם

6. הנאשם טען בתמצית כדלקמן:

א. התיישנות: חלק מהעבירות נשוא כתב האישום התיישנו ולכן לא היה מקום להגיש בגינן כתב אישום (ראו סעיף 10 למענה בכתב מטעם הנאשם לכתב האישום, מיום 7.5.14 וכן ראו את חמישה העמודים אחרונים לסיכומים בכתב מטעם ההגנה תחת הכותרת "המדינה האשימה בעבירות שהתיישנו"). טענה זו תידון בהרחבה בהמשך.

ב. שיהיו בהעברת חומרי החקירה להגנה: טענה זו תדון כעת. ייאמר כבר עתה שאכן במהלך שמיעת הראיות התברר כי חלק מחומר החקירה לא הועבר להגנה. עם זאת, מיד עם היוודע העובדה האמורה, הורתי על הפסקת שמיעת הראיות על מנת לאפשר להגנה להגיש בקשה מסודרת לקבלת חומר חקירה, שבה דנתי ונתתי בה החלטה לגופו של עניין, ואשר אף הגיעה לערעור בערכאות גבוהות יותר (להלן: **הבקשה לקבלת חומר חקירה**). כמו כן, חידוש שמיעת הראיות בתיק נעשה רק לאחר שהטענות לגבי חומר החקירה הוכרעו עד תום. להגנה ניתנה ההזדמנות להגיש בקשה לשמיעה חוזרת של עדים מסוימים שעדותם נשמעה בטרם שכל חומר החקירה הגיע לידי ההגנה, וזו לא מצאה לנכון להגיש בקשה כזו. לסיכום, לא התרשמתי כי

הגנתו של הנאשם נפגעה כהוא זה מכך שחלק מחומר החקירה לא הגיע לידי בטרם שהחלה שמיעת הראיות בתיק (ראו בהרחבה ההחלטות שנתתי בפרוט' מיום 29.1.15, 19.2.15, 2.4.15, 31.5.15, 14.6.15, 14.7.15, 15.10.15 ו- 18.11.15).

ג. שיהיו בהגשת כתב האישום: יוזכר, החקירה החלה בסוף שנת 2011. כתב האישום הוגש בחודש פברואר 2013 ולכן על פניו טענה זו אין בה ממש.

ד. הנאשם פעל בהתנדבות: לטענת הנאשם הוא פעל בהתנדבות בתפעול המקווה למען רווחת כלל תושבי השכונה. כמו כן, לטענת הנאשם הוא שימש כמתווך בין פועלים בתחום הבניה ובין תושבי שכונת חב"ד בה הוא מתגורר בלוד. בשני המקרים, מדובר בפעילות התנדבותית שאין בצידה שכר ולכן אינו מחויב בדיווח לגביה לרשויות המס (ראו עמודים 3 עד 5 לסיכומים בכתב מטעם ההגנה). טענות אלה יידונו בהרחבה בגוף הכרעת הדין. יש לציין שמכוח טענה זו שפעל בהתנדבות, הנאשם העלה טענה של אכיפה בררנית לפיה הפועלים לא נחקרו ולא הועמדו לדין בגין ביצוע עבירות מס של אי דיווח ואי ניהול ספרים. ייאמר כבר עתה, כפי שיובהר בהרחבה בהמשך, בהכרעת הדין נקבע כי הנאשם היה קבלן עצמאי שחייב לדווח לרשויות המס ולא מתווך מתנדב, ולכן נופלת מאליה גם הטענה של אכיפה בררנית.

ה. ההכנסות שייכות לעמותה: לטענת הנאשם גם אם נוצרו הכנסות מהמקווה, הן שייכות לעמותה ולא לנאשם (עמ' 8 לסיכומים בכתב מטעם ההגנה, תחת הכותרת "כל הכנסות המקווה הן הכנסות של העמותה"). טענה זו תידון בהרחבה בגוף הכרעת הדין.

ו. לנאשם היו הכנסות מזעריות שאינן חייבות במס: לטענת הנאשם גם אם היו לו הכנסות כלשהן מהמקווה ומענף הבניה והשיפוצים, הרי שמדובר בהכנסות מזעריות שאינן חייבות במס. טענה זו תידון בהרחבה בגוף הכרעת הדין.

ז. ההכנסות שמפורטות בכתב האישום מופרכות: כל ההכנסות המפורטות בכתב האישום, הן בגדר השערות של החוקר שחקר אותו ואין להן כל בסיס ראיתי שניתן לבסס עליו ממצא מרשיע בבית משפט. בנוסף, בכתב האישום ישנה התבססות על רישום כפול של הכנסות מאותם מקורות, ומכאן גם הסכומים המופרכים שמופיעים בו. טענה זו תידון בהרחבה בגוף הכרעת הדין.

ח. מחדלי חקירה: עדים רבים לא נחקרו ומכאן גם מחדלי החקירה המהותיים שהובילו לקיפוח הגנתו של הנאשם, דבר שמוביל מסקנה שיש לזכותו מהעבירות שיוחסו לו בכתב האישום. טענה זו תידון בהרחבה בגוף הכרעת הדין.

ט. הסתרת מידע מהנאשם לגבי המלצה לכופר: לטענת הנאשם החוקר הראשי בתיק המליץ

לממונים עליו ברשות המיסים לסיים את ההליך הפלילי שהתנהל נגד הנאשם בהליך של כופר. בנוסף, לטענת הנאשם, המאשימה פעלה להסתרת מכתב ההמלצה של החוקר הראשי מעיני הנאשם (ראו שישה העמודים האחרונים לסיכומים בכתב מטעם ההגנה, תחת הכותרת "הסתרת המסמך הפנימי שמלמד על הגעה לכופר"). בטענה זו אדון כבר כעת.

בהחלטה שנתתי בבקשה לקבלת חומר חקירה, קבעתי שהמסמכים הרלוונטיים הנוגעים להמלצה לכופר מן הראוי שיועברו להגנה. החלטה זו בוטלה על ידי ערכאות גבוהות יותר במסגרת ערר שהוגש על ידי המדינה. אף על פי כן, מסמכים אלה בכל זאת נמסרו להגנה בשגגה על ידי המאשימה (ראו חקירתו הנגדית של החוקר ברוך יצחקי בפרוט' מיום 17.4.16 עמ' 180 עד 184 והחלטתי בעמ' 184, וכן ראו החלטתי בפרוט' מיום 30.6.16 בעמ' 184-185).

בכל מקרה, למרות השגגה האמורה, דעתי היא שאין בעצם קיומה של המלצה לכופר על ידי החוקר הראשי בתיק כדי להצדיק ביטול כתב האישום או כדי להקים לנאשם טענה של הגנה מן הצדק. יוזכר כי אין לאדם זכות קנויה לשלם כופר בגין העבירות שביצע ולהשתחרר מעולו של המשפט הפלילי. נטילת הכופר תחת ההליך הפלילי, היא בגדר חריג, שכן, על אדם שיש מקום להניח כי עבר עבירה, לתת עליה את הדין במשפט (בג"צ 4001/99 טהלר נ' נציג מס הכנסה [פורסם בנבו] (7.7.1999) פסקה 4 לפסק הדין; עע"מ 398/07 התנועה לחופש המידע נ' מדינת ישראל - רשות המיסים [פורסם בנבו] (23.9.08) פסקה 11 לפסק דינה של כבוד השופטת ארבל).

יתר על כן, הנחת היסוד במסלול הכופר בעבירות מס היא שמדובר בעבירה שאיננה חמורה, ושהאינטרס הציבורי מצדיק אי נקיטה בהליך פלילי, הכול בכפוף כמובן להסרת המחדל ותשלום גובה הכופר. הדבר עולה גם מפסיקתו של בית המשפט העליון וגם מהנחיות רשות המיסים (בג"צ 194/93 שגב נ' שר החוץ פ"ד מט (5) עמ' 57, 62 (1995), בדברי כבוד השופט ברק (כתוארו דאז)).

במקרה שבפניי, מדובר בעבירות מס חמורות מסוג פשע עם העלמת הכנסות בסכומים גבוהים ביותר. הווה אומר, גם אם החוקר הראשי בתיק המליץ לממונים עליו על סיום ההליך בכופר, הרי שמדובר בהמלצה שגויה מאחר והתיק אינו מתאים למסלול של כופר. בסופו של יום, אותם ממונים לא אימצו את ההמלצה של החוקר הראשי בתיק. על כן, לנאשם לא יכול לצמוח יתרון דיוני כלשהו מההמלצה השגויה של החוקר הראשי בתיק. אם לא די בכך, הנאשם לא הודה בכתב האישום וגם לא קיבל אחריות ובחר לנהל הליך הוכחות ממושך. די גם בכך על מנת לקבוע שהמסלול של כופר כלל לא מתאים למקרה שבפניי.

ג. טענת ההתיישנות של הנאשם

7. כתב האישום מתייחס להכנסות שונות שהיו לנאשם משני עסקים שונים וזאת החל משנת 2002 ועד

שנת 2011. הנאשם נחקר לראשונה בשנת 2011. על פניו, טענת ההתיישנות אין בה ממש ודינה להידחות. להלן נימוקי:

- א. העבירות שמיוחסות לנאשם בכתב האישום הן עבירות מסוג פשע לפי סעיף 220 לפקודת מס הכנסה ולא עבירות מסוג עוון, ולכן אין רלוונטיות לתקופת ההתיישנות בעבירות עוון כפי שטענה ההגנה בסיכומים בכתב מטעמה. כמו כן, כפי שיובהר בהרחבה בהמשך, יסוד "הכוונה" בעבירה לפי סעיף 220 לפקודת מס הכנסה, אכן מתקיים, הן לגבי המקווה (פסקאות 39-41 להכרעת הדין) והן לגבי העסק של הבניה והשיפוצים (פסקאות 82-84 להכרעת הדין). כידוע, יסוד "הכוונה" הוא נתון מרכזי שמבחין בין עבירות מס מסוג עוון לבין עבירות מס מסוג פשע.
- ב. בסעיף 225 לפקודת מס הכנסה נקבע כדלקמן: **"לא תוגש תביעה פלילית לפי פקודה זו כעבור 6 שנים משנת המס שבה נעברה העבירה, ובמקרה של עבירה על הוראות 220 - כעבור 10 שנים משנת המס שבה נעברה העבירה"**.
- ג. שנת המס הישנה ביותר בכתב האישום שבפניי היא שנת 2002. ככל שייקבע שאין התיישנות לגבי שנת המס הישנה ביותר שמופיעה בכתב האישום, הרי שקל וחומר שאין התיישנות לגבי שאר שנות המס שבאו לאחריה.
- ד. הלכה פסוקה היא שלפי סעיף 225 לפקודת מס הכנסה, מניין הימים של תקופת ההתיישנות בעבירות מס מתחיל עם תום שנת המס שבמהלכה נעברה העבירה, ולא מיום ביצועה בפועל (ע"פ 4745/97 **בוני הבירה בע"מ נ' מדינת ישראל** פ"ד נב(3) 766, 781-783, 789 (1998) (להלן: עניין **בוני הבירה**)). לפי סעיף 1 לפקודת מס הכנסה, **"שנת מס"** היא תקופה של שניים עשר חודשים רצופים, שתחילתה ב-1 בינואר. ולעניינו, שנת המס 2002 מתחילה ב-1.1.02 ומסתיימת ב-31.12.02.
- ה. לפיכך, **לכאורה**, מניין תקופת ההתיישנות לעבירות שבוצעו בשנת המס 2002, מתחיל ב-1.1.03 ומסתיים ב-1.1.13. עם זאת, בפסיקה נקבע שיש לקרוא את סעיף 225 לפקודת מס הכנסה יחד עם סעיף 9(ג) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] תשמ"ב-1982 (עניין **בוני הבירה**, שם).
- ו. לפי סעיף 9(ג) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] תשמ"ב-1982 יתחיל מניין תקופת ההתיישנות מיום ההליך האחרון בחקירה או מיום הגשת כתב האישום או מיום ההליך האחרון מטעם בית המשפט, הכול לפי המאוחר יותר. יוצא מכך, שאין כל משמעות לעובדה שכתב האישום שבפניי הוגש לבית משפט בחודש פברואר 2013, וזאת בשל העובדה שהתקיימה חקירה בתיק עוד בשנת 2011, עוד בטרם חלפו 10 שנים מיום 1.1.03.

ז. לסיכום, מניין תקופת ההתיישנות של עשר שנים לגבי כל העבירות שבוצעו בין השנים 2002 ועד 2011, מתחיל עם סיום החקירה בשנת 2011. יוצא מכך, שהמאשימה רשאית להגיש את כתב האישום לגבי מכלול העבירות שבו עד שנת 2021.

ד. קבילות אמרות החוץ של הנאשם

8. לנאשם יש שתי קבוצות של אמרות חוץ: ראשית, אמרות חוץ בפני החוקר ברוך יצחקי (להלן: "**החוקר יצחקי**" או "**האמרות בפני החוקר יצחקי**"), לפי העניין; שנית, אמרות חוץ בכתב שנערכו על ידי הנאשם בטרם מעצרו ונתפסו בביתו מכוח צו חיפוש (להלן: **האמרות שהנאשם ערך לעצמו**).

9. לגבי האמרות בפני החוקר יצחקי: מהנאשם נגבו שש אמרות על ידי החוקר יצחקי (ת/13, ת/14, ת/15, ת/16, ת/17, ת/18). למעשה, מדובר בהודאות לכל דבר ועניין וזאת במכלול העבירות שיוחסו לנאשם בכתב האישום. בא כוח הנאשם הצהיר לפרוטוקול שאין בפיו טענות זוטא או טענות נגד קבילותן של האמרות בפני החוקר יצחקי וכי טענותיו כנגד אמרות אלה יתמקדו בשאלת משקלן, וזאת על פי המבחן הפנימי והמבחן החיצוני שנקבעו בפסיקה (פרוט' מיום 2.2.17, עמ' 225, ש' 23-24).

10. לגבי האמרות שהנאשם ערך לעצמו: מדובר באסופה גדולה מאוד של מסמכים שנתפסו מביתו של הנאשם מכוח צו חיפוש שניתן על ידי בית משפט (ת/19 ו-ת/12). כמו כן, נתפס גם המחשב האישי של הנאשם מביתו ונתפסו המסמכים שבתוכו גם מכוח צו שיפוטי שאפשר העתקה של תכולתו (ת/21, ת/23, ת/24; ראו גם עדותם של החוקר אריק אמסלם, פרוט' מיום 30.6.16, עמ' 198-199; וכן של החוקר יצחקי, פרוט' מיום 29.1.15 עמ' 113 ש' 27-29, עמ' 118 ש' 2-3, עמ' 121, ש' 13-31, עמ' 122, ש' 1-26).

11. המסמכים השונים שנתפסו בביתו של הנאשם ונערכו על ידו, הן בגדר אמרות חוץ לכל דבר ועניין וקבילות כראייה, ואין נפקא מינה שלא מדובר באמרות חוץ שנגבו על ידי חוקר. יוזכר, אמרות חוץ של נאשם יכולות להיות בפני איש מרות וגם בפני מי שאינו איש מרות ויכולות להיות גם מסמכים שהנאשם ערך לעצמו (יעקב קדמי **על הראיות**, חלק ראשון, תש"ע - 2009, עמ' 10-17).

12. הנאשם לא טען כי התפיסה של המסמכים מביתו הייתה בלתי חוקית. בנוסף, חלק מהמסמכים שנתפסו נושאים את חתימתו של הנאשם. בא כוח הנאשם הצהיר לפרוטוקול שאין כל טענה בפי הנאשם שחתימתו על המסמכים השונים (כגון: מכתבים, הסכמים, תרשומות אישיות, פנקסים, ועוד) זויפה על ידי אחר או שמשמך כלשהו נחתם על ידו בשל כפייה או עושה (פרוט' מיום 2.2.17, עמ' 231, ש' 25-28, וכן עמ' 232, ש' 14-15).

13. מעבר לנדרש יצוין, וזאת במנותק מההצהרה האמורה שניתנה על ידי הנאשם באמצעות בא כוחו, קיים

כלל ראיתי שלפיו אדם שחותם על מסמך, חזקה עליו שחתם עליו כאות להסכמתו לגבי תוכנו של המסמך ועליו הנטל לסתור את החזקה האמורה (ע"א 8963/14 **נעאמנה נ' בדארנה** [פורסם בנבו] (12.7.16) פסקה 10 לפסקה דינה של כב' השופטת חיות).

14. לפיכך, מאחר ואין טענות לגבי קבילותן של מכלול אמרות החוץ של הנאשם, הן אמרות חוץ שנגבו ממנו על ידי החוקר יצחקי והן אמרות החוץ השונות שערך לעצמו בביתו בטרם מעצרו, נותר לדון במשקל שיש לייחס למכלול אמרותיו אלה והאם ניתן לקבוע ממצאים מרשיעים כנגדו מכוחן.

ה. הכללים לבדיקת המשקל של אמרות החוץ של הנאשם

15. ב-ע"פ 7532/12 **איטל נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (11.12.16) כבוד השופט סולברג (פסקאות 140 - 143, 156 - 162), סיכם את הכללים המקובלים בפסיקה לצורך בחינת המשקל שיש לייחס להודאת חוץ של נאשם:

א. שני מבחנים: קיימים שני מבחנים מרכזיים לצורך בחינת המשקל של הודאות חוץ של נאשם: מבחן פנימי ומבחן חיצוני.

ב. המבחן הפנימי: בוחן את ההודאה על פי סימני האמת העולים מתוכה, הנלמדים מנוסח הדברים, מידת הפירוט שבהן והגיונם הפנימי.

ג. המבחן החיצוני: בוחן את ההודאה על פי סימני אמת שהם חיצוניים להודאה, ואשר יש בהם כדי ללמד על אמתותה. המבחן החיצוני בא לתמוך בהודאה העומדת בפני עצמה לאור משקלה העצמי. מטרת המבחן החיצוני הוא להפיג את החשש שמא מדובר בהודאת שווא. המבחן החיצוני מתמצא בהצבעה על תוספת ראיתית שהיא חיצונית להודאת החוץ והמכונה "דבר מה נוסף".

ד. "דבר מה נוסף" הינה ראיה מאמתת: דבר מה נוסף הוא תוספת ראיתית "מאמתת". לפיכך, ככלל, די בראיה ישירה או נסיבתית, חיצונית להודאת הנאשם, אשר יש בה כדי לאשר במידת מה את תוכן ההודאה ולהצביע על אמתותה, ואין צורך להידרש לראיה "מסבכת", קרי שמצביעה על אשמתו של הנאשם בביצוע העבירה שמויחסת לו בכתב האישום. ה"דבר מה הנוסף" יכול להימצא במקבץ של ראיות ולא דווקא בראיה בודדת.

16. בפרק הבא, אדון במבחן הפנימי בנוגע למשקלן של אמרות החוץ של הנאשם, וזאת לגבי שני העסקים מושא כתב האישום, המקווה ועבודות הבניה והשיפוצים. בהמשך, בפרק הנפרד לגבי המקווה ובפרק

הנפרד לגבי עבודות הבניה והשיפוצים, אדון במבחן החיצוני, וזאת תוך בדיקה האם מתקיימת התוספת הראייתית הנדרשת של "דבר מה נוסף" כראייה מאמתת לגבי נתונים עובדתיים שונים שעולים מתוך אמרות החוץ.

ו. שאלת המשקל של אמרות החוץ לפי המבחן הפנימי

17. לגבי המבחן הפנימי, בפסיקה נקבע שמבחן זה יש לו שני היבטים: ראשית, "מי אמר" ושנית, "מה אמר" (ע"פ 4275/16 פלוני נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (9.6.17) פסקאות 56 עד 58 לפסק דינה של כב' השופטת דפנה ברק ארז) (להלן: פסק דין פלוני).
18. ההיבט הראשון ("מי אמר"), מתמקד בזהותו של הנאשם שהודה ובוחן האם הוא נמנה עם אחת מקבוצות האנשים שנשקפת בעניינם סכנה מוגברת למסירת הודאת שווא. הפסיקה הכירה באפשרות שלחץ סובייקטיבי ומתח פנימי יגרמו לשבירת רוחו של נחקר ולמסירת הודאת שווא. בין הגורמים לכך נמנו סיבות הקשורות למבנה האישיות של הנחקר וכן תשישות נפשית הנובעת מהשפעת החקירה או המעצר. במרוצת הזמן התגבשה הדעה כי קיימים מספר מאפיינים העשויים להגביר את הסיכון למסירת הודאות שווא כתוצאה מלחץ פנימי ומבנה האישיות של הנחקר. בהקשר זה הוזכרו, בין היתר, הנתונים האישיותיים הבאים: נטייה לרצות אחרים, רמה מוגברת של חרדה, נטיות לפחד, התמכרויות לסמים או אלכוהול, דיכאון או הזיות ומוגבלות שכלית ונפשית. גורמים נוספים שזוהו ככאלו המעלים את הסיכוי להודאת שווא, הם אנטלגנציה נמוכה, אישיות אנטי חברתית וביטחון עצמי נמוך (פסק דין פלוני, פסקה 63).
19. במקרה שבפני, לא הועלתה כל טענה מטעם הנאשם שהוא נמנה על אחת הקבוצות שצוינו לעיל, שלגביהן קיים חשש מוגבר למסירת הודאות שווא בשל התקיימות אצלו של אחד מהמאפיינים שצוינו לעיל. העובדה שהנאשם בחר לשתף פעולה בחקירה עם חוקריו ולמסור הודאות מפורטות איננה שמה אותו באופן אוטומטי בקבוצת סיכון למסירת הודאות שווא. בהעדר ראיה אחרת לסתור, הנני קובע כממצא עובדתי שלעניין ההיבט הראשון ("מי אמר"), אמרות החוץ של הנאשם בפני החוקרים (ת/13 עד ת/18), עומדות במבחן הפנימי. הדבר גם נכון, בדרך של קל וחומר, לגבי אמרות החוץ שהנאשם ערך לעצמו בביתו בטרם חקירתו ובטרם מעצרו.
20. לגבי ההיבט השני ("מה אמר"), בחינה מדוקדקת של אמרות החוץ של הנאשם בפני החוקר יצחקי (ת/13 עד ת/18), שאעמוד על תוכנן בהרחבה בהמשך, מלמדת שמדובר באמרות קוהרנטיות לחלוטין, עם מבנה פנימי סדור מאוד ושכוללות התייחסות מפורטת ועניינית לחשדות שהוטחו בפניו בחקירה. כפי שיוסבר בהרחבה בהמשך, הן לגבי המקווה והן לגבי עבודות הבניה והשיפוצים, בכל פרק בנפרד, הודאות אלה, מהוות עוגן מרכזי בהליך הרשעתו של הנאשם. בעיני, מדובר בהודאות שיש לייחס להן משקל גבוה.

21. לסיכום, הנני קובע כי כל אמרות החוץ של הנאשם לסוגיהן (כל אמרות החוץ בפני החוקר יצחקי וכל אמרות החוץ שהנאשם ערך לעצמו בטרם מעצרו והיוו בסיס מרכזי לדברים שמסר לחוקר יצחקי) עומדות במבחן הפנימי. באשר למבחן החיצוני לבדיקת משקלן של מכלול אמרות החוץ של הנאשם, הבדיקה להתקיימות מבחן זה תהיה שלובה ושזורה בהליך קביעת הממצאים שבעובדה בנוגע לעסק של המקווה ובנוגע לעסק של הבניה והשיפוצים.

ז. העסק של המקווה

22. את הדיון על העסק של המקווה אחלק לעשרה פרקי משנה, כדלקמן:

1.ז. העמותה הייתה אחראית על הפעלת המקווה.

2.ז. העמותה לא ניהלה ספרים ולא דיווחה על הכנסותיה.

3.ז. הנאשם היה "מנהל פעיל" של העמותה.

4.ז. התקיימות היסוד הנפשי של "כוונה".

5.ז. הכללים הראייתיים לאופן הוכחת "היקף ההכנסות".

6.ז. הודאות החוץ של הנאשם לגבי "היקף ההכנסות" מהמקווה.

7.ז. שני מקורות של "דבר מה נוסף".

8.ז. המקור הראשון של "דבר מה נוסף": זהות הלקוחות.

9.ז. המקור השני של "דבר מה נוסף": "עדות שיטה".

10.ז. העברת נטל הבאת הראיות לנאשם.

אעמוד להלן על כל אחד מפרקי המשנה בנפרד.

1.ז. העמותה הייתה אחראית על הפעלת המקווה

23. על פי הראיות שהוצגו בפני הנני קובע את הממצאים שבעובדה שלהלן: בתחומי העיר לוד פעלה עמותה בשם "העמותה לטיפוח שכונת חב"ד לוד" (להלן: "העמותה"); בשכונת חב"ד לוד ברחוב צמח צדק 18, קיים מקווה שהיה שייך למועצה הדתית לוד (להלן: "המקווה"); ביום 22.1.01 המועצה הדתית לוד העבירה את הזכויות במקווה לעמותה, לרבות את ההחזקה והתפעול השוטף של המקווה,

עמוד 11

את הזכות לבצע תוספות בניה, וכן את ניהול המקווה מבחינת הכנסות והוצאות; מאז התאריך האמור ואילך, העמותה היא הגוף הבלעדי שאחראי על המקווה.

24. כל העובדות שצוינו לעיל עולות מתוך הודאות החוץ של הנאשם (ת/13, ש' 57-55, ת/17 ש' 41-39, 101-99). ניתן למצוא "דבר מה נוסף" ממקור חיצוני להודאות החוץ ואשר תומך בעובדות שצוינו לעיל, וזאת בהסכם שבין המועצה הדתית ובין העמותה בדבר העברת הזכויות במקווה לאחרונה. יש לציין שהנאשם הוא זה שהביא את ההסכם האמור לחוקר יצחקי מרואה החשבון של העמותה. ההסכם סומן כנספח ב.י. 18 להודאת החוץ של הנאשם שסומנה ת/17. יש לציין שהנאשם אישר את העובדות שצוינו לעיל בעדותו בבית המשפט (פרוט' מיום 8.6.17, עמ' 223, ש' 29-23).

2.ז. העמותה לא ניהלה ספרים ולא דיווחה על הכנסותיה

25. העובדה שהעמותה והנאשם לא ניהלו ספרים כחוק וגם לא דיווחו על הכנסות מהמקווה, לכל הפחות, משנת 2003 ואילך, איננה במחלוקת בין הצדדים. למען השלמת התמונה אפנה גם לראיות הרלוונטיות בעניין זה: להודאתו של הנאשם בעובדה האמורה באמרות החוץ שלו, ראו: ת/13 ש' 73 וכן גם ת/15, ש' 411-401. לתמיכה בנתון עובדתי זה בדרך של "דבר מה נוסף", ראו עדותו של נציג מס הכנסה, יפתח בן דוד בפרוט' מיום 29.1.15 בעמ' 104-108.

3.ז. הנאשם היה "מנהל פעיל" של העמותה

26. הנני קובע כממצא עובדתי כי הנאשם שימש כ-"מנהל פעיל" של העמותה. הגדרתו של הנאשם כ-"מנהל פעיל" של העמותה יוצרת אחריות משפטית של הנאשם למעשיה ומחדליה של העמותה, לרבות אחריות פלילית אישית לעובדה שלא דיווחה לרשויות המס על הכנסותיה מהמקווה, וזאת מכח סעיף 224א לפקודת מס הכנסה.

27. בטרם שאעמוד על הנסיבות העובדתיות שמכוחן יש לקבוע שהנאשם היה "מנהל פעיל" של העמותה, אביא בתמצית את המבחנים שנקבעו בפסיקה לעניין השאלה מתי אדם יראה כ-"מנהל פעיל" של גוף מאוגד.

28. ב-ע"פ 99/14 **מדינת ישראל נ' מליסרון בע"מ** [פורסם בנבו] (25.12.14) (פסקאות קטו' - קכא' לפסק דינו של כבוד השופט רובינשטיין (כתוארו דאז)) סוכמו הכללים שעל פיהם תיבחן השאלה אם אדם מסוים הוא "מנהל פעיל", קרי "אורגן" של תאגיד, או לא. להלן הכללים:

- א. קיימים שני מבחנים חלופיים לבחינת השאלה האם ייחשב פלוני כ-"אורגן" בתאגיד אלמוני. המבחן החלופי הראשון, הוא המבחן הארגוני. המבחן החלופי השני הוא המבחן הפונקציונאלי.
- ב. שני המבחנים הם חלופיים ולא מצטברים. יוצא מכך, שדי בכך שמבחן אחד מתקיים כדי לקבוע

שפלוני הוא "אורגן" של התאגיד.

- ג. כל עוד מתקיימים התנאים של אחד המבחנים החלופיים, די בכך על מנת לקבוע שפלוני הוא "אורגן" בתאגיד, קרי מי שנושא במשרה של "מנהל", ואין נפקא מינה שלא קיבל "מינוי פורמאלי" בתוך התאגיד.
- ד. לגבי המבחן הארגוני: לפי מבחן זה, שאלת היות הפרט אורגן תיבחן בהתאם למעמדו הפורמאלי בתאגיד. כך למשל, אסיפה כללית של בעלי המניות, דירקטוריון, דירקטור, מנהל כללי ומנהל עסקים הינם אורגנים ברורים של התאגיד.
- ה. לגבי המבחן הפונקציונאלי: כאן בודקים האם הפונקציה המבוצעת על ידי נושא המשרה הספציפית מצדיקה לראות את מעשיו כמעשיו של התאגיד, יהיה מעמדו ההיררכי בתאגיד אשר יהיה.
- ו. לענין השאלה האם עשה האורגן את שעשה במסגרת "מילוי תפקידו", או לא, הרי שיש לפרש בהרחבה את גדר המצבים אשר יכללו בביטוי "מילוי תפקידו". המבחן הוא, ככלל, האם פעל האורגן בכובעו כ-"אדם-תאגיד" ולא כ-"אדם-פרטי".

29. הקביעה העובדתית שהנאשם הוא "מנהל פעיל" של העמותה, עולה מהמשקל המצטבר של ארבע הנסיבות שלהלן ואשר הנאשם "הודה" בהן באמרות החוץ שלו בפני החוקר יצחקי ונתמכות בראיות חיצוניות אחרות:

הנסיבה הראשונה, הנאשם שימש כחבר בעמותה ויושב ראש שלה משנת 2002 ואילך.

הנסיבה השנייה, הנאשם היה מורשה החתימה של העמותה ושל חשבון הבנק שלה.

הנסיבה השלישית, הנאשם היה האחראי הבלעדי לתפעול המקווה ולמנגנון גביית ההכנסות. הנסיבה הרביעית, הנאשם ניהל רישום פרטי משלו לגבי רשימת לקוחות המקווה ושל ההכנסות בפועל ובכוח מכל אחד מהם.

30. לגבי הנסיבה הראשונה, הנאשם שימש כחבר בעמותה ויושב ראש שלה משנת 2002 ואילך: עובדה זו עולה בבירור מתוך הודאות החוץ של הנאשם בפני יצחקי (ת/13 ש' 54-53, ת/17 ש' 70-69, 101-107). קיימים שני מקורות נפרדים של דבר מה נוסף אשר מאששים את העובדה האמורה. ראשית, ההודעה שנשלחה על ידי העמותה לרשם העמותות על מינויו של הנאשם כיושב ראש שלה ואשר התקבלה אצל רשם העמותות ביום 20.5.02 (ההודעה סומנה כנספח ב.י. 20 להודאת החוץ ת/17. יודגש שההודעה האמורה לרשם העמותות הובאה לחוקר יצחקי על ידי הנאשם מרואה החשבון של העמותה). שנית, מתוך עדותו של הנאשם בבית המשפט, שכידוע יכולה לשמש כמקור עצמאי של "דבר מה נוסף" להודאות חוץ (ראו יעקב קדמי על הראיות חלק ראשון, תש"ע - 2009, עמ' 160 והאסמכתאות המובאות שם). אומנם הנאשם התפתל בתשובותיו בעדותו בבית המשפט לגבי עובדת היותו יושב ראש העמותה, אך, בסופו של יום, הודה שאכן כך הם פני הדברים (ראו פרוט' מיום 2.2.17, עמ' 215 ש' 31-11, עמ' 221 ש' 13-9, עמ' 221, ש' 25-30, עמ' 222, ש' 2-1 ו-ש' 29-20, עמ' 223, ש' 8-4, עמ' 229 ש' 14-10, עמ' 232 ש' 28-20, עמ' 234 ש' 5-1, עמ' 238 ש' 8-4, עמ' 239

ש' 29-18, וכן פרוט' מיום 8.6.17 עמ' 225 ש' 3-10).

הנאשם טען שהעובדה שלא נחקרו שאר חברי העמותה וכי לא נבדקו חשבונות הבנק שלה, מהווים מחדל חקירתי שצריך להביא לזיכוי (ראו עמודים 5, 6 ו-7 לסיכומים בכתב מטעם ההגנה). לאור העובדה שהנאשם הודה באמרת החוץ שלו ששימש כיושב ראש של העמותה וקיים אף "דבר מה נוסף" שמאמת את תוכן הודאת החוץ, הרי שטענותיו בדבר מחדל חקירתי הן מופרכות מעיקרן ודינן להידחות

31. לגבי הנסיבה השנייה, הנאשם היה מורשה החתימה של העמותה ושל חשבון הבנק שלה: עובדת היותו של הנאשם מורשה חתימה של העמותה ומורשה חתימה של חשבון הבנק שלה, עולה מתוך הודאת החוץ שלו בפני החוקר יצחקי (ת/17 ש' 15-16, 43-45, 105-107). הודאה זו מקבלת תימוכין ב-"דבר מה נוסף" בדמות הודאתו של הנאשם בנסיבה השנייה בעדותו בבית המשפט (פרוט' מיום 2.2.17 עמ' 237 ש' 1-11).

32. לגבי הנסיבה השלישית, הנאשם היה האחראי הבלעדי לתפעול המקווה ולמנגנון גביית ההכנסות ממנו. הנני קובע כממצא עובדתי את כל הנתונים שלהלן: הנאשם היה אחראי על הפעלה ותיקון של מכשירי הכניסה למקווה; הנאשם נתן כרטיסי כניסה ללקוחות המקווה ואשר ניתנים לטעינה מעת לעת, בשלושה אופנים שונים; ראשית בכסף מזומן; שנית בדרך של הגדרה מראש על ידי הנאשם של מספר הכניסות למקווה תמורת תשלום; ושלישית הגדרה על ידי הנאשם של מועד עתידי לפקיעת תוקף הכרטיס האלקטרוני בדרך של מנוי חודשי או שנתי ללא הגבלה לגבי מספר הכניסות; ניתן היה להיכנס למקווה גם בדרך של תשלום חד פעמי באמצעות מדחן המותקן בכניסה; הנאשם היה אחראי על איסוף הכסף מהמדחן; הנאשם השתמש במכלול הכספים שקיבל מהמקווה לתחזוקה השוטפת של המקווה (כגון הסדרת חוב גז, הסדרת חוב מים, הסדרת חוב חשמל ושיפוץ מתקנים שונים בתוך המקווה); הנאשם הפקיד את הכספים שקיבל מהמקווה הן בחשבון הבנק של העמותה והן בחשבון הבנק הפרטי שלו; הנאשם גם קבע את המחירון לכניסה למקווה, הן עבור כניסות חד פעמיות והן עבור המנויים.

33. כל הממצאים שבעובדה שצוינו לעיל לגבי הנסיבה השלישית, עולות בבירור מתוך ההצלבה בין כל הראיות שלהלן:

א. ראשית, עדותו של מנהל החברה שמספקת את שירות הכרטיסים האלקטרוניים לכניסה למקווה, **רפאל כספי** (בפרוט' מיום 22.1.15, עמ' 87, ש' 12-31, עמ' 88 ש' 13 עד עמוד 89 ש' 28). וכן ראו עדותו של העובד של רפאל כספי שנתן את שירותי התיקון למקווה, **אבי הרץ** (בפרוט' מיום 22.1.15, עמ' 82 עד עמ' 85).

ב. שנית, עדותם של לקוחות המקווה, כדלקמן: **מנחם מנדל חנין** (פרוט' מיום 15.1.15, עמ' 31, ש' 6-17), **בנימין מנשה ליפקין** (פרוט' מיום 22.1.15 עמ' 58 ש' 16 עד עמ' 59 ש' 28) שלגביו יש לציין שעדותו בנושא המקווה תואמת את עדותו כפי שהופיעה באמרת החוץ שלו (ת/6) ולכן אין צורך להיזקק כלל להוראות 10א לפקודת הראיות; **עובדיה מעטוף** (פרוט' מיום 15.1.15 עמ' 13 שורה 26 עד עמ' 14 ש' 26), כאשר גם כאן קיימת התאמה בין עדותו בבית

משפט ובין עדותו באמרת החוץ, לעניין המקווה (ת/21 עמ' 2, ש' 9-16), ולכן אין צורך להיזקק לסעיף 10א לפקודת הראיות; **אורי סבאג** (פרוט' מיום 22.1.15, עמ' 74 ש' 28 עד עמ' 75 ש' 28); **נפתלי שלום** (פרוט' מיום 22.1.15 עמ' 66 ש' 22 עד עמ' 67 ש' 32) שלגביו יש לציין שעדותו בבית משפט בעניין המקווה תואמת את אמרת החוץ שלו (ת/7, עמ' 2, ש' 11-12).

ג. שלישית, עדותה של עובדת מחלקת הגבייה בעיריית לוד, **אהובה סבח**, שהעידה כי הנאשם היה איש הקשר הבלעדי בנושא הסדרת החובות של המקווה כלפי העירייה. ראו הודעתה שהוגשה בהסכמה תוך ויתור על חקירתה הנגדית, ת/10 וכן אסופת המסמכים המצורפים לה שנלקחו מהרישומים של חברת הגבייה בנושא חובותיה של העמותה בעניין המקווה כלפי העירייה.

ד. רביעית, הודאות החוץ של הנאשם (ת/13 ש' 70-71, 97-98, 114-119; ת/14 ש' 24-64; ת/17 ש' 24-29).

ה. חמישית, עדותו של הנאשם בבית משפט (פרוט' מיום 2.2.17, עמ' 215 ש' 7-32, עמ' 216 ש' 29-5, עמ' 229 ש' 20 עד עמ' 231 ש' 4, עמ' 238 ש' 1-16, עמ' 240 ש' 25-28. וכן פרוט' מיום 8.6.17 עמ' 215 ש' 26-28, עמ' 218 ש' 31 עד עמ' 219 ש' 7).

34. לגבי הנסיבה הרביעית, הנאשם ניהל רישום פרטי משלו לגבי רשימת לקוחות המקווה ושל ההכנסות בפועל ובכוח מכל אחד מהם: הנני קובע כממצא עובדתי כי הנאשם ערך תיעוד פרטי משלו בכתב של רשימת הלקוחות של המקווה וזאת לכל אחת מהשנים 2005 עד 2011, תוך התייחסות להכנסות בפועל ולהכנסות בכוח מכל לקוח. מכלול המסמכים הללו נמצאו בביתו של הנאשם במהלך חיפוש שנערך על ידי נציגי רשות המיסים. הנסיבה הרביעית עולה מתוך הודאות החוץ של הנאשם בפני החוקר יצחקי (ת/13 ש' 81-92, ת/15 ש' 19-40, ת/16 ש' 107-202, ת/17 ש' 108-133). העובדה האמורה מקבלת תימוכין בדרך של "דבר מה נוסף" וזאת בדמות הפנקסים המפורטים שערך הנאשם לעצמו לכל אחת מהשנים 2005 ועד 2011, עם שמות הלקוחות השונים, כמה שילמו וגובה החוב של כל אחד מהם כלפי המקווה.

לפנקס לשנת 2005 ראו ת/16, נספח ב.י. 17. לפנקס לשנת 2006 ראו ת/16, נספח ב.י. 31. לפנקס לשנת 2007 ראו ת/16, נספח ב.י. 49. לפנקס לשנת 2008, ראו ת/16, נספח ב.י. 64. לפנקס לשנת 2009, ראו ת/16, נספח ב.י. 80. לפנקס לשנת 2010, ראו ת/16, נספח ב.י. 98. לפנקס לשנת 2011, ראו ת/15, נספח ב.י. 1. ו-ת/14 נספחים ב.י. 49 - 51.

35. המשקל המצטבר של ארבע הנסיבות שפורטו לעיל מוביל למסקנות הבאות: מעצם היותו של הנאשם יושב ראש העמותה, אזי, מתקיים המבחן הארגוני שלפיו יש לראות בו כאורגן של העמותה; לאור התפקידים הניהוליים המובהקים שמילא הנאשם בעמותה, מתקיים בו גם המבחן הפונקציונלי שגם מכוחו יש לראות בו כמנהל פעיל של העמותה; מעשיו של הנאשם בשם העמותה בעניין המקווה הם מעשיה של העמותה; הנאשם פעל בשם העמותה, במיוחד בנושא המקווה, בכובעו כ-"אדם תאגיד" ולא בכובעו כ-"אדם פרטי". לפיכך, יש לראות בנאשם כ-"מנהל פעיל" של העמותה לכל דבר ועניין.

36. סעיף 224א לפקודת מס הכנסה קובע כדלקמן:

"224א. חבר בני-אדם שעבר עבירה לפי הסעיפים 215-220, יראו כאשם בעבירה גם כל אדם אשר בשעת ביצוע העבירה היה **מנהל פעיל**, שותף, מנהל חשבונות או פקיד אחראי, נאמן או בא כוח של אותו חבר, **אם לא הוכיח** אחת משתי אלה:

(1) העבירה נעברה שלא בידיעתו;

(2) שהוא נקט בכל האמצעים הסבירים להבטחת מניעת העבירה."

(ההדגשה שלי - ה.א.ש.)

37. לפי סעיף 224א לפקודת מס הכנסה, "מנהל פעיל" של גוף מאוגד חייב בפלילים לגבי עבירה שביצע הגוף שבניהולו לפי סעיף 220 לפקודת מס הכנסה. למנהל פעיל יש שתי הגנות חלופיות, שהנטל להוכחתן רובץ לפתחו: ראשית, שהעבירה נעברה שלא בידיעתו; ושנית, שהוא נקט בכל האמצעים הסבירים להבטחת מניעת העבירה.

38. במקרה שבפניי, לנאשם לא עומדות אף אחת מן ההגנות החלופיות וזאת מן הטעם הפשוט שלא ניהל ספרים בשם העמותה וגם לא ביצע כל דיווח על הכנסותיה מהמקווה לרשויות המס. בנסיבות אלה, ברור שהנאשם לא יכול לטעון שעבירות המס של העמותה בוצעו שלא בידיעתו או שנקט בכל האמצעים הסבירים להבטחת מניעת העבירה.

4.ז. התקיימות היסוד הנפשי של "כוונה"

39. לנאשם יוחסו עשר עבירות לפי סעיף 220(5) לפקודת מס הכנסה, אשר קובע כדלקמן:

" 220. אדם אשר במזיד, **בכוונה** להתחמק ממס או **לעזור לאדם אחר להתחמק ממס**, עבר אחת העבירות המנויות להלן, דינו- מאסר 7 שנים או קנס כאמור בסעיף 61 (א) (4) לחוק העונשין ופי שניים מסכום ההכנסה שהעלים, התכוון להעלים או שעזר להעלים, או שני העונשים כאחד; ואלו הן:

(5) השתמש בכל מרמה, עורמה או תחבולה או הרשה להשתמש בהן."

(ההדגשה שלי - ה.א.ש.)

40. סעיף 220(5) דן בשימוש בכל מרמה, עורמה או תחבולה או הרשאה לאחר להשתמש בהן מתוך כוונה, בין השאר, "**לעזור לאדם אחר להתחמק ממס**". במקרה שבפניי, "**האדם האחר**" הוא העמותה. יוזכר, סעיף 4 לחוק הפרשנות התשמ"א - 1981 קובע כי "**מקום שמדובר באדם - אף חבר**

עמוד 16

בני אדם במשמע, בין שהוא תאגיד ובין שאינו תאגיד."

41. הלכה פסוקה היא כי ניתן להוכיח את רכיב "הכוונה" בעבירה לפי סעיף 220 לפקודת מס הכנסה, באמצעות "נסיבות" ביצוע העבירה, כאשר הנסיבה של אי ניהול ספרים עשויה להקים חזקה שהדבר נעשה מתוך כוונה להתחמק או להשתמט מתשלום מס (ע"פ 5529/12 אוהב ציון נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (9.11.14) פסקאות 24 ו-25 לפסק דינו של כבוד השופט דנציגר). וכך הוא המקרה שבפני. העובדה שהנאשם לא ניהל ספרים ולא דיווח על ההכנסות של העמותה מהמקווה לרשויות המס, כשלעצמה, מקימה חזקה שבעובדה שהדבר נעשה מתוך כוונה לעזור לעמותה להתחמק מתשלום מס. הנאשם לא הפריך את החזקה האמורה. כמו כן, קיימת נסיבה לחומרה שמחזקת את המסקנה האמורה, אף יותר, והיא אורך תקופת אי הדיווח, כמעט 9 שנים ברציפות.
- 5.ז הכללים הראייתיים לאופן הוכחת "היקף ההכנסות"
42. משקבעתי כממצא עובדתי כי העמותה והנאשם לא ניהלו ספרים כחוק ולכן קמה חזקה שבעובדה שהדבר נעשה במטרה להתחמק מתשלום מס, וזאת לגבי כל השנים שרלוונטיים לכתב האישום משנת 2003 עד 2011, די בכך על מנת להרשיע את הנאשם בתשע עבירות לפי סעיף 220(5) לפקודת מס הכנסה, בגין כל אחת מהשנים האמורות. נותר כעת לדון בשאלת "היקף ההכנסות" בכל שנה.
43. בטרם שאבחן את הראיות הרלוונטיות לשאלת היקף ההכנסות מהמקווה, מן הראוי לסכם בתמצית את הכללים הראייתיים הרלוונטיים לגבי אופן הוכחת "היקף ההכנסות" בעבירות לפי סעיף 220 לפקודת מס הכנסה. להלן הכללים:
- א. היקף ההכנסות אינו חלק מרכיבי העבירה לפי סעיף 220 לפקודת מס הכנסה: כלל זה עולה מתוך לשון סעיף 220 שאינו מותנה בהוכחה של סכום הכנסה מינימלי. בנוסף, בפסיקה נקבע שניתן להרשיע נאשם בעבירה לפי סעיף 220 לפקודת מס הכנסה, גם אם סכום ההשתמטות ממס לא הוכח במדויק (ראו למשל ע"פ 89/70 מדינת ישראל נ' נסים כהן פ"ד כד(1) 761, 762 (1970)).
- ב. נטל השכנוע להוכחת היקף ההכנסות הוא על המאשימה: סכום ההשתמטות הוא נסיבה לחומרה בביצוע העבירה ואם המאשימה מעוניינת שנסיבה זו תיזקף לחובתו של הנאשם, בשלב הטיעונים לעונש, עליה להוכיחה מעל לכל ספק סביר במהלך שמיעת הראיות (ראו הוראותיו של סעיף 40(ג) לחוק העונשין תשל"ז-1977).
- ג. מדובר בהכנסות ברוטו: ההכנסות הרלוונטיות לפי סעיף 220 לפקודת מס הכנסה הן ההכנסות ברוטו ששוות בערך למחזור שהועלם ולא להכנסות נטו ולכן המאשימה פטורה מהבאת ראיות לגבי הרווח הנקי של הנאשם מהעלמות המס שביצע (ע"פ 70/80 יחיה נ' מדינת ישראל פ"ד לה(1) 43, 46-48 (1980); ע"פ 5783/12 גלם נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (11.9.14) פסקה 98 לפסק דינו של כבוד השופט שוהם).

ד. אין רלוונטיות לשאלה מה היה היקף ההוצאות של העסק: בעת שבוחנים את היקף ההכנסות שהועלמו, אין רלוונטיות לשאלה מה היה היקף ההוצאות של נאשם בניהול אותו עסק. לפיכך, המאשימה פטורה מהבאת ראיות לגבי היקף ההוצאות שהיו לעסק מושא עבירות המס. כך למשל בע"פ 63/71 **קרבונו נ' מדינת ישראל**, פ"ד כז(1) 766, 763 (1973) נקבע כי "**אין דרכו של נישום להעלים הוצאות לגיטימיות, ועל כן אין תימה בכך שבית משפט יתייחס בספקנות רבה למאמץ להוכיח הוצאות נסתרות**".

ה. אין רלוונטיות לקיומם של חובות אבודים: כך למשל, ב-ע"פ 5529/12 **אהרון אוהב ציון נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (9.11.14) נדונו עבירות לפי סעיף 220 לפקודת מס הכנסה והועלתה הטענה שלצורך חישוב היקף ההכנסות שהועלמו, יש לקחת בחשבון חובות אבודים, קרי, יש לנכות מתוך סך ההכנסות את הכספים שהעסק היה זכאי לקבל מלקוחותיו אך לא הצליח לגבותם. הטענה נדחתה ונקבע שמקום שנאשם אינו מנהל ספרים כדין, אין מקום להכיר בחובות אבודים וזאת גם אם יוכיח שהיו כאלה (פסקאות 17-21 לפסק דינו של כב' השופט דנציגר). ולענייננו, הטענה של הנאשם שהיו למקווה חובות אבודים, עקב כך שלא כל הלקוחות שמופיעים בפנקסים שניהל שילמו את חובם למקווה, דינה להידחות. הוזה אומר, בעת קביעת היקף הכנסותיה של העמותה מהמקווה כנסיבה מחמירה, המאשימה פטורה מהבאת ראיות לעניין אותם חובות אבודים שממילא לא נלקחים בחשבון בעת קביעת היקף ההכנסות.

ו. אין רלוונטיות לטענה שמדובר בהכנסות נמוכות שאינן חייבות במס: לעניין אופן קביעת היקף ההכנסות שהנאשם העלים, אין משמעות לטענתו כי הכנסותיו הן כה נמוכות שאינן חייבות במס ולכן הוא גם חי בדוחק. ב-ע"פ 409/88 **מדינת ישראל נ' עמרה** פ"ד מג(1) 828, 825 (1989) נקבע כי:

"נישום במדינת ישראל דהיום אינו יכול, בתום לב, לחשוב, כי כל סכומי הכנסותיו, שאותם הוא מוציא לקיום משפחתו, פטורים ממס, וכי לכן כאשר הוא נדרש להגיש דו"ח על הכנסותיו - יכול הוא בתום לב להצהיר כי לא היו לו כל הכנסות, שעה שלאמיתו של דבר אומנם הפיק הוא הכנסות מעיסוק שבו עסק, אלא שהכנסות אלו הוציא על קיום בני משפחתו. לפי טענה זו, איש לא יהיה חייב להצהיר על הכנסה, כאשר הוא משתמש בהכנסתו כדי להתקיים או לקיים את בני ביתו ברמה המתאפשרת מאותה הכנסה".

ז. בהעדר ניהול ספרים כחוק, ניתן להסתמך על הערכות לגבי היקף ההכנסות: בעת שהנאשם אינו מנהל ספרים כחוק, המאשימה תהא רשאית להביא ראיות שעשויות לבסס הערכות לגבי היקף ההכנסות שהועלמו ואינה חייבת להביא ראיות שמוכיחות סכומים מדויקים. לדוגמא מהפסיקה להסתמכות על הערכות לגבי ההכנסות שהועלמו לפי סעיף 220 לפקודת מס הכנסה, וזאת רק בשל כך שלא נוהלו ספרים כדין, ראו ע"פ 5529/12 **אהרון אוהב ציון נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (9.11.14), פסקאות 12-15 לפסק דינו של כב' השופט דנציגר.

ח. נטל הבאת הראיות הראשוני לעניין היקף ההכנסות שהועלמו רובץ לפתחה של המאשימה: רק

לאחר שהמאשימה תניח תשתית ראייתית מספקת, לעניין היקף ההכנסות שהועלמו, יועבר נטל הבאת הראיות המשני לנאשם להפריך את הסכומים שנטען שהעלים. היה והמאשימה לא תניח תשתית ראייתית מתאימה, אזי לא יקום לתחיה נטל הבאת הראיות המשני של הנאשם והתוצאה תהיה שייקבע שלא הוכיחה את היקף ההכנסות.

ט. דיות הראיות שנדרשות מהמאשימה להוכחת היקף הסכומים: שאלת דיות הראיות שתביא המאשימה במסגרת נטל הבאת הראיות הראשוני, וזאת לשם הוכחת היקף ההכנסות שהועלמו, מושפעת מהכלל הראייתי שלפיו "היקף ההכנסות" מהעסק שניהל הנאשם הוא מסוג המידע המצוי ברשותו של הנאשם. בפסיקה נקבע שכאשר המידע שהמאשימה צריכה להוכיח מעצם טיבו מצוי בידי הנאשם, אזי, כמות הראיות שתידרש מהתביעה על מנת לצאת ידי חובה בקשר לאותו מידע, תהיה מזערית. מדובר בכלל ראייתי שחל הן בעבירות מס והן בעבירות אחרות (ראו: יעקב קדמי על הראיות (תש"ע - 2009, חלק רביעי עמ' 1709). ליישום של הכלל האמור בעבירות מס, ראו רע"פ 7863/04 עוואוודה לבנין בע"מ נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (27.9.04) בפסקה 7 להחלטתו של כבוד השופט חשין (כתוארו דאז). כמו כן, ב-ע"פ 70/80 יחיה נ' מדינת ישראל פ"ד לה(1) 43, 45 (1980) שדן בעבירות לפי סעיף 220 לפקודת מס הכנסה נקבע כי "חזקה על מי שמנהל עסק שהוא יודע, לפחות בערך, את המחזור של עסקו".

י. העברת נטל הבאת הראיות לנאשם: לאחר שהמאשימה תניח במסגרת נטל הבאת הראיות הראשוני, תשתית ראייתית מספקת שמסבכת את הנאשם בביצוע העבירות מושא כתב האישום וזאת מעל לכל ספק סביר (ולענייננו, תשתית ראייתית מספקת לגבי היקף ההכנסות מהמקווה), אזי יעבור נטל הבאת הראיות לנאשם להפריך את תשתית הראייתית שהונחה כנגדו (ולענייננו, להפריך את היקף ההכנסות שהוכיחה המאשימה) (פסקה 5 לפסק דינו של כבוד השופט הנדל ב-רע"פ 1840/12 עוזר נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (30.4.13)).

45. עם הכללים הנזכרים לעיל באמתחתנו נעבור כעת לדון בשאלה הראייתית האם המאשימה עמדה בנטל ההוכחה הנדרש, קרי מעל לכל ספק סביר, לגבי היקף ההכנסות מהמקווה. יוזכר, שהמאשימה הגדירה בכתב האישום את גובה ההכנסות מהמקווה בגין כל אחת מהשנים 2003 ועד 2011. למעשה, בעת קביעת ההערכות של ההכנסות מהמקווה, המאשימה נסמכת באופן עיקרי על אמרות החוץ של הנאשם שמתחלקים לשני סוגים: ראשית, הפנקסים שערך הנאשם לעצמו לגבי ההכנסות מהמקווה ושנתפסו בביתו עם מעצרו; ושנית, הודאותיו בפני החוקר יצחקי שכוללות הסברים מפורטים של הנאשם לגבי טכניקת הרישום שלו לגבי ההכנסות מהמקווה בכל שנה ושנה.

46. השאלה המרכזית שיש לדון בה היא מה המשקל שיש לייחס לשני סוגי אמרות החוץ שצינתי לעיל, וזאת כבסיס לקביעת היקף ההכנסות מהמקווה בכל אחת מהשנים 2003 ועד 2011. האם משקל נמוך, כפי שטוענת ההגנה, או שמא משקל גבוה כי שטוענת המאשימה.

47. את הדין בשאלה האמורה אחלק לשני חלקים מרכזיים ושידונו בשני פרקי המשנה שיובאו בהמשך. תחילה, אתאר את תוכן הודאות החוץ של הנאשם בשאלת היקף ההכנסות מהמקווה לגבי כל אחת

מהשנים 2003 ועד 2011. לאחר מכן, אעמוד על מקורות "הדבר מה נוסף" שבעיני מאמתים את תוכנו של הודאות החוץ לגבי היקף ההכנסות מהמקווה, ומכאן המשקל הגבוה שיש לייחס להודאות אלה.

.48

הראיות של המאשימה לגבי היקף ההכנסות מהמקווה ניתנות לסיווג נפרד עבור כל שנה, כך שבכל שנה ישנה קבוצה של ראיות, עם מאפיינים דומים, ובסופו של יום ניתן להגיע לסכום כולל של הכנסות בכל אחת מהשנים 2003 עד 2011. לגבי כל אחת מהשנים האמורות ישנם המסמכים הבאים: פנקס, ניירות עבודה של הנאשם בחקירה וניירות עבודה של החוקר יצחקי. וביתר הרחבה:

א. פנקס: בכל שנה ושנה בין שנת 2003 עד שנת 2011, ישנו פנקס שממנו ניתן ללמוד על ההכנסות מהמקווה. מכלול הפנקסים לגבי השנים 2003 ועד 2011 יכונן להלן: **הפנקסים**.

לגבי השנים 2003 ו-2004, מדובר בפנקסי הקבלות של העמותה שבהם נרשמו שמות הלקוחות שמסרו כספים לנאשם וקיבלו קבלות בהתאם לסכום ששולם על ידם. הנאשם טען בחקירתו שלגבי הפנקס משנת 2003, רוב הרישום שמופיע בו נעשה על ידי יושב הראש הקודם של העמותה בשם יחיאל אוירכמן (להלן: **אוירכמן**), אך אישר שגם הוא ערך רישומים באותו פנקס (ת/ש' 17-121). יודגש, אוירכמן לא הובא כעד מטעם הנאשם. בנוסף, בעיני, יש לראות את הנאשם כאחראי גם על הרישום של הקבלות שנעשו על ידי אוירכמן וזאת מעצם היותו של הנאשם "מנהל פעיל" של העמותה החל משנת 2002 (ראו הוראות סעיף 224א לפקודת מס הכנסה). כמו כן, באשר לקבלות שהוציאה העמותה בשנת 2004, הנאשם אישר שקבלות אלה נרשמו כולן על ידו (ת/ש' 17-125-126).

החל משנת 2005 ועד שנת 2011, הנאשם הפסיק לרשום קבלות ללקוחות המקווה בפנקסי הקבלות של העמותה והחל לעשות רישום ידני בפנקסים נפרדים משלו ואשר מחולקים לפי שנים. לכל שנה החל משנת 2005 ועד שנת 2011, יש פנקס נפרד שבו הנאשם רשם את פרטיהם של לקוחות המקווה לאותה שנה, את התשלומים ששולמו בפועל ואת החוב שנותר עבור כל לקוח. מן הראוי להדגיש כי הנאשם הודה הן באמרת חוץ בפני החוקר יצחקי והן בעדותו בבית משפט שכל הפנקסים לגבי השנים 2005 ועד 2011 נערכו על ידו באופן בלעדי (ת/ש' 16-159; וכן ראו עדותו בבית משפט בפרוט' מיום 2.2.17 עמ' 241 ש' 23 עד עמ' 242 ש' 26, פרוט' מיום 8.6.17 עמ' 216, שורה 20-27, עמ' 218 ש' 19-30, עמ' 219 ש' 1 עד עמ' 220 שורה 17, עמ' 221 ש' 15-32 ועמ' 224 ש' 23-28).

לגבי שנת 2011 הנאשם ערך שתי רשימות נפרדות של לקוחות. רשימה אחת שמתייחסת לתלמידים של ישיבת חב"ד (ת/14, נספחים ב.י. 49-51) וכן רשימה אחרת לגבי שאר הלקוחות וזאת בפנקס נפרד (ת/15, נספח ב.י. 1). ראו בעניין זה אמרות החוץ של הנאשם (ת/15 ש' 28-24, ת/14 ש' 17-38).

ב. ניירות עבודה של הנאשם בחקירה: בעת חקירתו של הנאשם על ידי החוקר יצחקי, הוא הסביר לו את המבנה של כל אחד מהפנקסים בכל שנה ושנה, כיצד ביצע את הרישום של שמות הלקוחות בפנקסים וכיצד רשם את התשלומים ששילמו ומה החוב שנותר לגבי כל אחד מהם.

כחלק מהסבריו לאופן הרישום בפנקסים השונים, הנאשם רשם בפני החוקר יצחקי על דפים נפרדים את ההכנסה המדויקת שקיבל מהלקוחות השונים בכל שנה ושנה, וזאת כדברי הסבר אישיים שלו לדברים שרשם בעצמו בפנקסים השונים. דפים אלה יכוננו להלן כ-"**ניירות העבודה של הנאשם בחקירה**". ניירות עבודה אלה, כללו העתקה של כל רשימת הלקוחות מתוך הפנקסים על גבי טבלאות. על מנת להקל על הנאשם, החוקר יצחקי ערך טבלאות מודפסות עם רשימת השמות של הלקוחות ושנלקחו כולם מתוך הפנקסים של הנאשם. לאחר מכן, הנאשם מילא בתוך הטבלאות הללו את הסכומים שקיבל מכל אחד מהלקוחות וזאת בהסתמך על המידע שמופיע בפנקס. יוצא מכך שניירות העבודה של הנאשם בחקירה, הם מסמכים שנערכו על ידי הנאשם עצמו ולא מסמכים שנערכו על ידי החוקר יצחקי. בחלק מניירות העבודה הנאשם לא זכר מה הסכומים ששולמו על ידי לקוחות מסוימים וזאת גם לאחר שבדק את תוכן הפנקסים.

ג. ניירות העבודה של החוקר יצחקי: לאחר שהנאשם סיים להכין את ניירות העבודה שלו, החוקר יצחקי ערך סיכום טכני של כל הסכומים שנרשמו על ידי הנאשם (להלן: "**ניירות העבודה של החוקר יצחקי**"). חשוב לציין כי ניירות העבודה של החוקר יצחקי, מבוססות אך ורק על הסכומים שנרשמו על ידי הנאשם. כמו כן, אם הנאשם לא רשם סכום הכנסה מלקוח מסוים בניירות העבודה שלו, החוקר יצחקי לא ביצע מיוזמתו הערכות לגבי אותם לקוחות ולכן ההכנסות מאותם לקוחות לא נלקחו בחשבון בסיכום הטכני שערך יצחקי. לעדותו של החוקר יצחקי לגבי ההבחנה שבין ניירות העבודה של הנאשם ובין ניירות העבודה שלו כחוקר, ראו פרוט' מיום 29.1.15 עמ' 113-122.

לפיכך, ניירות העבודה של החוקר יצחקי אינם הראיה שמכוחה מבקשת המאשימה להוכיח את טענותיה לגבי היקף ההכנסות מהמקווה בכל שנה ושנה. המאשימה מבססת את טענותיה לגבי היקף ההכנסות מהמקווה על אמרות החוץ של הנאשם עצמו, וזאת בדמות הפנקסים שערך, ניירות העבודה שלו שהינם דברי הסבר שלו למה שהוא רשם בפנקסים וכן הודעותיו בפני החוקר יצחקי.

49. במסגרת הטבלה שתובא להלן אסכם את היקף ההכנסות מהמקווה לכל שנה ושנה וזאת כפי שבאו לידי ביטוי בהודאות החוץ של הנאשם בפני החוקר יצחקי. במסגרת הטבלה, תיעשה גם הפניה לאופן הסימון של המסמכים השונים בתיק המוצגים של בית המשפט. המסמכים השונים מופיעים כנספחים לאמרות החוץ של הנאשם בפני החוקר יצחקי (ת/13 עד ת/18).

שנת המס	סימון הפנקס בתיק המוצגים	סימון ניירות עבודה של נאשם בחקירה	סימון ניירות עבודה של החוקר יצחקי	החלק הרלוונטי בהודאות החוץ בפני החוקר יצחקי	סיכום ההכנסות שערך יצחקי לפי ניירות העבודה של הנאשם

27,575 ש"ח	ת/13 ש' ;89-31 ת/17 ש' 133 - 108	ת/17 נספחים ב.י. 25-21 (סיכום טכני של הסכומים בפנקס)	אין ניירות עבודה לנאשם	ת/13, נספחים ב.י. 1 ו-2	2003
80,594 ש"ח	ת/13 ש' ;31-89 ת/17 ש' 133 - 108	ת/17 נספחים ב.י. 31-26 (סיכום טכני של הסכומים בפנקס)	אין ניירות עבודה לנאשם	ת/13 נספחים ב.י. 1 ו-2	2004
140,974 ₪	ת/16 ש' ,116-111 164-163	ת/16 נספחים ב.י. 17-11	ת/16 נספחים ב.י. 24-18	ת/16 נספח ב.י. 17	2005
141,907 ₪	ת/16 ש' ,122-117 166-165	ת/16 נספחים ב.י. 30-25	ת/16 נספחים ב.י. 41-32	ת/16 נספח ב.י. 31	2006
135,953 ₪	ת/16 ש' ,128-123 168-167	ת/16 נספחים ב.י. 48-42	ת/16 נספחים ב.י. 58-50	ת/16 נספח ב.י. 49	2007
128,313 ₪	ת/16 ש' ,134-129 170-169	ת/16 נספחים ב.י. 63-59	ת/16 נספחים ב.י. 73-65	ת/16 נספח ב.י. 64	2008
130,569 ₪	ת/16 ש' ,140-135 172-171	ת/16 נספחים ב.י. 79-74	ת/16 נספחים ב.י. 90-81	ת/16 נספח ב.י. 80	2009
197,681 ₪	ת/16 ש' ,146-141 174-173	ת/16 נספחים ב.י. 97-91	ת/16 נספחים ב.י. 108-99	ת/16 נספח ב.י. 98	2010
14,286 ש"ח	ת/15 ש' ,28-24 ת/14 ש' ,38-17 ת/16 ש' ,160-147 176-175	ת/16 נספחים ב.י. 110-109	ת/16 נספחים ב.י. 119-111	ת/15 נספח ב.י. 1 וגם ת/14 נספחים ב.י. 51-49	2011

7.ז. שני מקורות של "דבר מה נוסף"

50. שאלת היקף ההכנסות מהמקווה נסמכת על שלושה מקורות של הודאת חוץ של הנאשם: ראשית, הפנקסים שערך הנאשם בעצמו במהלך השנים 2003 עד 2011 לגבי ההכנסות מהמקווה מהלקוחות השונים שהשתמשו בשירותי המקווה; שנית, ניירות העבודה של הנאשם שהסבירו את תוכן הפנקסים;

שלישית, ההסבר בעל פה שנתן הנאשם לחוקר יצחקי ותועדו בהודעות שנגבו ממנו. במילים אחרות, מדובר בשלושה מקורות של הודאת חוץ שהם למעשה אחד, קרי, הפנקסים. ללא הפנקסים, הנאשם לא היה יכול לערוך את ניירות העבודה שלו בפני החוקר יצחקי וגם לא לתת לו הסבר בעל פה לגבי ההערכה שלו לאופן חישוב ההכנסות מהמקווה. כאן עולה השאלה, האם יש "דבר מה נוסף" שיכול לאמת את האמור בפנקסים?

51. כאן המקום להזכיר מושכלות יסוד לגבי ההבחנה בין ראייה "מאמתת" לראיה "מסבכת". ראייה "מאמתת", כדוגמת התוספת הראייתית של "דבר מה נוסף", בכוחה ללמד שנתון עובדתי מסוים שמופיע בהודאת החוץ של נאשם הוא אמת, וזאת גם אם המידע שמאומת הוא מידע ניטראלי שאינו "מסבך" את הנאשם בביצוע העבירה מושא כתב האישום או בביצוע נסיבה מחמירה שרלוונטית לעבירה מושא כתב האישום. לעומת זאת, ראייה "מסבכת", כדוגמת תוספת ראייתית מהסוג של "סיוע", יכולה גם היא להיות "מאמתת", אך טמון בה גם רכיב חיוני נוסף "שמסבך" את הנאשם בביצוע העבירה שבה מואשם או בביצוע נסיבה מחמירה בעלת זיקה ישירה לאותה עבירה.

52. במקרה שבפניי, שאלת היקף ההכנסות מהמקווה היא נסיבה מחמירה שהינה בעלת זיקה ישירה לעבירה הכללית של התחמקות מתשלום מס לפי סעיף 220(5) לפקודת מס הכנסה. אמרות החוץ של הנאשם, בדמות הפנקסים וניירות העבודה שלו והסבריו למסמכים האמורים בפני החוקר יצחקי, מכילות מידע קריטי באשר להיקף ההכנסות מהמקווה, קרי בנוגע לאותה "נסיבה מחמירה" בביצוע העבירה של העלמת מס לפי סעיף 220(5) לפקודת מס הכנסה.

53. התוספת הראייתית הנדרשת על מנת לוודא שאמרות החוץ של הנאשם, קרי הפנקסים שערך הנאשם ובהם תיעד את היקף ההכנסות מהמקווה, אינן בגדר הודאות שווא, היא תוספת ראייתית של "דבר מה נוסף" (ולא "סיוע"), קרי ראייה "מאמתת" ולא "מסבכת". לפיכך, אין צורך שהתוספת הנדרשת של "דבר מה נוסף" תאמת דווקא את סכומי ההכנסות שנרשמו בפנקסים השונים על ידי הנאשם.

54. למעשה, על מנת שבית המשפט יוכל לקבוע כי הנסיבה המחמירה הנוגעת להיקף ההכנסות מהמקווה אכן הוכחה מעל לכל ספק סביר וזאת בהסתמך על אמרות החוץ של הנאשם, קרי הפנקסים עצמם, די בכך שהראייה החיצונית מסוג של "דבר מה נוסף" תאמת מידע מסוג אחר שעולה מתוך הפנקסים וזאת גם אם אותו מידע איננו קשור לסכומי ההכנסות המופיעים באותם פנקסים.

55. יתר על כן, הלכה פסוקה היא שמקום שנאשם מודה בהודאת החוץ שלו בסדרה של עבירות, אפשר שיימצא "דבר מה נוסף" רק לחלק מהן ואין חובה שיהיה "דבר מה נוסף" גם לשאר העבירות (יעקב קדמי **על הראיות**, חלק ראשון, תש"ע - 2009, עמ' 148 והאסמכתאות המובאות שם).

56. ולענייננו, במקרה שבפניי, מדובר בסדרה של תשע עבירות לפי סעיף 220(5) לפקודת מס הכנסה

בשל העלמת הכנסות מהמקווה בכל אחת משנות המס 2003 עד 2011. על כן, אין צורך שהראייה מסוג של "דבר מה נוסף", תאמת את האמור בכל אחד מהפנקסים בכל שנה ושנה. די בכך שיטענו אימות של פרט מסוים בפנקס מסוים או בפנקסים מסוימים, ואין צורך באימות האמור בכל אחד מהפנקסים בנפרד.

57. לדעתי, ישנם שני מקורות עצמאיים ונפרדים של "דבר מה נוסף" שמכוחם ניתן לקבוע שהמידע שנרשם על ידי הנאשם בפנקסים השונים, לרבות המידע שנוגע להיקף ההכנסות מהמקווה, איננו בגדר הודאות שווא, אלא הודאות אמת. להלן שני המקורות:

א. מקור ראשון של "דבר מה נוסף": זהות הלקוחות המופיעים בכל הפנקסים.

ב. מקור שני של "דבר מה נוסף": "עדות שיטה" לגבי השנים 2005 ועד 2011.

אעמוד להלן על כל אחד מהמקורות האמורים בנפרד.

8.ז. המקור הראשון של "דבר מה נוסף": זהות הלקוחות

58. בפנקסים מהשנים 2003 עד 2011 ישנם שמות של לקוחות רבים של המקווה. שאלה נכבדה לעניין המשקל שיש לייחס לרשימת הלקוחות שמופיעה בפנקסים, היא האם מדובר בלקוחות אמת, או לא? יש לבדוק האם ישנה ראייה חיצונית לפנקסים אשר מאמתת את המידע שמופיע בפנקסים בנוגע לזהות הלקוחות של המקווה. ודוק, אין כל חובה להראות שקיימת ראייה חיצונית לפנקסים שמאמתת את זהותו של כל אחד מהלקוחות ששמו מופיע בפנקסים. די בכך שהמאשימה תצביע על מספר מצומצם של לקוחות על מנת שדרישת ה"דבר מה נוסף" תתמלא.

59. כידוע, נתון מרכזי שמשפיע על הדרישה של "דבר מה נוסף" הוא השאלה האם התקיים ה-"קורפוס דליקטי" שהינו הוכחה עצמאית ואובייקטיבית כי העבירה בה הודה הנאשם אכן התרחשה בעולם המציאות. ולענייננו, האם השמות של הלקוחות שמופיעים בפנקסים הם שמות של אנשים אמתיים שקיימים בעולם המציאות, ובנוסף, היו גם לקוחות של המקווה בשנים הרלוונטיות לכתב האישום, קרי בשנים 2003 ועד 2011 ?

60. בפסיקה נקבע כי מקום בו חסרה ראייה בדבר עצם התרחשות העבירה, פרט להודאת הנאשם, עשוי הדבר להוביל לדרישת "דבר מה נוסף" מוגבר במשקלו. הטעם לכך פשוט: במקרה כזה, החשש מפני הודאת שווא אינו מתמצה בכך שהנאשם יודה בדבר שלא הוא ביצע. בנוסף לכך, מתעורר גם החשש שיודה בדבר שכלל לא התרחש (ע"פ 4275/13 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו) (9.6.17) פסקאות 78-80 לפסק דינה של כב' השופטת ברק ארז).

61. במקרה שבפני, העידו בבית המשפט שבעה עדים שונים שטענו שהיו לקוחות של המקווה ונכנסו אליו בתשלום, וזאת בין על ידי הכנסת כסף למדחן ובין באמצעות כרטיס אלקטרוני שקיבלו מהנאשם. להלן שבעת העדים: **אורי סבאג** (פרוט' מיום 22.1.15, עמ' 72-75); **עובדיה מעטוף** (פרוט' מיום 15.1.15 עמ' 13-15) **בנימין מנשה ליפקין** (פרוט' מיום 22.1.15 עמ' 58-60), **מנחם מנדל חנזין** (פרוט' מיום 15.1.15 עמ' 31-32), **מרדכי שלום הלל** (פרוט' מיום 15.1.15 עמ' 37-40); **נפתלי שלום** (פרוט' מיום 22.1.15, עמ' 66 ש' 22 עד עמ' 67 ש' 32); **שמריהו הלל** (פרוט' מיום 30.6.16 עמ' 197 ש' 1-17) (להלן: **שבעת העדים**).

יש לציין שלגבי העד **מרדכי שלום הלל**, הוא אישר בחקירתו הראשית שאכן היה לקוח של המקווה ואף שילם כספים לנאשם עבור השימוש במקווה וזאת בשל כך שהנאשם היה האחראי על המקווה (פרוט' מיום 15.1.15, עמ' 38 ש' 1-18). בהמשך, הכחיש את הדברים שהופיעו באמרת החוץ שלו (ת/2, ש' 3-5) לפיהם לא שילם לנאשם עבור השימוש במקווה. לפיכך, אמרת החוץ שלו הוגשה לתיק בית המשפט ונקבע שבמסגרת הכרעת הדין תוכרע השאלה אם יש צורך להיזקק לסעיף 10א לפקודת הראיות (פרוט' מיום 15.1.15, עמ' 38 ש' 26 - עמ' 39 ש' 4, עמ' 39 ש' 25-29).

לדעתי, מאחר ומרדכי שלום הלל כבר אישר בחקירתו הראשית בבית המשפט שהיה לקוח במקווה ואף שילם כסף עבור השימוש בו לנאשם, מתייתר הצורך להיזקק לסעיף 10א לפקודת הראיות ולהכריע בשאלה אם אמרת החוץ (ת/2) שלו עדיפה על עדותו בבית המשפט, או להיפך. במילים אחרות, לעניין המקווה, המאשימה לא היתה צריכה בכלל לבקש להגיש את אמרת החוץ. לסיכום, בכל הנוגע למקווה, אינני מבסס ממצא עובדתי על אמרת החוץ שלו אלא רק על עדותו בבית המשפט. לגבי משמעותה של אמרת החוץ של מרדכי שלום הלל לגבי העסק של הבניה והשיפוצים, ראו בנפרד בהמשך בפסקאות 255 ואילך להכרעת הדין.

62. מתוך עיון בפנקסים לשנים 2003 עד 2011 אנו רואים ששמותיהם של שבעת העדים שצוינו לעיל מופיעים באותם פנקסים כלקוחות של המקווה. הפנקסים לגבי השנים 2003 ו-2004 הם פנקסי קבלות על שם העמותה. כל הפנקסים לגבי השנים 2005 ועד 2011 מחולקים לפי סדר האותיות של האלף בית העברי ושמו המלא של כל לקוח מופיע בדף הרלוונטי בפנקס ששייך לאות הראשונה של שם משפחתו. להלן פירוט הלקוחות שמופיעים בכל פנקס:

א. הפנקס לשנת 2003 (ת/13, נספחים ב.י. 1 ו-2): בפנקס זה מופיעים שמותיהם של מרדכי שלום הלל, מנחם מנדל חנזין, עובדיה מעטוף ושמריהו הלל.

ב. הפנקס לשנת 2004 (ת/13 נספחים ב.י. 1 ו-2): בפנקס זה מופיעים שמותיהם של עובדיה מעטוף, מנחם מנדל חנזין ומרדכי שלום הלל.

ג. הפנקס לשנת 2005 (ת/16 נספח ב.י. 17): בפנקס זה מופיעים שמותיהם של כל שבעת

העדים שצוינו לעיל.

- ד. הפנקס לשנת 2006 (ת/16 נספח ב.י. 31): בפנקס זה מופיעים שמותיהם של כל שבעת העדים שצוינו לעיל.
- ה. הפנקס לשנת 2007 (ת/16 נספח ב.י. 49): בפנקס זה מופיעים שמותיהם של כל שבעת העדים שצוינו לעיל.
- ו. הפנקס לשנת 2008 (ת/16 נספח ב.י. 64): בפנקס זה מופיעים שמותיהם של כל שבעת העדים שצוינו לעיל.
- ז. הפנקס לשנת 2009 (ת/16 נספח ב.י. 80): בפנקס זה מופיעים שמותיהם של העדים הבאים: בנימין מנשה ליפקין, מנחם מנדל חנזין, אורי סבג, מרדכי שלום הלל ושמריהו הלל.
- ח. הפנקס לשנת 2010 (ת/16 נספח ב.י. 98): בפנקס זה מופיעים שמותיהם של בנימין מנשה ליפקין, מנחם מנדל חנזין, אורי סבג, עובדיה מעטוף ושמריהו הלל.
- ט. הפנקס לשנת 2011 (ת/15 נספח ב.י. 1): בפנקס זה מופיעים שמותיהם של מרדכי שלום הלל, עובדיה מעטוף, אורי סבג, בנימין מנשה ליפקין ושמריהו הלל.
63. למעשה, הנתון העובדתי בדבר זהות הלקוחות של המקווה, כפי שהוא בא לידי ביטוי בפנקסים השונים, נתמך בראיות חישוביות ואובייקטיביות. עדותו של כל אחד משבעת העדים מהווה "דבר מה נוסף" לפנקסים השונים, קרי ראייה מאמתת לעובדת היותו לקוח של המקווה.
64. על כן, עדותם של שבעת העדים מהוות ראייה ברורה להתקיימות ה-"קורפוס דילקטי", קרי שהלקוחות ששמותיהם נרשמו על ידי הנאשם בפנקסים הם כולם דמויות שנלקחו מעולם המציאות ואף היו לקוחות של המקווה בשנים הרלוונטיות לכתב האישום, היינו בשנים 2003 ועד 2011.
65. עינינו הרואות כי קיים מקבץ של "דבר מה נוסף" לכל אחת מהשנים 2003 עד 2011 ולא "דבר מה נוסף" בודד ויחיד של לקוח אחד לשנה אחת בודדת. במילים אחרות, מדובר במקבץ של "דבר מה נוסף", שהינו כה עשיר ומגוון, שדי בו כשלעצמו על מנת לאשש את אמיתות המידע שמופיע בפנקסים, ושלא מדובר בהודאת שווא, אלא הודאת אמת, לרבות לעניין היקף ההכנסות מהמקווה.

66. מקור שני של "דבר מה נוסף" אשר תומך באמיתות המידע שמופיע בפנקסים, לרבות היקף ההכנסות מהמקווה, הוא "השיטה" האחידה שבה השתמש הנאשם על מנת לתעד את ההכנסות מהמקווה, וזאת במהלך כל השנים שבין 2005 ועד 2011.
67. בעת שבוחנים לעומק את כל הפנקסים לשנים 2005 עד 2011, סך הכול שבע שנים, אנו עדים לדפוס פעולה שחוזר על עצמו משנה לשנה, בכל אחד מהפנקסים. מדובר בשיטת תיעוד אחידה שמלמדת על "שיטת עבודה" של הנאשם באופן ניהול ההכנסות מהמקווה והעלמתן מעיניהם של רשויות המס.
68. להלן המאפיינים הזוהים בכל הפנקסים לשנים 2005 עד 2011 ואשר מצביעים על "שיטה" של הנאשם באופן תיעוד ההכנסות מהמקווה ושהועלמו מרשויות המס:
- א. שימוש בפנקסים זהים: לכל שנת מס יש פנקס נפרד שזהה בגודלו ובצורתו לכל הפנקסים בכל השנים.
- ב. רישום שמות הלקוחות: בכל פנקס יש רישום של כל הלקוחות באותה שנת מס וזאת תמיד בצד ימין של כל דף בפנקס.
- ג. רישום מספרי הכרטיסים האלקטרוניים של הלקוחות: בכל פנקס יש רישום בצד שמאל של כל דף ודף, באותה שורה שבה רשום שמו של הלקוח, המספר הסידורי של הכרטיס האלקטרוני של אותו לקוח.
- ד. סדר הרישום של החודשים בשנה: בכל דף בכל פנקס יש רישום של חודשי השנה שבדרך כלל מתחילים בחודש אוקטובר ומסתיימים בחודש אוקטובר של השנה הבאה, כדלקמן: "10, 11, 12, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10". מתחת לכל חודש נרשם הסכום שאותו לקוח שילם בפועל או שעדיין חייב בגין חודש מסוים.
- ה. רישום סכומים ליד שמותיהם של הלקוחות: בכל פנקס, הנאשם רשם ליד שמו של כמעט כל לקוח את הסכומים ששולמו בפועל וגם את הסכומים שהלקוח עדיין חייב עבור השימוש במקווה. סכומים אלה היוו את הבסיס מבחינת הנאשם לשחזור סך ההכנסות בפועל ובכוח מכל לקוח בעת שערך את ניירות העבודה שלו בעת חקירתו על ידי החוקר יצחקי.
- ו. סימון עם האות V: בפנקסים השונים, באופן שיטתי, ישנו סימון של האות V מעל לסכומים

שרשומים ליד שמו של כל לקוח, וזאת כאינדיקציה לתשלום שבוצע בפועל, וזאת לעומת סכומים שאין מעליהם את הסימון האמור ולכן מדובר באינדיקציה לכך שמדובר בסכום של חוב שאותו לקוח טרם שילם. הנאשם גם הסביר את המשמעות של הסכומים עם ה-V לעומת אלה שללא הסימון האמור. בנוסף, נהג לרשום ליד שמותיהם של הלקוחות השונים סכומים מסוימים ולידם את המילה "שולם". ראו עדותו של הנאשם בבית המשפט לגבי משמעות הסכומים שרשם ליד שמות הלקוחות וזאת בפרוט' מיום 2.2.17 עמ' 240 ש' 17, עמ' 242 ש' 25, עמ' 219 ש' 2 עמ' 221 ש' 27.

ז. שימוש אחיד באותיות כאינדיקציה ל-"קוד רישום": בפנקסים השונים ישנו שימוש חוזר באות "פ" ליד שמותיהם של לקוחות שונים. מדובר בדפוס שחוזר על עצמו באופן שיטתי בפנקסים השונים. בעדותו של הנאשם בבית המשפט הוא הסביר שהאות "פ" משמעה "**פעילות**", וזאת כאינדיקציה למספר הפעילות שהוזנו לכרטיס האלקטרוני של לקוח מסוים ומכאן, היכולת שלו לדעת מה גודל החוב של אותו לקוח כלפי המקווה לפי התעריף שהוא קבע לגבי כל פעימה (ראו עדותו של הנאשם בפרוט' מיום 8.6.17 עמ' 218 ש' 19-28). בנוסף נהג לרשום ליד שמותיהם של לקוחות שונים את האות "ב". גם כאן מדובר בדפוס שחוזר על עצמו במקומות שונים בפנקסים. הנאשם הסביר בבית משפט שהאות "ב" משמעה "**בחור**" או "**ילד**" ולכן יש לקבוע לגביו תעריף משלו ששונה מהתעריף הרגיל למבוגר (ראו עדותו של הנאשם בבית משפט בפרוט' מיום 8.6.17 עמ' 218 ש' 29 עד עמ' 220 ש' 15).

69. מכלול הנסיבות שפורטו לעיל מצביעות על כך שהנאשם מעיד בהודאות החוץ שלו, בדמות הפנקסים וניירות העבודה שלו והודאותיו בפני החוקר יצחקי, ואף בעדותו בבית המשפט, על "**עדות שיטה**", היינו השיטה שאימץ לעצמו לגבי אופן תיעוד ההכנסות מהמקווה במהלך השנים 2005 ועד 2011.

70. על פי הפסיקה, מידת הזהות הנדרשת בין המעשים הדומים שמבצע הנאשם מושפעת באופן ישיר מסוג השימוש שבית משפט מתכוון לעשות בנתון הראייתי של "עדות שיטה". במקרים שבהם "עדות שיטה" נחוצה על מנת לקבוע ממצא לגבי ראייה מרכזית, כגון זהותו של הנאשם כמבצען של העבירות השונות בסדרת המעשים שבוצעו, במיוחד אם מדובר בראייה יחידה, נדרשת התאמה מלאה בין המעשים השונים עד כדי כך שניתן לומר שהשיטה בכללותה היא בגדר "טביעת אצבע" או "כרטיס ביקור" של הנאשם. לעומת זאת, בעת שמדובר ב-"עדות שיטה" שבית משפט מתכוון לעשות בה שימוש כתוספת ראייתית בלבד, היינו כראייה משנית, אין צורך להוכיח התאמה מלאה ומוחלטת בין המעשים השונים ודי בכך אם מצביעים על הדמיון ועל התכונות הדומות שבין המעשים השונים (ע"פ 531/88 **רדעי נ' מדינת ישראל** פ"ד מד(4) 573, 559 (1990); ע"פ 3372/11 **קצב נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו) 10.11.11 (פסקאות 332-334 לפסק דינה של כב' השופטת נאור (כתוארה דאז)).

71. במקרה שבפניי, הנתון של "עדות שיטה" אינו נחוץ לצורך קביעת ממצא עובדתי לגבי ראייה מרכזית, כגון זהותו של הנאשם. עובדת היותו של הנאשם "מנהל פעיל" של העמותה, וגם העובדה שלא ניהל

ספרים כדין ולא דיווח לרשויות המס על ההכנסות מהמקווה, הוכחו בראיות אחרות שעמדתי עליהן בהרחבה בפרקים הקודמים וזאת מבלי להיזקק כלל לנתון הראייתי של "עדות שיטה".

72. בכוונתי לעשות שימוש בנתון הראייתי של "עדות שיטה" רק כתוספת ראייתית, קרי, כראיה משנית שכל מטרתה לתמוך באמיתות הודאות החוץ של הנאשם. בנסיבות אלה, אין צורך להראות שהרישום של ההכנסות בכל הפנקסים הוא זהה באופן מוחלט וזאת לגבי כל השנים 2005 עד 2011. די בנסיבות הכוללות שתיארתי לעיל, כדי להצביע על התכונות המשותפות לכל הפנקסים מהשנים 2005 ועד 2011 לעניין אופן התיעוד שערך הנאשם באופן שיטתי ואחיד להכנסות של המקווה.

73. שיטת התיעוד האחידה של ההכנסות מהמקווה שחוזרת על עצמה מפנקס לפנקס ומשנה לשנה, וזאת בין השנים 2005 ועד 2011, מהווה מקור עצמאי ונפרד של "דבר מה נוסף" שבכוחו לאמת את המידע שמופיע בפנקסים האמורים. הווה אומר, המידע שמופיע בפנקסים אלה, לרבות היקף ההכנסות מהמקווה, הוא בגדר הודאות אמת של הנאשם ולא הודאות שווא, בהיותו זה שערך את הפנקסים.

10.ז העברת נטל הבאת הראיות לנאשם

74. נחזור לכללים הראייתיים המנחים לגבי אופן הוכחת "היקף ההכנסות" של נאשם שמואשם בעבירות מס (ראו לעיל פסקאות 43(א) עד (י) להכרעת הדין). כללים אלה, בתמצית, הם כדלקמן:

א. הכלל הראשון, היקף ההכנסות אינם חלק מרכיבי העבירה לפי סעיף 220 לפקודת מס הכנסה.

ב. הכלל השני, היקף ההכנסות הוא נסיבה לחומרה שעל המאשימה להוכיחה מעל לכל ספק סביר.

ג. הכלל השלישי, ההכנסות הרלוונטיות לסעיף 220 לפקודת מס הכנסה, הן ההכנסות ברוטו. ולענייננו, אין רלוונטיות לשאלה האם היה "רווח נקי" לנאשם או לעמותה מהמקווה, או לא, וזאת גם אם היה מדובר בעסק שהתנהל בהפסדים. לפיכך, המאשימה פטורה מהבאת ראיות לגבי השאלה האם המקווה הפיק רווח נטו כלשהו (וזאת להבדיל מהכנסות ברוטו) עבור העמותה או הנאשם, או לא.

ד. הכלל הרביעי, בעת קביעת היקף ההכנסות, אין רלוונטיות להוצאות של הנאשם בניהול המקווה. ולענייננו, המאשימה פטורה מהבאת ראיות לגבי ההוצאות של המקווה והיא צריכה להביא ראיות רק לגבי ההכנסות ברוטו.

ה. הכלל החמישי, בעת קביעת היקף ההכנסות, אין רלוונטיות לחובות אבודים. ולענייננו, אין רלוונטיות לשאלה האם לקוחות מסוימים מתוך אלה שמופיעים בפנקסים לא שילמו בפועל את חובם למקווה ולכן מדובר בחובות אבודים. החובות האבודים הללו, יהיה ערכם אשר יהיה, אינם משפיעים כהוא זה על אופן קביעת היקף ההכנסות מהמקווה.

ו. הכלל השישי, בעת קביעת היקף ההכנסות, אין רלוונטיות לטענות של הנאשם שמדובר בהכנסות נמוכות מאוד ושאינן חייבות במס. ולענייננו, בעת קביעת היקף ההכנסות מהמקווה אין רלוונטיות לטענה שהוא חי בדוחק וכי ההכנסות מהמקווה לא כיסו את הוצאות המחיה שלו ושל בני ביתו.

ז. הכלל השביעי, בעת קביעת היקף ההכנסות, מקום שהנאשם אינו מנהל ספרים כדן, ניתן להסתמך על הערכות בלבד מבלי להביא ראיות לגבי ההכנסות המדויקות. על כן, המאשימה פטורה מהבאת ראיות שמוכיחות את ההכנסות המדויקות מהמקווה ודי בכך אם תביא ראיות שמכוחן ניתן לבסס הערכות לגבי היקף ההכנסה בשנים הרלוונטיות.

ח. הכלל השמיני, נטל הבאת הראיות הראשוני להוכחת היקף ההכנסות מהמקווה חל על המאשימה.

ט. הכלל התשיעי, שאלת דיות הראיות שיובאו על ידי המאשימה לגבי היקף ההכנסות מהמקווה ושהועלמו על ידי הנאשם, מושפעת באופן ישיר מהכלל שלפיו "מדובר במידע שמצוי בידי הנאשם", קרי חזקה על הנאשם שהוא זה שיודע את היקף ההכנסות מהמקווה. על כן, כמות הראיות שתידרש מהתביעה על מנת לצאת ידי חובה בקשר לשאלת היקף ההכנסות היא מזערית.

י. הכלל העשירי, לאחר שמאשימה הניחה את התשתית הראייתית המספקת לגבי היקף ההכנסות מהמקווה, עובר נטל הבאת הראיות לנאשם לעורר ספק סביר כנגד אותה תשתית ראייתית.

75. לאור הכללים שצוינו לעיל, הנני קובע כי המאשימה עמדה בנטל הבאת הראיות הראשוני שמוטל עליה להוכחת היקף ההכנסות מהמקווה בשנים 2003 ועד 2011. התשתית הראייתית של המאשימה, עומדת על שני אדנים:

א. האדן הראשון, הודאות החוץ של הנאשם (הפנקסים שערך לגבי השנים 2003 ועד 2011, בצירוף ניירות העבודה שלו בפני החוקר יצחקי ובצירוף הודאות החוץ בעת חקירתו על ידי יצחקי).

ב. האדן השני, שני מקורות של "דבר מה נוסף". מקור ראשון של "דבר מה נוסף" הוא עדותם של ששת העדים לגבי עצם היותם לקוחות של המקווה, וזאת במהלך כל השנים 2003 ועד 2011. מקור שני של "דבר מה נוסף" הוא "עדות שיטה" של הנאשם לגבי אופן התייעוד השיטתי והאחיד של ההכנסות של המקווה במהלך השנים 2005 ועד 2011.

76. בנסיבות אלה, עובר נטל הבאת הראיות לנאשם לעורר ספק סביר כנגד התשתית הראייתית שתוארה לעיל לגבי היקף ההכנסות שלו מהמקווה. עיון מדוקדק בעדותו של הנאשם בבית המשפט מלמד שלא רק שלא הביא ראיות לעורר ספק סביר כנגד התשתית הראייתית האמורה, אלא שבחלק ניכר מעדותו (כפי שכבר הוסבר בהרחבה לעיל) הוא אישר את אותה תשתית ראייתית. בנוסף, הנאשם גם לא הביא אף עד ולא הגיש כל ראיה אחרת שנוגדת את הודאות החוץ השונות שלו בנוגע להיקף ההכנסות מהמקווה.

77. לפיכך, הנני קובע כממצא עובדתי כי המאשימה הוכיחה מעל לכל ספק סביר את שני הנושאים המרכזיים שלהלן בנוגע לעסק של המקווה: ראשית, את היקף ההכנסות מהמקווה לגבי כל אחת מהשנים 2003 ועד 2011, וזאת כמפורט בטבלה שמופיעה בפסקה 49 להכרעת הדין; שנית, את התקיימות כל רכיבי העבירה לפי סעיף 220(5) לפקודת מס הכנסה לגבי כל שנות המס בתקופה האמורה. כעת אעבור לדון במקור ההכנסה הנוסף שהיה לנאשם מהעסק של בניה ושיפוצים.

ח. העסק של בניה ושיפוצים

1.ח. האם מדובר בעסק או בפעילות התנדבותית?

78. מהראיות שהוצגו בפניי עלה בבירור שבמקביל לפעילותו הכלכלית של הנאשם במקווה, היו לו מקורות הכנסה מעסק בתחום הבניה והשיפוצים (להלן: **העסק**). כתב האישום שבפניי מייחס לנאשם הכנסות מהעסק במהלך השנים 2002 עד 2009, למעט שנת 2005 שלגביה המאשימה לא מייחסת לו הכנסה כלשהי (ראו סעיף 3 לכתב האישום לחלקיו השונים). הנאשם העלה טענות שונות ומתפתלות לפיהן לא מדובר בעסק שמניב הכנסות אלא בפעילות התנדבותית שביצע למען תושבי שכונת חב"ד בכך ששימש כמתווך בין תושבי השכונה ובין פועלים שונים שעבדו בתחום הבניה, וזאת כחלק מתרומתו לקהילה. טענות אלה הן מופרכות מעיקרן ודינן להידחות.

79. הקביעה העובדתית שמדובר בעסק לכל דבר ועניין ואשר הניב הכנסות שחייבות בדיווח לרשויות המס ולא בפעילות התנדבותית גרידא, מבוססת על שני מקורות ראיתיים מרכזיים: **ראשית**, הודאות הנאשם באמרות החוץ שלו; **שנית**, מקבץ של ראיות המהוות "דבר מה נוסף" ומאששות את הודאותיו של הנאשם שמדובר בעסק לכל דבר ועניין.

80. לגבי ההודאות של הנאשם, לפיהן הודה במפורש שמדובר בעסק שמניב הכנסות, גם אם לטענתו מדובר בהכנסות זעומות, ואשר לא דיווח עליהן לרשויות המס במודע, וזאת בגין כל השנים הנוגעות לכתב האישום, ראו את דבריו באמרות החוץ הבאות: ת/13 ש' 98-107,

158-130; ת/15 משורה 55 ועד סוף האמרה בשורה 411, שבה נתן פירוט נרחב לעבודות שביצע בתחום הבניה והשיפוצים ללקוחות שונים, תוך התייחסות לגובה ההכנסות מהם; ת/16 משורה 67 ועד סוף העדות שורה 263, שגם כאן נתן הודאה מלאה לגבי הפעילות העסקית שלו בתחום הבניה והשיפוצים תוך התייחסות ללקוחות שונים וההכנסות שהיו לו מכל אחד מהם בנפרד; וכך גם ת/17 משורה 134 ועד 163; וכך גם ת/18 משורה 24 עד סוף העדות בשורה 155.

81. לגבי מקבץ הראיות שמצביעות על "דבר מה נוסף", כראייה מאמתת לתוכן הודאות החוץ של הנאשם, הרי שמדובר בראיות למכביר משני מקורות שונים. ראשית, אסופת המסמכים שנתפסו בביתו של הנאשם. שנית, העדויות של לקוחותיו. וביתר פירוט:

א. אסופת המסמכים שנתפסו בביתו של הנאשם: מסמכים אלה מלמדים כי הנאשם ניהל רישום פנימי משלו לגבי הכנסותיו והוצאותיו מכל עבודה שביצע עבור כל לקוח ולקוח, במהלך כל השנים, הרלוונטיות לכתב האישום. מסמכים אלה כוללים את מחברת ההכנסות שסומנה כנספח ב.י. 159 לת/16; טבלאות שערך הנאשם ואשר סומנו כנספחים ב.י. 152 עד ב.י. 158 לת/16 ובהן הנאשם חישב את הוצאותיו על שכר הפועלים שעבדו עבורו; הפנקס הכחול המתייחס להוצאותיו על פועלים בשנת 2005; הצעות מחיר, טבלאות של הכנסות והוצאות שהנאשם ערך בעצמו, ושמצורפים לקלסר הסגול שנתפס בביתו של הנאשם והוצג בפניו במהלך החקירה הנגדית (להלן: **הקלסר הסגול**); תביעות שהנאשם הגיש נגד לקוחותיו לבתי דין וולונטריים ששרתים את האוכלוסייה החרדית, על מנת לחייב את לקוחותיו לשלם את שכרו בגין שירותי השיפוץ והבניה שביצע עבורם, ראו למשל נספח ב.י. 24 לת/15 ונספח ב.י. 122 לת/16.

ב. עדויות של לקוחותיו של הנאשם: לקוחות אלה מאשרים שהנאשם ביצע עבורם שירותי שיפוץ ובניה ואף גבה תשלומים מהם לכיסוי הוצאותיו ובגין שכרו עבור השירות שניתן. ראו: עדותו של **אורי סבאג**, פרוט' מיום 22.1.15, עמ' 72 עד עמ' 74; עדותו של **מנחם מעטוף**, פרוט' מיום 6.10.16, עמ' 102 עד עמ' 103; עדותו של **ירחמיאל שיף**, פרוט' 15.1.15, עמ' 32 עד עמ' 33; עדותה של **לאה צ'קשווילי**, פרוט' מיום 15.1.15, עמ' 25 עד עמ' 27; עדותו של **בנימין מנשה ליפקין**, פרוט' מיום 22.1.15, עמ' 54 עד עמ' 56; עדותו של **עובדיה מעטוף**, פרוט' מיום 15.1.15, עמ' 12 עד עמ' 17; עדותה של **רחל פוקסמן**, פרוט' מיום 15.1.15, עמ' 19 עד עמ' 22.

2.ח התקיימות היסוד הנפשי של "כוונה"

82. הנאשם אישר שלא דיווח לרשויות המס על הכנסותיו מהעסק של בניה ושיפוצים וזאת במהלך כל שנות פעילותו באותו עסק ושכלל לא ניהל ספרים כחוק (ת/18 ש' 128-155).

83. הלכה פסוקה היא כי ניתן להוכיח את רכיב "**הכוונה**" בעבירה לפי סעיף 220 לפקודת מס הכנסה, באמצעות "**נסיבות**" ביצוע העבירה, כאשר הנסיבה של אי ניהול ספרים עשויה להקים חזקה שבעובדה שהדבר נעשה מתוך כוונה להתחמק או להשתמט מתשלום מס (ע"פ 5529/12 **אוהב ציון נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (9.11.14) פסקאות 24 ו-25 לפסק דינו של כבוד השופט דנציגר). וכך הוא המקרה שבפני. העובדה שהנאשם לא ניהל ספרים ולא דיווח על ההכנסות שלו מהעסק לרשויות המס, כשלעצמה, מקימה חזקה שבעובדה שהדבר נעשה מתוך כוונה להתחמק מתשלום מס. הנאשם לא הפריך את החזקה האמורה. כמו כן, קיימת נסיבה לחומרה שמחזקת את המסקנה האמורה, אף יותר, והיא אורך תקופת אי הדיווח, כמעט 10 שנים.

84. לסיכום, הנני קובע כי המאשימה הוכיחה מעל לכל ספר סביר כי הנאשם ביצע את העבירות שמפורטות בכתב האישום לפי סעיף 220 לפקודת מס הכנסה לגבי העסק וזאת במהלך כל אחת מהשנים 2002 עד 2011 (למעט כמובן שנת 2005 שלגביה לא יוחסו לנאשם בכתב האישום הכנסות כלשהן מהעסק). כעת יש לדון בהיקף ההכנסות שהיו לנאשם מהעסק בכל אחת מהשנים.

3.ח שאלת גובה ההכנסות מהעסק לפי שנים

85. החוקר יצחקי, בהסתמך על אמרות החוץ של הנאשם ועל המסמכים שנתפסו בביתו וגם על עדויות שנגבו מלקוחותיו של הנאשם, ערך טבלאות מסכמות לגבי הכנסותיו של הנאשם מהעסק בכל שנה ושנה ומכל לקוח בנפרד. טבלאות אלה (נספחים ב.י. 1-3 לת/18) הוצגו בפני הנאשם במהלך חקירתו והוא לא הכחיש את האמור בהן, לרבות סכומי ההכנסות שנרשמו בהן (ת/18 ש' 73 עד 133). טבלאות אלה מחולקות לפי שנים עם רשימה של שמות הלקוחות בכל שנה ושנה ומה היתה ההכנסה מכל אחד מהם (להלן: **הטבלאות של יצחקי** או **הטבלה של יצחקי**, אם תיעשה הפניה לטבלה ששייכת לשנה מסוימת ולא למכלול הטבלאות).

86. סכומי ההכנסות מהעסק, כפי שפורטו בכתב האישום בכל שנה ושנה, נלקחו מתוך הסיכום הכללי של ההכנסות בטבלאות של יצחקי.

87. ודוק, הטבלאות של יצחקי אינן הראיה שמכוחה בית המשפט קובע ממצאים כלשהן שבעובדה, וזאת גם אם הנאשם לא הכחיש בהודאות החוץ שלו את תוכן. הראיות הרלוונטיות לקביעת הממצאים שבעובדה לעניין גובה ההכנסות שהיו לנאשם מהעסק במהלך השנים 2002 ועד 2011, למעט שנת 2005 שממילא לא נכללו הכנסות לגביה בכתב האישום, הן הראיות הגולמיות שהובאו בפניי. על כן, בפרקי המשנה הבאים אקח את כל אחת מהשנים שצוינו בכתב האישום בנפרד ואבדוק אם ההכנסות

שנרשמו בטבלאות של יצחקי נשענות על ראיות קבילות ובעלות משקל, או לא.

88. בטרם שאתחיל בבדיקה הפרטנית של ההכנסות מהעסק לגבי כל שנה בנפרד, מן הראוי להזכיר את הכללים הראייתיים המנחים לאופן הוכחת היקף ההכנסות בעבירות לפי סעיף 220 לפקודת מס הכנסה ואשר עמדתי עליהם בהרחבה בפסקאות 43(א) עד (י) להכרעת הדין במסגרת הפרק על ההכנסות מהמקווה. כללים אלה תקפים ונכונים באותה מידה גם לגבי אופן הוכחת ההכנסות מהעסק. להלן הכללים בתמצית ואשר ינחו אותי בהמשך במהלך הבדיקה הפרטנית מהעסק בכל שנה ושנה:

א. ראשית, היקף ההכנסות אינו חלק מרכיבי העבירה לפי 220 לפקודת מס הכנסה. היקף ההכנסות הוא נתון שמלמד על "מידת הנזק" שנגרם מהעבירות שבוצעו ומכאן גם הרלוונטיות שלו לשלב הטיעונים לעונש.

ב. שנית, נטל השכנוע להוכחת היקף ההכנסות הוא על המאשימה.

ג. שלישית, מדובר בהכנסות ברוטו. ולענייננו, אין כל משמעות לטענותיו של הנאשם שמדובר בעסק שאינו רווחי ולכן המאשימה פטורה מהבאת ראיות לעניין הרווח הנקי שהיה לנאשם מהעסק. כמו כן, אין רלוונטיות לטענתו שהיו לו הפסדים ומדובר בעסק שלא הניב רווחים נטו.

ד. רביעית, אין רלוונטיות לשאלה מה היה היקף ההוצאות של העסק. הנתון של גובה ההוצאות של העסק אינו נבדק כלל בעת קביעת ממצא עובדתי בנוגע לגובה ההכנסות שהועלמו מרשויות המס. ולענייננו, אין משמעות לטענותיו החוזרות ונשנות של הנאשם שהיו לו הוצאות רבות עבור שכר הפועלים ועל חומרי הבניה.

ה. חמישית, אין רלוונטיות לקיומם של חובות אבודים, קרי לסכומי כסף שלא הצליח לגבות מלקוחותיו.

ו. שישית, אין רלוונטיות לטענה שמדובר בהכנסות נמוכות שאינן חייבות במס.

ז. שביעית, בהעדר ניהול ספרים כחוק, ניתן להסתמך על הערכות לגבי היקף ההכנסות מהעסק או מלקוח מסוים ואין צורך בהבאת ראיות המלמדות על הכנסה מדויקת.

ח. שמינית, נטל הבאת הראיות הראשוני לעניין היקף ההכנסות שהועלמו רובץ לפתחה של המאשימה.

ט. תשיעית, שאלת דיות הראיות שנדרשות מהמאשימה להוכחת היקף הסכומים, מושפעת מהכלל הראיתי לפיו היקף ההכנסות המדויק מהעסק הוא מסוג המידע המצוי ברשותו של הנאשם. על כן, כמות הראיות הנדרשת מהתביעה על מנת לצאת ידי חובה בקשר לאותו המידע תהיה מזערית.

י. עשירית, העברת נטל הבאת הראיות לנאשם. לאחר שהמאשימה תעמוד בנטל הבאת הראיות הראשוני המוטל עליה, עובר נטל הבאת הראיות לנאשם להפריך את המסקנה העובדתית שנובעת מהראיות שהובאו על ידי המאשימה לגבי היקף הכנסותיו. ככל שהנאשם לא יעמוד בנטל זה, אזי, ייקבע שהיקף ההכנסות הוכח מעל לכל ספק סביר.

4.ח. ההכנסות בשנת 2002

89. לפי כתב האישום, לנאשם היו הכנסות מהעסק בשנת 2002 בסך כולל של 444,567 ₪ (פסקה 3(א) לכתב האישום). הסכום הכולל האמור מבוסס על הטבלאות של יצחקי. להלן החלק הרלוונטי מתוך הטבלאות של יצחקי המתייחס להכנסות של הנאשם לשנת 2002.

סידורי	שם הלקוח	שנת הביצוע	מהות העבודה	סכום ששולם כולל מע"מ	שם העד
1	יחיאל אורכמן	2002	שיפוצים	144,396 ₪	מאיר כהן 7/2/2012
2	מלכיאל	2002	שיפוצים	13,000 ₪	מאיר כהן 12/2/2012
3	מנחם חנזין	2002	שיפוצים	8,495 ₪	מאיר כהן 7/2/2012
4	טובה לסקר	2002	שיפוצים	130,676 ₪	טובה לסקר
5	לאה	2002	שיפוצים	100,000 ₪	לאה
6	צ'קושילי מוטי ליפסקר	2002	שיפוצים	38,000 ₪	צ'קושילי מאיר כהן 9/11/2011
7	מנחם מעטוף	2002	שיפוצים	10,000 ₪	בחקירה אמר שזה היה ב-2000 מנחם מעטוף
				444,567 ₪	
					סך הכול שנת 2002

90. יובהר שבטבלאות של יצחקי נרשם "סכום ששולם כולל מע"מ", כאשר אין מחלוקת שהנאשם לא ניהל

ספרים כדין כלל ולכן גם לא הנפיק חשבונית. על כן, הביטוי "סכום ששולם כולל מע"מ", בטבלאות של יצחקי, לכל השנים שבכתב האישום, משמעו סכום כולל של הכנסה.

91. נבחן כעת את הראיות הנוגעות להכנסות מכל אחד מהלקוחות שבטבלה של יצחקי לשנת 2002.

ההכנסות מיחיאל אוירכמן

92. הראיות הרלוונטיות להכנסות שהיו לנאשם מיחיאל אוירכמן מבוססת על מסלול ראייתי של "הודאת חוץ" בצירוף "דבר מה נוסף":

א. הודאת חוץ: קיימת הודאה מפורשת של הנאשם באמרת החוץ שלו (ת/17 ש' 160-163) כי בשנת 2002 ביצע עבודות שיפוצים בביתו של לקוח בשם יחיאל אוירכמן וקיבל ממנו סך כולל של 144,396 ₪, וזאת על פי החישוב שהנאשם ערך בעצמו במהלך החקירה בהסתמכו על המחברת שנתפסה בביתו ובה רשם את הכנסותיו והוצאותיו, לרבות מיחיאל אוירכמן (נספח ב.י. 159 לת/16) (להלן: **המחברת**).

ב. דבר מה נוסף: התוספת הראייתית של "דבר מה נוסף" היא המחברת עצמה (ב.י. 159 לת/16), ואשר ממנה עולה כי אכן היה לנאשם לקוח בשם יחיאל אוירכמן. יוזכר, שראיה מסוג של דבר מה נוסף, היא ראיה מאמתת ולא מסבכת. הווה אומר, ראיה שמאמתת את המידע הכללי המופיע בהודאת החוץ (כגון עובדת היותו של יחיאל אוירכמן לקוח של הנאשם בתחום בניה ושיפוצים בשנת 2002). אין כל הכרח שהמחברת תאמת דווקא את הסכום המדויק של ההכנסה שבה נקב הנאשם, מאחר וראיה לגבי הסכום המדויק היא מטיבה ראיה מסבכת. מתוך עיון בפנקס עולה ששמו של יחיאל אוירכמן מופיע בפנקס עם פירוט של הכנסות והוצאות עם התייחסות למועדים מדויקים בתוך שנת 2002 שבהם בוצעו תשלומים בפועל.

93. כמו כן, במהלך חקירתו הנגדית של הנאשם בבית המשפט הוא אכן אישר את הדברים שמסר בהודאת החוץ (להודאת החוץ ראו ת/17 ש' 160-163; לעדותו בבית המשפט ראו פרוט' מיום 15.5.17, עמ' 255, ש' 22 עד 29; ש' 1, 9-11). יוזכר, הודאה של הנאשם בעדותו בבית המשפט בפרט מידע מסוים שמאמת את תוכן הודאות החוץ, יכול לשמש כמקור עצמאי ונפרד של "דבר מה נוסף" (ראו יעקב קדמי **על הראיות** חלק ראשון, תש"ע - 2009, עמ' 160 והאסמכתאות המובאות שם).

94. לפיכך, הנני קובע כי המאשימה הוכיחה מעל לכל ספק סביר כי במהלך שנת 2002 לנאשם הייתה הכנסה מהעסק מלקוח בשם יחיאל אוירכמן בסך כולל של 144,396 ₪.

95. בטבלאות של יצחקי נרשם שלנאשם הייתה הכנסה בסך של 13,000 ₪ בשנת 2002 מלקוח בשם "מלכיאלי", ללא רישום של שם פרטי, תוך הפנייה לאמרת חוץ של הנאשם מיום 12.2.12. באותה אמרת חוץ (ת/18 ש' 31-32) נאמר "אני ממשיך לבדוק במחברת ורואה שקיבלתי ממלכיאלי שמעון סכום של 13,000 ₪ בשנת 2001".
96. הראיה המרכזית שעליה מסתמכת המאשימה לגבי ההכנסות שהיו לנאשם מאותו "מלכיאלי" בשנת 2002 היא אמרת החוץ של הנאשם. דא עקא, באמרת החוץ של הנאשם נאמר שמדובר בהכנסה שהייתה לו מאותו מלכיאלי רק בשנת 2001. בנסיבות אלה, כאשר המאשימה מתייחסת להכנסות שהיו לנאשם מהעסק על פי שנים ספציפיות, אין מקום להעתיק אל תוך שנת 2002 את הכנסה שהתקבלה בשנת 2001. על כן, הנני קובע כי המאשימה לא הוכיחה שהייתה לנאשם הכנסה כלשהי ממלכיאלי בשנת 2002.

ההכנסות ממנחם חנזין

97. לפי הטבלה של יצחקי לשנת 2002, לנאשם הייתה הכנסה מהעסק מלקוח בשם "מנחם חנזין" בסך של 8,495 ₪. כמו כן, לפי הטבלה של יצחקי לשנת 2004, לנאשם היתה הכנסה מלקוח בשם "מנחם מנדל חנזין" באותה שנה בסך של 78,836 ₪ (לטבלה של יצחקי לשנת 2004, ראו בהמשך פסקה 182 להכרעת הדין). ישאל השואל, האם מדובר באותו אדם ולכן מדובר בכפל רישום או שמא מדובר בשתי דמויות נפרדות שמכל אחת מהן היתה לנאשם הכנסה שונה בגין עבודות שיפוץ שונות שבוצעו במועדים שונים במקומות שונים?
98. בסיכומים מטעם המאשימה ישנה התייחסות נפרדת לאדם בשם "מנחם חנזין" (עמ' 70 פסקאות 148-(א)-(ד)) ולאדם בשם "מנחם מנדל חנזין" (עמ' 70-71 פסקאות 149-(א)-(ו)). ללמדך, כי לפי המאשימה, מדובר בשתי דמויות נפרדות כאשר מכל אחת מהן הייתה הכנסה שונה ונפרדת. המאשימה לא הבהירה כלל בסיכומיה מדוע היא מתייחסת ל-"מנחם חנזין" כדמות נפרדת מ-"מנחם מנדל חנזין".
99. מצד אחד, בעת שהנאשם התבקש באמרת החוץ להסביר את הביטוי "חנזין גג" שמופיע במחברת (נספח ב.י. 159 לת/16), הוא אמר את הדברים הבאים: "חנזין גג זה שכן שלי שקוראים לו מנחם חנזין שעשיתי לו עבודות בשנת 2002 וקיבלתי ממנו לפי מיטב זיכרוני סכום של 8,495 ₪, מתוך זה הפרשתי סכום של 565 ₪ ל-"מעשר כספים", והיו לי הוצאות בסכום של 1,580 ₪" (ת/17, ש' 152-155). ברור, אם כך, כי הודאת החוץ של הנאשם היא הבסיס לסכום ההכנסה שהופיע בטבלה של יצחקי לשנת 2002 מ-"מנחם חנזין".

100. מצד שני, הנאשם כלל לא נחקר באמרות החוץ שלו באופן קונקרטי לגבי הכנסה שהיתה לו בשנת 2004 מאדם בשם "מנחם מנדל חנזין" בסך של 78,836 ₪. בנוסף, הנאשם גם לא נשאל בחקירתו האם "מנחם חנזין" הוא אותו "מנחם מנדל חנזין" או שמא מדובר בשני אנשים שונים.
101. בפועל, בבית המשפט העיד רק אדם אחד שנושא את שם המשפחה "חנזין". אותו אדם נושא גם את השם הפרטי "מנחם" ואשר הזדהה כ-"מנחם מנדל חנזין" (פרוט' מיום 15.1.15, עמ' 30 ש' 10). לטענתו, הנאשם ביצע בביתו עבודות שיפוץ רק פעם אחת וזאת בשנת 2004 (פרוט' מיום 15.1.2005, עמ' 30 ש' 23-24). העד כלל לא נחקר בחקירתו הראשית או הנגדית לגבי גרסתו של הנאשם באמרת החוץ שלו שהיתה לו הכנסה מאדם בשם "מנחם חנזין" (וזאת להבדיל מ-"מנחם מנדל חנזין") בשנת 2002 בסך של 8,495 ₪.
102. כמו כן, מנחם מנדל חנזין העיד בבית המשפט ואמר בתמצית את הדברים הבאים (פרוט' מיום 15.1.15, עמ' 30, ש' 12-28, עמ' 31, ש' 2-5, 31-32):
- א. בתחילת שנת 2004 הנאשם וקבוצה של פועלים שהובאו על ידי הנאשם ביצעו עבודות של שיפוצים בביתו.
- ב. העלות הכוללת של השיפוץ הייתה 18,300 דולר ארה"ב. החתן שלו היה מעורב יותר ממנו בנושא הכספים ואף הזמין רצף וכן אדם אחר שהתקין סורגים בתוך הבית. מנחם מנדל חנזין הבהיר שאינו יודע כמה לקח הנאשם מתוך הסכום הכולל של 18,300 דולר וכמה לקחו אחרים.
103. החתן של מנחם מנדל חנזין לא הובא כעד מטעם המאשימה על מנת שיסביר כמה כסף קיבל הנאשם מתוך הסך הכולל של 18,300 דולר. בנוסף, ברור מדבריו של מנחם מנדל חנזין שאינו יודע כמה כסף שולם בפועל לנאשם וכמה כסף שולם לבעלי מקצוע אחרים, שאינם קשורים לנאשם. יתר על כן, בניגוד למה שנאמר באמרת החוץ של הנאשם שהייתה לו הכנסה מ-"מנחם חנזין" עקב עבודות שיפוץ שביצע עבורו בביתו במהלך שנת 2002, "מנחם מנדל חנזין" העיד שהשנה הרלוונטית היא בכלל שנת 2004.
104. המאשימה מפנה בסיכומיה לענין "מנחם מנדל חנזין" (עמ' 70-71, פסקה 149) למסמך המצוי בקלסר הסגול שנתפס בביתו של הנאשם ואשר נושא מספר סידורי 835 ואשר רשומה בו המילה "חנזין" ומתחתיה סכומים שונים ולידם תאריכים במהלך חודש מרץ, ללא ציון שנה לועזית. המאשימה לא הבהירה בסיכומיה מדוע היא סבורה שמדובר דווקא ב-"מנחם מנדל חנזין" ולא ב-"מנחם חנזין". בכל מקרה, גם בראיות שהוצגו בפניי אין תשובה לתעלומה זו.
105. לסיכום, נוצר כאן בלבול שלם, הן בשמות, הן בשנים והן בסכומים. הנטל הוא על המאשימה להבהיר

את הבלבול שנוצר, וזאת עבור הנאשם ועבור בית המשפט. בפועל, לא התקבלה כל הבהרה בעניין. די בכך, על מנת לקבוע שהמאשימה לא עמדה בנטל הבאת הראיות הראשוני שרובץ לפתחה להוכחת סכום ההכנסה שהיה לנאשם, וזאת בין לענין שנת 2002 מאדם בשם "מנחם חנזין" בסך של ₪ 8,495 ובין לענין שנת 2004 מאדם בשם "מנחם מנדל חנזין" בסך של ₪ 78,834.

ההכנסות מטובה לסקר

106. בטבלאות של יצחקי נאמר כי ההכנסה של הנאשם מלקוחה בשם טובה לסקר בשנת 2002 הייתה ₪ 130,676.
107. בקלסר הסגול שנתפס בביתו של הנאשם ישנו מסמך שסומן על ידי היחידה החוקרת כ-833. במסמך זה נרשם "אברהם לסקר" ותאריך עברי "כ"ה אייר יום שלישי תשס"ב". לפי בדיקה שערכתי מדובר ביום שלישי בשבוע ושחל ביום 7.5.2002. כמו כן, במסמך קיים טור של "הכנסות" עם פירוט של סכומים בדולרים ולידים תאריכים לועזיים החל מיום 6 למאי ועד 4 לנובמבר. הסכום הכולל בדולרים הוא 34,914 דולר. בהמשך, באותו טור "הכנסות" ישנם סכומים נוספים בשקלים. החוקר יצחקי בדק את כל הסכומים האמורים ומצא שהם מסתכמים בסכום כולל של ₪ 130,676.
108. הנאשם הכחיש בעדותו בבית המשפט שערך את המסמך שסומן כ-833 (פרוט' מיום 8.6.17, ש' 10-9). עם זאת, בהמשך אישר שקיבל מאברהם לסקר את הסכום האמור במסמך שסומן 833 אך לטענתו הסכום נמסר לו כדי שיוכל לשלם עבור הפועלים שעבדו אצלו ולכיסוי הוצאות השיפוץ (פרוט' 8.6.17, עמ' 228, ש' 27 עד עמ' 229 ש' 1).
109. כמו כן, בבית המשפט העידה הגב' טובה לסקר, אשתו של אברהם לסקר ואשר טענה כי הנאשם והפועלים מטעמו אכן ביצעו בביתה עבודות בניה, אך לא ידעה לומר מהו הסכום המדויק ששולם לנאשם וגם לא ידעה לנקוב בשנה מדויקת שבה בוצע השיפוץ. לטענתה, הנאשם היה חבר קרוב של בעלה אברהם לסקר, שלימים, לאחר שהשיפוץ הסתיים, הלך לעולמו (פרוט' מיום 22.1.15, עמ' 78 עד 81). לטענתה, מי שטיפל בענייני הכספים למול הנאשם לגבי השיפוץ שביצע בביתם, היה בעלה המנוח (פרוט' מיום 22.1.15, עמ' 78 עד 81).
110. יוזכר, המסמך שסומן 833 ובו פירוט של מכלול הכנסותיו של הנאשם מבני הזוג אברהם וטובה לסקר במהלך שנת 2002, עקב עבודות שיפוץ שביצע עבורם, נתפס בביתו של הנאשם. הנאשם לא נתן כל הסבר לנסיבות הגעת אותו מסמך לביתו ולנסיבות הרישום של הסכומים השונים שמופיעים בו. כזכור, שאלת היקף ההכנסות שהיו לנאשם מהעבודות שביצע לבני הזוג, היא מסוג המידע שמצוי ברשותו של הנאשם. על כן, מכלול הראיות שהובאו לעיל, מוביל למסקנה שעובר נטל הבאת הראיות לנאשם על מנת לעורר ספק סביר לגבי הסכומים שמופיעים במסמך 833.

111. בפועל, הנאשם לא הביא ולו בדל ראיה על מנת להפריך את תוכנו של המסמך שסומן כ-833. בנוסף, הנאשם גם אישר את עצם ביצוע העבודות אצל בני הזוג לסקר בשנת 2002. בנסיבות אלה, הנני קובע כי המאשימה הוכיחה מעל לכל ספק סביר כי לנאשם אכן היתה הכנסה מבני הזוג לסקר בשנת 2002 בסך כולל של 130,676 ₪.

ההכנסות מלאה צ'קושוילי

112. לפי הטבלאות של יצחקי, סך ההכנסות בשנת 2002 מהגברת לאה צ'קושוילי, היה 100,000 ₪. לעומת זאת, בסיכומים מטעם המאשימה (עמ' 60, פסקה 141), נטען שמדובר בהכנסה שאינה פחות מ-200,000 ₪.

113. המאשימה לא הבהירה בסיכומיה הכיצד, מצד אחד היא מבקשת שבית המשפט יקבע כממצא עובדתי כי הסכומים שנקובים בסעיף 3 לכתב האישום, הם נכונים, ומצד שני מבקשת מבית המשפט לקבוע ממצא עובדתי לגבי היקף הכנסותיו של הנאשם, הרבה מעבר למה שרשום בכתב האישום. יוזכר, הסכומים שנקובים בכתב האישום לגבי כל שנה ושנה, לקוחים ישירות מתוך הטבלאות של יצחקי. בנסיבות אלה, יש לבחון רק אם הוכח הסכום בסך של 100,000 ₪ לפי הטבלאות של יצחקי ואין צורך לבדוק אם הוכח הסכום של 200,000 ₪. הטעם לכך הוא פשוט: לא ניתן להפתיע את הנאשם בסכומים שהם גבוהים באופן משמעותי מהסכומים שמופיעים בכתב האישום, כאשר מדובר באותן ראיות שעמדו לרשות המאשימה, הן בעת ניסוח כתב האישום והן בעת כתיבת הסיכומים. בנוסף, המאשימה לא ביקשה את רשות בית המשפט לתקן את כתב האישום ולהוסיף על ההכנסות שמופיעות בו סכום נוסף של 100,000 ₪.

114. בקלטר הסגול שנתפס בביתו של הנאשם נמצא דף שסומן על ידי היחידה החוקרת כ-831 ונושא תאריך 24.3.02, ובו רשום בכותרת "דוד צ'קושוילי". בנוסף, קיימת טבלה עם טור של "הכנסות" עם פירוט של אלפי ואף עשרות אלפי דולרים, עם תאריכים. על פניו, מדובר בסכומים שמסתכמים הרבה מעבר ל-100,000 ₪. לא הוצגה בפניי ראיה שמסבירה את בסיס החישוב שנעשה על ידי החוקר יצחקי וכיצד הגיע רק לסכום של 100,000 ₪, ולא לסכום גבוה ממנו. עם זאת, כפי שהבהרתי לעיל, מאחר וכתב האישום כולל בתוכו סכומים שנלקחו ישירות מהטבלאות של יצחקי, בסיס החישוב של ההכנסה לעניין הכרעת הדין יהיה רק 100,000 ₪. לא ניתן לייחס לנאשם בשלב הסיכומים את מה שלא יוחס לו בכתב האישום.

115. מטעם המאשימה העידה הגברת לאה צ'קושוילי ואשר טענה כי הנאשם ביצע עבודות שיפוצים בביתה, אך לא זכרה לומר אם הדבר נעשה בשנת 2002 או בשנת 2003 וגם לא זכרה את הסכומים המדויקים, אך ציינה שמדובר ב-"פלוס מינוס", כלשונה, 100,000 ₪, אך בהמשך חזרה והדגישה שאיננה בטוחה אם זה אכן הסכום הנכון. כמו כן, ציינה שלא נערך ביניהם הסכם בכתב (פרוט' מיום 15.1.15, עמ' 25 ש' 10-17, עמ' 26 ש' 3 - 32, עמ' 27 ש' 22 - עמ' 28 ש' 18).

116. מן הראוי לציין כי אין התייחסות קונקרטיית באמרות החוץ של הנאשם להכנסה שהיתה לו מהעבודה שביצע עבור לאה צ'קושילי בשנת 2002. בנסיבות אלה, אין בפנינו "הודאה" באמרות החוץ שלו, לא להכנסה בסך של 100,000 ₪ מלאה צ'קושילי וגם לא בשום סכום אחר, גבוה או נמוך ממנו.

117. כאן יש לעצור ולשאול האם די בראיות שתוארו לעיל על מנת לקבוע כי המאשימה הוכיחה מעל לכל ספק סביר כי לנאשם אכן היתה הכנסה בסך 100,000 ₪ בשנת 2002 מלאה צ'קושילי. לדעתי, יש להשיב על שאלה זו בשלילה. להלן נימוקיי:

א. בהעדר התייחסות קונקרטיית באמרות החוץ של הנאשם לעבודות שביצע אצל לאה צ'קושילי או להכנסה שהיתה לו מעבודה זו, לא ניתן להשתמש במסלול הראייתי של "הודאת חוץ" בצירוף תוספת של "דבר מה נוסף". בפועל, אין "הודאת חוץ" שניתן להסתמך עליה ושמכוחה ניתן ללמוד על ההכנסה שהיתה לנאשם מלאה צ'קושילי.

ב. לאה צקושילי הבהירה שאיננה יודעת את סכום ההכנסה המדויק ששילמה לנאשם. למרות אמירתה שלהערכתה מדובר בסכום כולל של 100,000 ₪, אך מדובר באמירה מהוססת תוך הדגשה שאיננה זוכרת את הסכום המדויק.

ג. מאחר והנאשם לא נחקר באופן קונקרטי באמרות החוץ לגבי העבודות שביצע עבור לאה צ'קושילי, הרי שאין באמרות החוץ שלו, התייחסות לשאלה מי ערך את המסמך שנתפס בביתו וסומן כ-831. מעבר לעצם התפיסה של המסמך בביתו של הנאשם, אין ראיה קונקרטיית אחרת שמכוחה ניתן לבסס ממצא עובדתי על התוכן של אותו מסמך.

ד. אומנם, שאלת דיות הראיות שעל המאשימה להביא במסגרת נטל הבאת הראיות הראשוני, מושפע מהכלל הראייתי כי שאלת היקף ההכנסות היא מסוג המידע שמצוי ברשותו של הנאשם ולכן מדובר בסך ראיות מופחת שיש לדרוש מהמאשימה. עם זאת, הדבר עדיין לא פוטר את המאשימה מלהביא ראיות משכנעות לעניין גובה הסכומים.

118. בנסיבות העניין, לא התרשמתי כי די בראיות שהובאו על מנת לקבוע שהמאשימה עמדה בנטל הבאת הראיות הראשוני לעניין סכום ההכנסות של הנאשם מלאה צ'קושילי בגין עבודות שיפוז שביצע עבורה בשנת 2002. לפיכך, הנני קובע כי אומנם הוכח שהיתה הכנסה כלשהי לנאשם מלאה צ'קושילי במהלך שנת 2002, אך לא הוכח מה גובה ההכנסה.

ההכנסות ממוטי ליפסקר

119. לפי הטבלאות של יצחקי, לנאשם היתה הכנסה מלקוח בשם מוטי ליפסקר בשנת 2002 בסך של 38,000 ₪.
120. באמרת החוץ של הנאשם מיום 9.11.11 הוצג בפניו מסמך שנושא את הכותרת "**חוזת עבודה לשיפוץ בית קיים למוטי ליפסקר**", אשר אינו נושא חתימה אך כולל את רשימת רכיבי השיפוץ לביצוע וסכום כולל בסוף המסמך של 38,000 ₪. אותו מסמך אינו נושא תאריך ונתבקשה תגובתו למסמך (נספח ב.י/15 לת/15). הנאשם אמר בתגובה את הדברים הבאים: "**המסמך הזה הוא חוזת שאני עשיתי לפי בקשתו של מוטי ליפסקר. אני קיבלתי ממוטי ליפסקר סכום של 38,000 ₪, את הכסף קיבלתי בשנת 2000. מהכסף הזה שקיבלתי שילמתי הוצאות חומרי בניין ושכר עבודה לפועלים ערבים**" (ת/15, ש' 286 - 293).
121. לכאורה, אם מדובר בעבודה שבוצעה בשנת 2000, ולא בשנת 2002 כפי שנטען בכתב האישום ובטבלאות של יצחקי, אזי, לא ניתן ללמוד מאומה מתוך הודאת החוץ שצוינה לעיל לעניין הכנסותיו של הנאשם ממוטי ליפסקר בשנת 2002.
122. עם זאת, בהודאת חוץ מאוחרת יותר מיום 12.2.12, הנאשם אמר שלאחר בדיקה שערך במחברת שנתפסה בביתו (נספח ב.י. 159 ל-ת/16) ציין כי "**בהמשך לבדיקתי, אני רואה שרשמתי במחברת שקיבלתי מ-מוטי שזה למיטב זכרוני מוטי ליפסקר, סכום של 33,802 ₪ בשנת 2002**" (ת/18, ש' 35 - 37). כמו כן, בהמשך אישר לאחר שעיין בחוזת שהוצג בפניו עוד באמרת החוץ מיום 9.11.11 (נספח ב.י. 15 ל-ת/15) שאכן קיבל ממוטי ליפסקר סך של 38,000 ₪ (ת/18, ש' 46 - 52).
123. כאן עולה השאלה על איזה מהגרסאות של הנאשם יש להתבסס לעניין השנה שבה בוצעו העבודות אצל מוטי ליפסקר. ככל שייקבע שמדובר בשנת 2000, הרי שלא ניתן להעתיק את ההכנסות מאותה שנה לתוך 2002, ולכן אין מנוס מהמסקנה שהמאשימה לא הוכיחה כי לנאשם היתה הכנסה בשנת 2002 ממוטי ליפסקר. לעומת זאת, ככל שייקבע שמדובר בשנת 2002, יש לבדוק את המשקל שיש לייחס לאמירה זו בדרך של בחינה אם קיים "דבר מה נוסף" המאמת את דבריו של הנאשם באמרת החוץ המאוחרת יותר, ת/18.
124. על מנת להכריע בשאלה מהי השנה הרלוונטית שבהן בוצעו העבודות אצל מוטי ליפסקר, עיינתי במחברת (נספח ב.י. 159 ל-ת/16). יובהר שלא מצאתי בתוך המחברת את השם "מוטי" וגם לא את הסכום הכולל של 38,000 ₪ וגם לא את שנת 2002 כשנה שבה היתה הכנסה ספציפית בסך של 38,000 ₪.
125. בנסיבות אלה, כאשר אין ראייה חיצונית לשתי אמרות החוץ של הנאשם, שיש בה כדי לתמוך בגרסה מסוימת לעניין השנה הספציפית שבה בוצעו העבודות אצל מוטי ליפסקר, נוצר ספק סביר לטובתו של

הנאשם. משמעותו של ספק סביר זה הוא שהמאשימה לא הוכיחה, מעל לכל ספק סביר, שההכנסה שהיתה לנאשם ממוטי ליפסקר בגין עבודות שיפוץ שבוצעו עבורו, אכן היתה בשנת 2002 ולא בשנת 2000. יוזכר, שבכתב האישום לא יוחסו לנאשם הכנסות כלשהן בשנת 2000. בנוסף, שנת 2000 נמצאת על הגבול של תקופת ההתיישנות של העבירה לפי סעיף 220 לפקודת מס הכנסה, מאחר והחקירה החלה רק בשנת 2011.

126. כידוע, ככל שישנו ספק סביר בנקודה מסוימת, הוא פועל לטובת הנאשם. הווה אומר, אם קיים ספק סביר שמא ההכנסות ממוטי ליפסקר היו בשנת 2000 או בשנת 2002, הספק פועל לטובת הנאשם. לפיכך, הנני קובע כי המאשימה לא הוכיחה כי לנאשם היתה הכנסה ממוטי ליפסקר בשנת 2002.

ההכנסות ממנחם מעטוף

127. לפי הטבלאות של יצחקי, בשנת 2002 לנאשם היתה הכנסה מלקוח בשם מנחם מעטוף בסך של 10,000 ₪. בסיכומים בכתב מטעמה, המאשימה טענה שההכנסות היו גבוהות יותר ועמדו על סך של 100,830 ₪ בתוספת 1,180 דולר ארה"ב, ואם בית המשפט לא יקבל הערכה זו אזי יש להרשיעו לכל הפחות בסך של 10,000 ש"ח (עמ' 69, פסקה 146(ו) לסיכומי המאשימה).

128. יצוין תחילה כי מעיון באמרות החוץ של הנאשם (ת/13 עד ת/18), עולה שהנאשם לא נשאל על הכנסותיו ממנחם מעטוף וגם לא נשאל באיזה שנה ביצע עבורו שירות של שיפוץ או בניה.

129. בביתו של הנאשם נתפס קלסר סגול על ידי החוקרים ושבתוכו מספר מסמכים, ביניהם, מסמך שסומן על ידי החוקרים עם המספר הסידורי "827". מעיון באותו מסמך עולה שרשום בו השם "מנחם מעטוף" ומתחתיו רשימת סכומים, חלקם בדולרים וחלקם בשקלים. ליד חלק מהסכומים נרשמו תאריכים של ימים וחודשים (10/29, 11/3, 28/2 ו- 10/3), אך אין ציון של שנה. יתר על כן, הנאשם לא נחקר בטרם הגשת כתב האישום על המסמך 827. בנסיבות אלה, לא ניתן ללמוד מתוך המסמך "827" מאומה לגבי השנה שבה בוצעו העבודות על ידי הנאשם עבור אותו מנחם מעטוף ובאותה מידה לא ניתן ללמוד ממנו מאומה לעניין השאלה האם הסכומים שרשומים בו מתייחסים לשנת 2002, או בכלל לשנה אחרת.

130. מנחם מעטוף העיד במשפט. בשל סתירות מהותיות בין עדותו בבית המשפט ובין אמרת החוץ שלו, בין השאר, לעניין השאלה באיזה שנה ביצע הנאשם עבודות שיפוץ בביתו, המאשימה ביקשה להגיש את אמרת החוץ שלו (ת/31) ולהעדיפה על פני עדותו בבית המשפט (פרוט' מיום 6.10.16, עמ' 203 - 204; ראו גם סיכומי המאשימה בכתב בעמ' 69, פסקה 146(ו)).

131. נבחן תחילה, מה כוללת אותה אמרת חוץ, לעניין השאלה באיזו שנה בוצעו עבודות השיפוץ. מנחם מעטוף אמר באמרת החוץ שלו מיום 8.11.11 את הדברים הבאים (ת/31, ש' 10-11):

"ש. מתי בצעת את השיפוצים?

ת. לפני כ-8, 9 שנים."

132. יוצא מכך, שעל פי אמרת החוץ של מנחם מעטוף, הנאשם ביצע את השיפוץ בביתו, או שמונה או תשע שנים לפני מועד חקירתו, היינו או בשנת 2003 או בשנת 2002. אמרת החוץ שאותה מבקשת המאשימה להעדיף על פני עדותו של העד במשפט, לא ניתן לקבל ממנה יותר ממה שיש בה, וכל מה שיש בה הוא התלבטות בין שנת 2003 ובין שנת 2002. לא הובא כל הסבר מטעם המאשימה מדוע בטבלאות של יצחקי ההכנסה ממנחם מעטוף שויכה דווקא לשנת 2002 ולא לשנת 2003.

133. יתר על כן, מאחר והמאשימה ביקשה שבית המשפט יעשה שימוש בסעיף 10א לפקודת הראיות, הרי שאמרת החוץ של מנחם מעטוף טעונה ראייה מסוג "חיזוק" (ראו סעיף 10א(ד) לפקודת הראיות), שהינה במהותה ראייה "מאמתת". לא מצאתי ראייה כזו שתתמוך דווקא בשנת 2002 ולא בשנת 2003. מאחר ולא ניתן לשייך את ההכנסות לשנה ספציפית, בעוד שכתב האישום מנוסח כך שכל שנה שמפורטת בכתב האישום מהווה עבירה העומדת בפני עצמה עם הכנסות ספציפיות בכל שנה, נוצר ספק סביר לטובת הנאשם לעניין גובה ההכנסות מאותו לקוח.

134. ודוק, לא מדובר בספק סביר שמא הנאשם לא ביצע עבודות שיפוץ עבור אדם בשם מנחם מעטוף ושמה לא היתה לו הכנסה ממנו. נהפוך הוא, הנאשם אכן ביצע עבודות שיפוץ עבור לקוח בשם מנחם מעטוף, ואכן גם היתה הכנסה ממנו, אך לא ניתן לשייך אותה דווקא לשנת 2002, כפי שטענה המאשימה בכתב האישום, בעת שהסתמכה על הטבלאות של יצחקי עת שניסחה את כתב האישום.

135. לעניין גובה ההכנסה שהיתה לנאשם ממנחם מעטוף, האחרון העיד כדלקמן באמרת החוץ (ת/31, ש' 9-7): **"שילמתי למאיר כהן כל פעם קצת במזומן 5000, 3000, 2000. קצת קצת. לקח לי הרבה שנים לשלם לו. הוא עשה לי במחיר הפסד."** מכאן גם הסכום הכולל שמופיע בטבלאות של יצחקי בסך של 10,000 ₪ כהכנסה שהיתה לנאשם ממנחם מעטוף. לעומת זאת, בבית המשפט אמר את הדברים הבאים (פרוט' מיום 6.10.16 עמ' 203 ש' 2): **"ש. כמה כסף נתת למאיר? ת. הבאתי לו כמה פעמים, פעם 5,000 ₪, פעם 10,000 ₪ אני חושב. פעמיים שלושה. חלק הם הפועלים שעבדו בביתו מטעם הנאשם - ה'א'ש'י' לקחו לבד."** ולמול כל אלה, יש לנו את המסמך שנמצא בקלסר הסגול שסומן "827" ובו סכומים גבוהים יותר באופן משמעותי ושעליו נסמכים הסכומים שציינה המאשימה בסיכומים בכתב מטעמה.

136. יוצא מכך, שבידי המאשימה שלושה מקורות של ראיות סותרות לעניין גובה ההכנסה של הנאשם ממנחם מעטוף: ראשית, אמרת החוץ של מנחם מעטוף; שנית, עדותו בבית המשפט; שלישית, המסמך בקלסר הסגול שסומן "827".

137. מה עולה מכל אלה? ראשית, לגבי השאלה באיזו שנה היתה לנאשם הכנסה ממנחם מעטוף, הרי שלא הובאו ראיות מספיקות להוכיח שההכנסה אכן היתה דווקא בשנת 2002. שנית, לגבי גובה ההכנסה שהיתה לנאשם ממנחם מעטוף, בעת שלוקחים את כל הסתירות שצוינו לעיל בראיות המאשימה לענין שאלת ההכנסה שהיתה לנאשם ממנחם מעטוף, מוסיפים עליהן את העובדה שהנאשם לא נחקר על הכנסתו ממנחם מעטוף, ואת הנתון שמנחם מעטוף היה עד עוין שאמרת החוץ שלו טעונה תוספת של "חיזוק" ואשר לא נמצאה בראיות חיצוניות לאמרת החוץ, אין מנוס מהמסקנה כי המאשימה לא הוכיחה את גובה ההכנסות ממנחם מעטוף. שלישית, בנסיבות אלה, מתייתר הצורך לדון בסתירות שעלו מדברי הנאשם בעדותו בבית המשפט בשני הנושאים שציינתי (השנה שבה בוצעו עבודות השיפוץ למנחם מעטוף ומה היה גובה ההכנסות שנתקבלו ממנו).

138. לסיכום, הנני קובע כי המאשימה לא עמדה בנטל הרובץ לפתחה, להוכיח מעל לכל ספק סביר, כי לנאשם היתה הכנסה בסך של 10,000 ₪ ממנחם מעטוף בשנת 2002 (לפי הטבלאות של יצחקי), או שהיתה לו ממנו הכנסה באותה שנה בסך של 100,830 ₪ בתוספת 1,180 דולר ארה"ב (לפי הסיכומים בכתב מטעם המאשימה).

5.n ההכנסות בשנת 2003

139. לפי כתב האישום, לנאשם היתה הכנסה מהעסק בשנת 2003 בסך כולל של 269,040 ₪ (פסקה 3(ב) לכתב האישום). נתון זה נלקח מתוך הטבלאות של יצחקי. להלן החלק הרלוונטי בטבלאות של יצחקי שמתייחס להכנסות מהעסק בשנת 2003.

סידורי	שם הלקוח	שנת הביצוע	מהות העבודה	סכום ששולם כולל מע"מ	שם העד
1	גבריאל כהן	2003	שיפוצים	168,591 ₪	מאיר כהן 9/11/2011
2	בנימין מנשה ליפקין	2003	שיפוצים	10,000 ₪	מאיר כהן 9/11/2011
3	יוסף יצחק זילברשטרום	2003	שיפוצים	33,526 ₪	מאיר כהן 9/11/2011
4	ירחמיאל שיף	2003	שיפוצים	56,923 ₪	ירחמיאל שיף נפתלי שלום
5	נפתלי שלום	2003	שיפוצים	? (סימן שאלה)	
				269,040 ש"ח	
					סך הכול שנת 2003

140. אדון כעת בהכנסות לשנת 2003 מכל אחד מהלקוחות שצוינו לעיל לפי סדרם. ייאמר כבר עתה כי לגבי הלקוח האחרון בטבלה בשם "נפתלי שלום", לא צוין סכום בטבלה של יצחקי, אלא רק סימן

שאלה, והסיכום הסופי של ההכנסות לשנת 2003, למעשה, לא לוקח בחשבון את ההכנסה ממנו ועל כך עוד יורחב הדיבור בהמשך כאשר אבחן את ההכנסות מ"נפתלי שלום".

ההכנסות מגבריאל כהן

141. לפי הטבלאות של יצחקי, לנאשם היתה הכנסה מהעסק בשנת 2003, מלקוח בשם גבריאל כהן בסך כולל של 168,591 ₪.

142. הראיות שהוצגו בפני לאישוש הטענה כי היו לנאשם הכנסות בעסק מלקוח בשם גבריאל כהן מבוססות על הודאת הנאשם באמרת החוץ, בתוספת "דבר מה נוסף", לפי הפירוט שלהלן:

א. הודאת חוץ (ת/15, ש' 227-271, 359-363): הנאשם הודה באמרת החוץ שלו שביצע עבודות בניה ושיפוץ עבור גבריאל כהן ולאחר שהאחרון לא שילם לו את שכרו, הגיש נגדו תביעה ל-"בית דין תורה" (בית דין וולונטרי, שלא הוקם על פי חוק, ומשרת את האוכלוסייה החרדית) (להלן: **בית הדין**). בית הדין פסק לטובתו של הנאשם, אך הפחית באופן משמעותי את הסכום שדרש מלכתחילה. הסכום שנפסק לטובת נאשם היה 7,280 דולר ארה"ב והנאשם אישר שקיבל את התשלום האמור מגבריאל כהן. כמו כן, נתפסו בביתו של הנאשם על ידי החוקרים מסמכים רבים שנוגעים לתביעה שהגיש, והנאשם אישר בחקירתו את המסמכים שערך בעצמו (כתב התביעה ומסמכים נלווים) ואת החלטת בית הדין.

ב. דבר מה נוסף: הודאת החוץ של הנאשם נתמכת במקבץ ראיות שנתפסו בביתו ויש בכוחם לאמת את האמור בהודאת החוץ. מסמכים אלה כוללים את התביעה שהגיש לבית הדין (נספח ב.י. 27 ל-ת/15), החלטות בית הדין (נספחים ב.י. 28, 32 ו-34 ל-ת/15) ומכתבי הנאשם לבית הדין (נספחים ב.י. 33 ו-36 ל-ת/15).

143. לגבי השנה שבה בוצעו העבודות, כתב התביעה שהגיש לבית הדין (נספח ב.י. 27 ל-ת/15) נושא תאריך הגשה עברי שהוא "כ"ב בטבת התשס"ה". לפי בדיקה שערכתי התאריך העברי נופל ביום 3.1.2005. כמו כן, בכתב התביעה נאמר שהנאשם ביצע בניה לשכנוי של גבריאל כהן לפני כשלוש שנים ולאחר מכן, ללא ציון תאריך כלשהו, האחרון פנה לנאשם וביקש שיבצע גם עבורו בניה ושיפוץ. בנסיבות אלה, בעיני, די בראיות האמורות על מנת לקבל את טענת המאשימה שמדובר בעבודות שבוצעו בשנת 2003.

144. לגבי סכום ההכנסה, לדעתי יש להסתפק בסכום ששולם בפועל לנאשם בסך של 7,280 דולר ארה"ב, שלפי הסיכומים בכתב מטעם המאשימה הוא 30,656 ₪ בהתאם לשער היציג של הדולר נכון למועד שבו ניתנה החלטת בית הדין (עמ' 76 פסקה 154(י)). יש לציין שההגנה לא הציעה סכום חלופי בשקלים בסיכומים בכתב מטעמה (ראו פסקאות 33 - 36 לסיכומים בכתב מטעם ההגנה). לפיכך, הנני

מקבל את הסכום האמור בסך של 30,656 ₪ כסכום שמשקף את ההכנסה של 7,280 דולר ארה"ב. לפי הודאת החוץ של הנאשם, הסכום שולם לו בשנת 2007 (ת/ש' 15/259-260). עם זאת, מאחר ומדובר בעבודות שבוצעו בשנת 2003, אינני רואה מניעה להתייחס לסכום האמור כהכנסה ששייכת לשנת 2003.

145. על כן, הנני קובע שהמאשימה עמדה בנטל הבאת הראיות הראשוני שמוטל עליה והוכיחה מעל לכל ספק סביר כי לנאשם היתה הכנסה מהעסק מלקוח בשם גבריאל כהן בשנת 2003 בסך של **30,656 ₪**. כעת עובר נטל הבאת הראיות המשני לנאשם להפריך את הראיות האמורות. עדותו של הנאשם בבית המשפט היתה מתחמקת ובלתי עניינית, כגון הכחשה גורפת שביצע עבודה עבור גבריאל כהן ומבלי לתת תשובות ענייניות למהות המסמכים שנתפסו בביתו לגבי התביעה שהגיש לבית הדין (פרוט' מיום 15.5.17, עמ' 256 ש' 18-20, 25; עמ' 257 ש' 6-18; עמ' 260 ש' 19-21). בנסיבות אלה, הנני קובע שהנאשם לא עמד בנטל הבאת הראיות המשני להפריך את ראיות המאשימה.

ההכנסות מבנימין מנשה ליפקין

146. לפי הטבלאות של יצחקי, לנאשם היתה הכנסה מהעסק בשנת 2003 מלקוח בשם בנימין מנשה ליפקין (להלן: **ליפקין**) בסך של 10,000 ₪. מן הראוי לציין שבאמרות החוץ של הנאשם אין התייחסות קונקרטיית לליפקין מאחר והנאשם לא נשאל שאלות לגביו או לגבי מסמכים שנוגעים לליפקין ושנתפסו בביתו של הנאשם.

147. ליפקין העיד במשפט והתעוררה מחלוקת בין הצדדים אם קיימת התאמה או סתירה בין דבריו בבית המשפט ובין דבריו באמרת החוץ שלו. לפיכך, אמרת החוץ הוגשה לתיק המוצגים, מבלי להכריע אם קיימת סתירה או לא, כאשר המאשימה טענה שישנה סתירה מהותית ומכאן הצורך להעדיף את אמרת החוץ של ליפקין על פני עדותו של ליפקין בבית המשפט, ובעוד שההגנה טענה שאין כל סתירה. שאלה זו הושארה להכרעה במסגרת הכרעת הדין.

148. הנושא המרכזי שטעון הכרעה בעדותו של ליפקין נוגע למעמדו של הנאשם בנוגע לשיפוץ שבוצע בביתו של ליפקין והאם לנאשם היתה הכנסה מעבודות השיפוץ, או לא, ובאיזה סכומים (ראו החלטתי בפרוט' מיום 22.1.15, עמ' 57-58).

149. נבחן תחילה את אמרת החוץ של ליפקין שהמאשימה טענה שיש להעדיף אותה על פני עדותו בבית המשפט. מפאת חשיבות הדברים, אביא את החלק באמרת החוץ שנוגע לעסק במלואו (ת/ש' 6, ש' 1-4):

"ש. אתה ערכת שיפוץ בביתך?"

ת. כן.

ש. מתי?

ת. לפני כ-8 שנים בערך בשנת 2003 או בשנת 2004.

ש. **מי ביצע השיפוצים?**

ת. **מאיר כהן עם קבוצת עובדים ערבים.**

ש. מה היתה מהות השיפוצים?

ת. תוספת חדרון ב-שטח של 6 מ"ר.

ש. מה היתה עלות התוספת?

ת. בערך 10,000 ₪.

ש. כמה זמן נמשכה העבודה?

ת. בערך שבועיים.

ש. איך שילמת את הכסף?

ת. לדעתי בתשלומים. אני חושב חלק במזומן וחלק בשיקים.

ש. מול מי ניהלת את המשא ומתן לגבי ביצוע העבודה והתשלומים?

ת. מול מאיר כהן וערבי הדובר עברית רהוטה. **הערבי היה הדומיננטי בנושא התכנון והכסף והתימחור.**

ש. למי בדיוק מסרת את הכספים, למאיר או לערבי?

ת. **בדרך כלל למאיר ולערבי ביחד. אבל את התשלום האחרון שילמתי לערבי שהגיע אלי הביתה.** אני לא זוכר איך שילמתי לערבי, בשיק או במזומן.

ש. **מי היה המנהל בפועל והאחראי [מילה לא ברורה -ה'א'ש'] על הבנייה?**

ת. **מאיר לא נכח בשטח. מי שהיה אחראי בפועל על ביצוע העבודה ועל ניהול העובדים היה הערבי הנ"ל.**

(ההדגשות שלי - ה'א'ש')

150. כאן יש לעצור ולשאול האם מאמרת החוץ של ליפקין ניתן ללמוד את מה שהמאשימה מבקשת ללמוד ממנה, קרי שלנאשם היתה הכנסה בשנת 2003 מליפקין בסך של 10,000 ₪. לדעתי, יש להשיב על שאלה זו בשלילה. מדבריו של ליפקין עולה שהגורם הדומיננטי ששימש כמנהל אחראי על התכנון של העבודות, על ביצוען, על קביעת המחיר בעבורן ועל גבייתו, הוא לא הנאשם אלא אדם אחר. כמו כן, מאמרת החוץ של ליפקין לא ניתן ללמוד דבר על ההכנסה שהיתה לנאשם מעבודות אלה וכיצד התחלקו הכספים בין הנאשם לאחר.
151. ודוק, אין משמעות הדבר שליפקין לא היה לקוח של הנאשם, או שהנאשם לא היה מעורב בביצוע העבודות, או שלא היתה לו הכנסה כלשהי מהעבודה שבוצעה. מאמרת החוץ של ליפקין עולה שליפקין היה לקוח של הנאשם, האחרון ביצע עבורו עבודות בתחום השיפוץ והבניה ולנאשם אף היתה הכנסה כלשהי ממנו. עם זאת, לא הוכח שלנאשם היתה הכנסה דווקא בסך של 10,000 ₪ כפי שצוין בטבלאות של יצחקי.
152. משקבעתי שלא ניתן ללמוד מאמרת החוץ של ליפקין, שהמאשימה מבקשת להיאחז בה, דבר על גובה ההכנסה שהיתה לנאשם ממנו, מתייתר הצורך לדון בשאלה אם קיימת סתירה בין אמרת החוץ של ליפקין ובין עדותו בבית המשפט. אף על פי כן, למען השלמת התמונה, יובהר שלא התרשמתי שקיימת סתירה מהותית בין אמרת החוץ של ליפקין ובין עדותו בבית המשפט. בפועל, התרשמתי היא שקיימת התאמה (ראו עדותו של ליפקין בבית המשפט בפרוט' מיום 22.1.15, עמ' 54 ש' 5 - עמ' 56 ש' 10). בנסיבות אלה, אין בכלל צורך להיזקק להוראות סעיף 10א לפקודת הראיות.
153. המאשימה מפנה בסיכומיה למסמך שנמצא בקלסר הסגול ונושא מספר סידורי 835 ובו נרשמה המילה "ליפקין", ומתחתיה שורה של סכומים (12,000 ₪, 18,000 ₪, 8,000 ₪, 4,500 ₪, 5,000 ₪ ו-16,000 ₪). על פניו, מדובר בסכומים גבוהים בהרבה מהסכום הגלובאלי שהתחלק בין מאיר לאחר בסך של 10,000 ₪, כפי שנאמר באמרת החוץ של ליפקין.
154. דא עקא, הנאשם כלל לא נחקר על ידי החוקר יצחקי באופן קונקרטי לגבי המסמך בקלסר הסגול שנושא מספר סידורי 835. אין כל גרסה באמרות החוץ של הנאשם בנוגע לשאלות הקריטיות הבאות: האם הנאשם הוא זה שרשם את המסמך 835, מה משמעות הסכומים שרשם, האם מדובר בהצעת מחיר, או לא, כיצד הסכומים מתחלקים בינו ובין האחר, והאם קיבל את הסכומים הללו בפועל, או לא.
155. בנסיבות אלה, הנני קובע כי המאשימה לא הוכיחה מעל לכל ספק סביר את גובה ההכנסה של הנאשם מליפקין בשנת 2003.

156. על פי הטבלאות של יצחקי, לנאשם היתה הכנסה מהעסק בשנת 2003 מלקוח בשם יוסף יצחק זילברשטרומ (להלן: **זילברשטרומ**) בסך של 33,526 ₪.
157. באמרת החוץ של הנאשם נאמר כי בשנת 2005 ביצע עבודות שיפוץ בשווי של 6,845 דולר ארה"ב שלפי דבריו הם 34,225 ₪, עבור זילברשטרומ. כמו כן, ציין כי מתוכם 14,000 ₪ שולמו לו ישירות על ידי זילברשטרומ והיתרה בסך של 20,000 ₪ שולמו על ידי האחרון ישירות לספקי חומרי הבניה (ת/15, ש' 364 - 372).
158. ודוק, מדובר בהודאת חוץ שמתייחסת להכנסה שהיתה לנאשם בשנת 2005 ולא בשנת 2003. עם זאת, בביתו של הנאשם נמצא כתב תביעה שהגיש לבית הדין (קרי, בית דין תורה, שכאמור לא הוקם על פי חוק אלא פועל באופן וולונטרי) כנגד זילברשטרומ ואשר בו הוא מפרט את נסיבות ביצוע העבודה אצלו (נספח ב.י. 24 ל-ת/15, להלן: **כתב התביעה**).
159. מכתב התביעה עולה שבמהלך חודש שבט התשס"ג (היינו חודש ינואר 2003), הנאשם ביצע תוספת בניה לבנין עם שלוש קומות, עבור הדיירים בקומה הראשונה והקומה השלישית. התוספת מתחילה מהקומה הראשונה וממשיכה עד הקומה השלישית. זילברשטרומ מתגורר בקומה השניה. הדייר בקומה השלישית והדייר בקומה הראשונה שילמו רק את חלקם עבור בניית התוספת, ובדרך זו זילברשטרומ נהנה מתוספת הבניה מבלי לשלם עליה. מכאן התביעה של הנאשם נגדו להשבת הוצאותיו ותשלום שכרו עבור אותה תוספת. כתב התביעה נושא את התאריך כב' בטבת התשס"ה, היינו 3.1.2005, שהוא ככל הנראה מועד הגשת התביעה לבית הדין.
160. על כן, הנני קובע כממצא עובדתי שהעבודות שביצע הנאשם עבור זילברשטרומ היו בשנת 2003 ולכן זכותו לקבלת שכרו קמה באותה שנה. בנסיבות אלה, הנני קובע שיש לייחס לנאשם את ההכנסה מזילברשטרומ לשנת 2003, כפי שנרשם בטבלאות של יצחקי, וזאת על אף שבהודאת החוץ (ת/15, ש' 364-372) שמתבססת על כתב התביעה שהוצג בפניו במהלך החקירה, נאמר שמדובר בהכנסה משנת 2005.
161. כעת נדון בשאלה, מה גובה ההכנסה שהיתה לנאשם מזילברשטרומ. בביתו של הנאשם נתפסה ההחלטה הסופית של בית הדין מיום י' באדר התשס"ז (שחל ביום 28.2.2007), לפיה על זילברשטרומ לשלם לנאשם סך של 6,800 דולר ארה"ב וכי כבר שולמו לנאשם סך של 15,000 ₪ ביום 31.5.2005, שהם 3,397 דולר ארה"ב, לפי שער יציג של 4.416 ₪, ונותר סך של 3,553 דולר ארה"ב (נספח ב.י. 24 ל-ת/15, המסמך הנושא מספר סידורי 996).

162. יתר על כן, בקלסר הסגול שנתפס בביתו של הנאשם נמצא מסמך הנושא מספר סידורי 836 ועליו רשומים הדברים הבאים: "זילברשטרום 1,000 ₪ 11.4.07, זילברשטרום 15,000 ₪ 31.3.05". מדובר בראייה נוספת שהינה בעלת אופי מפליל כנגד הנאשם.
163. לפי הודאת החוץ (ת/15), ההכנסה של הנאשם מזילברשטרום היתה רק 14,000 ₪, בעוד שהסך של 20,000 ₪ שולם על ידי זילברשטרום ישירות לספקי חומרי הבנין. דא עקא, גרסה זו, לפיה זילברשטרום שילם 20,000 ₪ ישירות לספקי חומרי הבנין, איננה מתיישבת עם מה שמופיע בכתב התביעה לפיו זילברשטרום סירב באופן מוחלט לשלם את חלקו בתוספת הבניה ורצה לעשות עושר ולא במשפט על חשבון הנאשם. הנאשם לא נתן כל הסבר לסתירה זו בין הודאת החוץ ובין כתב התביעה.
164. בנסיבות אלה, שבהן הנאשם לא נותן הסבר לסתירה בין הודאת החוץ שלו בפני החוקר יצחקי (ת/15) ובין הודאת חוץ אחרת שלו (כתב התביעה לבית הדין), ולאור הכלל הראייתי שהמידע לגבי ההכנסה של הנאשם מזילברשטרום מצוי בידיעתו של הנאשם ולכן הראיות שתידרשנה מהמאשימה בעניין זה יהיו מזעריות, הנני קובע כממצא עובדתי את שני הנתונים הבאים:
- א. ראשית, זילברשטרום לא שילם דבר לספקי חומרי הבניה ולכן אין לקזז את הסך של 20,000 ₪, שאוזכר בהודאת החוץ של הנאשם (ת/15) מסכום ההכנסה שיש לזקוף לחובתו.
- ב. שנית, קמה חזקה שבעובדה לפיה הנאשם קיבל את מלוא השכר שנפסק עבורו על ידי בית הדין מזילברשטרום. כעת נטל הבאת הראיות עובר לנאשם להפריך את החזקה האמורה. בפועל, הנאשם לא הביא כל ראיה שתפריך חזקה זו. עדותו של הנאשם בבית המשפט לגבי ההכנסה שלו מזילברשטרום היתה לקונית ומתחמקת (פרוט' מיום 8.6.17, עמ' 233 ש' 21-7).
165. יוזכר, בהודאת החוץ (ת/15) של הנאשם נאמר שסך ההכנסה שלו מזילברשטרום היה 34,225 ₪. לעומת זאת, בטבלאות של יצחקי נאמר שהסך הכולל של ההכנסה של הנאשם מזילברשטרום היה 33,526 ₪. מאחר והסכומים הנקובים בכתב האישום נלקחו ישירות מהטבלאות של יצחקי, יוצא מכך שזה הסכום שהמאשימה אימצה בעת ניסוח כתב האישום. על כן, הנני בוחר את הסכום הנמוך יותר, וקובע כי ההכנסה שהיתה לנאשם מזילברשטרום היתה 33,526 ₪.
166. לסיכום, הנני קובע כי המאשימה הוכיחה מעל לכל ספק סביר כי לנאשם היתה הכנסה מזילברשטרום בשנת 2003 בסך של 33,526 ₪.

ההכנסות מירחמיאל שיף

167. על פי הטבלאות של יצחקי, לנאשם היתה הכנסה מהעסק בשנת 2003 מלקוח בשם ירחמיאל שיף (להלן: **שיף**) בסך של 56,923 ₪.

168. שיף העיד בבית המשפט ואמר בתמצית את הדברים הבאים (פרוט' מיום 15.1.15, עמ' 32 - 35):
הנאשם היה קבלן שיפוצים שהעסיק פועלים; הנאשם והפועלים מטעמו ביצעו בביתו של שיף עבודות בניה, או בשנת 2002 או בשנת 2003; העלות הכוללת של השיפוץ היתה 13,000 דולר; לפי מיטב ידיעתו של שיף, הסכום האמור שולם על ידי אדם אחר ישירות לנאשם, אך שיף לא היה עד לאירוע התשלום לידי הנאשם; האחר שילם ישירות לנאשם, כחלק מהלוואה שניתנת לשיף בדרך של גמילות חסדים; מסקנתו של שיף שאותו אחר אכן שילם לנאשם את הסכום האמור, מבוססת על שני נתונים עובדתיים, ראשית שהנאשם לא פנה אליו לבקש את שכרו עבור השיפוץ שביצע, ושנית הסכום הכולל ששילם שיף לאחר בתשלומים כהחזר עבור הלוואת גמילות החסדים שקיבל ממנו, היה 13,000 דולר.

169. יתר על כן, בקלסר הסגול שנתפס בביתו של הנאשם נמצא מסמך בכתב יד שסומן על ידי בדיון בבית המשפט בעת שהנאשם נחקר בחקירה נגדית ועומת עם אותו מסמך, עם המספר הסידורי "834" (פרוט' מיום 15.6.17, עמ' 238, ש' 12). באותו מסמך נרשם כדלקמן:

"שיף הכנסות

\$ 5,000	20/1
\$ 3,000	14/3
\$ 4,000	26/3
\$ 2,000	3/4
"\$ 1,500	10/4

170. המסמך שהובא לעיל כולל בתוכו את הכותרת "הכנסות" מאדם בשם "שיף", עם תאריכים (יום וחודש) וסכומים בדולרים שמסתכמים בסך של 15,500 דולר, היינו סכום שקרוב ואף גבוה יותר מהסכום שבו נקב שיף. מדובר בראיה קריטית ובעלת משמעות מפלילה כנגד הנאשם וזאת לא כל שכן שנתפסה בביתו.

171. לפיכך, לאור עדותו של שיף והמסמך שסומן עם המספר הסידורי 834 שמשלב היטב עם אותה עדות, הנני קובע כי המאשימה עמדה בנטל הבאת הראיות הראשונות להוכחת הכנסותיו של הנאשם משיף בשנת 2003. כעת קם לתחיה נטל הבאת הראיות המשני שחל על הנאשם לעורר ספק סביר כנגד

172. יוזכר, מטעם ההגנה העיד רק הנאשם. התייחסותו של הנאשם בעדותו בבית המשפט לראיות האמורות הייתה נעדרת גרסה סדורה וברורה. תחילה טען שאינו זוכר שביצע עבודות שיפוץ אצל שיף (פרוט' מיום 15.6.17 עמ' 238 ש' 14), לאחר מכן טען שאינו יודע אם הוא זה שרשם את הסכומים שמופיעים במסמך שסומן "834" שנתפס בביתו (פרוט' מיום 238 ש' 17-18). בהמשך, טען שמדובר בסכומים שקיבל כ-"בלדר", כלשונו, במטרה שיועברו לפועלים וזאת כחלק מעזרה בהתנדבות שביצע עבור תושבי שכונת חב"ד לשפץ את בתיהם בכך שתיווך בין הפועלים ובין תושבי השכונה (פרוט' מיום 15.6.17 עמ' 239 ש' 6-20).

173. לסיכום, הנני קובע כי הנאשם לא עמד בנטל הבאת הראיות המשני לעורר ספק סביר כנגד התשתית הראייתית שהונחה על ידי המאשימה לעניין הכנסותיו משיף בשנת 2003. על כן, הנני קובע כי המאשימה הוכיחה מעל לכל ספק סביר כי לנאשם היתה הכנסה מהעסק משיף בשנת 2003 בסך כולל של 13,000 דולר ארה"ב, וזאת לפי הסכום הנמוך יותר שעליו העיד שיף.

174. בראיות שהוצגו בפניי, לא הובהר מה בסיס החישוב של הסכום בשקלים שנרשם בטבלאות של יצחקי, קרי 56,923 ₪. האם מדובר בסך של 13,000 דולר לפי עדותו של שיף או שמא 15,500 דולר לפי המסמך 834 שנתפס בביתו של הנאשם. כמו כן, לא הובהר מה השער היציג של הדולר הרלוונטי לחישוב ולפי איזה תאריך.

175. מכל מקום, לאור הכלל הראיתי שהמאשימה לא חייבת להוכיח סכום מדויק של הכנסה שהושמטה לפי סעיף 220 לפקודת מס הכנסה וכי ניתן להסתמך גם על הערכות, וזאת בצירוף הכלל הראיתי שהמידע לגבי הסכום המדויק של ההכנסה שהיתה לנאשם משיף מצוי בידי הנאשם, ובצירוף העובדה שהנאשם לא הכחיש את אמיתות הסכומים שמופיעים בטבלאות של יצחקי (ת/18, ש' 50-95), הנני קובע כממצא עבודתי כדלקמן: הסך של 13,000 דולר שקיבל הנאשם משיף באמצעות אחר בשנת 2003 מסתכם לסך של 56,923 ₪, כאמור בטבלאות של יצחקי.

ההכנסות מנפתלי שלום

176. בטבלאות של יצחקי בנוגע להכנסות של הנאשם מהעסק לשנת 2003, נרשם סימן שאלה ליד שמו של לקוח בשם נפתלי שלום (להלן: **נפתלי**). ללמדך, שמנקודת מבטו של החוקר יצחקי, לא ניתן לתת הערכה לגבי הכנסותיו של הנאשם מנפתלי מהראיות הקיימות בתיק החקירה.

177. יוזכר, בכתב האישום נרשם שההכנסה הכוללת של הנאשם מהעסק בשנת 2003, מכל לקוחותיו, הייתה 269,040 ₪, שהוא הסכום הכולל שנרשם בטבלאות של יצחקי לאותה שנה, ואשר אינו לוקח

בחשבון הכנסה כלשהי שהתקבלה מנפתלי. אומנם בכתב האישום לא נרשם שהסכום האמור נלקח מהטבלאות של יצחקי, וגם אין פירוט בכתב האישום כיצד הוא מתחלק בין הלקוחות השונים של הנאשם מהעסק באותה שנה, אך אין בחומר החקירה מקור אחר לסכום זה. לאחר שמלוא חומר החקירה נפרש בפניי, ניתן לקבוע כי הסכום האמור נלקח באופן ברור רק מהטבלאות של יצחקי ולא משום מקור אחר. במילים אחרות, המאשימה בחרה לנסח את כתב האישום כך שההכנסה מנפתלי לשנת 2003 היא אפס.

178. לעומת זאת, בסיכומים מטעם המאשימה נטען שיש לקבוע כממצא עובדתי שלנאשם היתה הכנסה מנפתלי בסך של 60,000 ₪ (עמ' 66-68, פסקאות 145(א)-(ז)).
179. לדעתי, אין מקום להפתיע את הנאשם בשלב הסיכומים בטענה עובדתית חדשה שלא בא זכרה בכתב האישום, קרי שהיתה לו הכנסה כלשהי מנפתלי בשנת 2003, וזאת בין אם מדובר בהכנסה בסך של 60,000 ₪ ובין אם מדובר בהכנסה בכל סכום אחר.
180. הראיות שאליהן הפנתה המאשימה בסיכומיה לגבי ההכנסות מנפתלי היו בידיה בעת ניסוח כתב האישום ולא הובא כל הסבר מדוע לא נכללו מלכתחילה בכתב האישום. יתר על כן, המאשימה מעולם לא ביקשה את רשות בית המשפט לתקן את כתב האישום על ידי עדכון סכום ההכנסה הכולל שנרשם בו לשנת 2003 מהעסק כך שיכלול את הסכום הנוסף של 60,000 ₪ מנפתלי. יוזכר, כתב האישום בהליך פלילי הוא מסמך "מכונן" שעליו נסוב כל המשפט, וזאת במישור הדיוני, במישור העובדתי-ראייתי ובמישור המשפטי.
181. הנחת היסוד שעולה מכתב האישום היא שההכנסה מנפתלי היא אפס. הנחת יסוד זו ממשיכה לחול עד סוף ההליך ולכן כך אני קובע גם עתה. **מעבר לנדרש**, יש לציין כי נפתלי שלום העיד בבית המשפט. המאשימה ביקשה להתבסס על אמרת החוץ שלו בשל סתירות שנתגלו בין עדותו בבית המשפט ובין אמרת החוץ. עם זאת, באמרת החוץ שעליה מבקשת המאשימה להסתמך, הוא העיד שאינו זוכר מה הסכום ששולם על ידו לנאשם בגין עבודות השיפוץ שהנאשם ביצע עבורו (ת/7, ש' 7-18). כמו כן, המאשימה מבקשת להסתמך על דף שנתפס בביתו של הנאשם ומופיע בקלסר הסגול וסומן עם המספר הסידורי 834 ובו רשומות המילים "נפתלי שלום" ומתחתיהן סכומים שונים. עם זאת, יוזכר, הנאשם לא נחקר באמרות החוץ שלו על העבודות שביצע אצל נפתלי שלום וגם לא על המסמך האמור.
- לסיכום, המאשימה לא ביקשה לתקן את כתב האישום על ידי הוספת הכנסה כלשהי מנפתלי שלא הופיעה בטבלאות של יצחקי. די בכך על מנת לקבוע שההכנסה ממנו היתה אפס. בנוסף, ומעבר לנדרש, הנני קובע כי המאשימה לא עמדה בנטל הבאת הראיות הראשוני להוכיח מעל לכל ספק סביר כי היתה לנאשם הכנסה מנפתלי בסך של 60,000 ₪ או בכל סכום אחר.

182. לפי כתב האישום, לנאשם היתה הכנסה מהעסק בשנת 2004 בסך כולל של 390,656 ₪ (פסקה 3(ג) לכתב האישום). נתון זה נלקח מתוך הטבלאות של יצחקי. להלן החלק הרלוונטי בטבלאות של יצחקי שמתייחס להכנסות מהעסק בשנת 2004.

סידורי	שם הלקוח	שנת הביצוע	מהות העבודה	סכום ששולם כולל מע"מ	שם העד
1	שמריה הלל	2004	שיפוצים	10,000 ₪	מאיר כהן 9/11/11
2	אהרן מרדכי ממן	2004	שיפוצים	58,500 ₪	מאיר כהן 12/2/12
3	אליעזר מזרחי	2004	שיפוצים	60,000 ₪	מאיר כהן 9/11/11
4	מנחם מנדל חנזין	2004	שיפוצים	78,836 ₪	מנחם מנדל חנזין
5	משה לדיוב	2004	תוספת בניה	143,355 ₪	מאיר כהן 9/11/11
6	עזרא מפעי	2004	שיפוצים	39,965 ₪	מאיר כהן 9/11/11
	סך הכול לשנת 2004			390,656 ₪	

183. נבחן כעת את הראיות לגבי ההכנסות מכל אחד מהלקוחות האמורים לפי סדרם.

ההכנסות משמריה הלל

184. בסיכומי המאשימה ובסיכומי ההגנה, אין כל התייחסות להכנסות שהיו, אם היו, לנאשם מלקוח בשם שמריה הלל. לדעתי, ככל הנראה, הכוונה היא לשמריהו (ולא שמריה) הלל, שהינו חמו של הנאשם (ראו דברי הנאשם באמרת החוץ שלו ת/15 ש' 46-54).

185. בנסיבות אלה, בהעדר התייחסות מטעם המאשימה בסיכומיה לשאלת ההכנסות של הנאשם משמריה[ו] הלל, הדבר ייראה כזניחת הטענה על ידה שאכן היתה לנאשם הכנסה כלשהי ממנו בשנת 2004. בנסיבות אלה, אינני מוצא צורך לבחון את הראיות שנוגעות להכנסה מהלקוח האמור. מטבע הדברים, כאשר המאשימה לא מתייחסת בסיכומיה לראיות מהלקוח האמור, אין לבוא בטרזניה לנאשם שלא התייחס בסיכומים בכתב מטעמו לראיות הנוגעות לאותו לקוח.

186. לאור העובדה שהמאשימה זנחה את הטענה שהיתה לנאשם הכנסה כלשהי מאותו לקוח בעסק, אין מנוס מהקביעה העובדתית שההכנסה ממנו היתה אפס.

ההכנסות מאהרן מרדכי ממן

187. מנגנון ההוכחה של ההכנסות שהיו לנאשם בעסק בשנת 2004 מלקוח בשם אהרן מרדכי ממן מבוסס על "הודאת חוץ" בתוספת "דבר מה נוסף", כדלקמן:

א. הודאת חוץ: ב-ת/18 ש' 32-34, הנאשם ציין כי לאחר שעיין במחברת שהוא בעצמו ערך לגבי הכנסותיו מהעסק ואשר נתפסה בביתו על ידי היחידה החוקרת (נספח ב.י. 159 לת/15) כי **"בהמשך, לבדיקתי, אני רואה שרשמתי במחברת שקיבלתי מ-"מרדכי" שזה למיטב זכרוני אהרן מרדכי ממן, סכום של 58,500 ₪ בשנת 2004"**.

ב. דבר מה נוסף: כידוע, ראייה מסוג של "דבר מה נוסף" היא ראייה בעלת אופי "מאמת" ולא "מסבך". הווה אומר, די בכך שקיימת ראייה אובייקטיבית שחיצונית להודאת החוץ שמאמתת פרט מידע כלשהו ממנה, כגון עצם העובדה שהיה לנאשם לקוח בשם אהרן מרדכי ממן שהנאשם ביצע עבורו עבודות שיפוץ (קרי, ראייה מאמתת) כדי שדרישת הדבר מה נוסף תבוא על סיפוקה, וזאת גם אם אין ראייה שמאמתת דווקא את סכום ההכנסה המדויק ממנו כפי שצוין בהודאת החוץ (קרי, ראייה מסבכת). ראייה כזו קיימת בדמות עדותו של אהרן מרדכי ממן בבית המשפט שאישר שהנאשם ביצע עבורו עבודות שיפוץ כשבע שנים עובר לשנת 2011 (היינו שנת 2004) וכי שילם לו את שכרו אך איננו זוכר את הסכום המדויק (פרוט' מיום 15.1.15 עמ' 41 - 43).

188. יתר על כן, בקלסר הסגול שנתפס בביתו של הנאשם קיים מסמך בכתב יד הנושא מספר סידורי 827 ואשר בו נרשמו המילים הבאות **"ממן 15/8 - 5,557 ₪, 6,645 ₪"**. מדובר בראיה מפלילה, שמשלבת היטב עם מכלול הראיות האחרות ולכן על הנאשם לתת הסבר מניח את הדעת לגביה.

189. על כן, הנני קובע כי המאשימה עמדה בנטל הבאת הראיות הראשוני שרובץ לפתחה כי לנאשם היתה הכנסה בעסק בשנת 2004 מלקוח בשם אהרן מרדכי ממן בסך של 58,500 ₪. כעת, עובר נטל הבאת הראיות המשני לנאשם לעורר ספק סביר נגד התשתית הראייתית האמורה.

190. בעדותו של הנאשם בבית המשפט, הוא לא הצליח לעורר ספק סביר כנגד התשתית הראייתית שהונחה על ידי המאשימה. נהפוך הוא, הוא אישר שקיבל את הסכום האמור ולטענתו מדובר בכסף שקיבל על מנת לשלם לפועלים וכדי לכסות את הוצאותיו עבור חומרי הבנייה שנרכשו לביצוע השיפוץ (פרוט' מיום 15.5.17, עמ' 251 ש' 31-32, עמ' 252 ש' 1-6). במילים אחרות, מדובר בהודאה לכל דבר ועניין,

כאשר יוזכר שהכלל הראייתי המנחה לגבי הוכחת סכומי הכנסה לעניין סעיף 220 לפקודת מס הכנסה, הוא שמדובר בהכנסה ברוטו ואין משמעות לטענה שהיו לנאשם הוצאות או הפסדים מהעסק.

191. לפיכך, הנני קובע כי המאשימה הוכיחה מעל לכל ספק סביר כי לנאשם היתה הכנסה מהעסק מלקוח בשם אהרן מרדכי ממן בסך של 58,500 ₪ בשנת 2004.

ההכנסות מאליעזר מזרחי

192. בטבלאות של יצחקי לשנת 2004 נאמר שלנאשם היתה הכנסה בעסק מלקוח בשם אליעזר מזרחי בסך של 60,000 ₪. כמו כן, בטבלאות של יצחקי לשנת 2009 נאמר גם שהיתה לנאשם הכנסה מלקוח בשם אליעזר מזרחי בסך של 60,000 ₪ (לטבלה של יצחקי לשנת 2009, ראו בהמשך את פסקה 282 להכרעת הדין). לאחר שנפרש בפניי מלוא חומר החקירה, עולה שמדובר באותו אדם. כמו כן, עולה שמדובר באותו סכום, היינו סכום אחד של 60,000 ₪ ולא שני סכומים בסכום כולל של 120,000 ₪. על כן, ברור שבטבלאות של יצחקי ישנו כפל רישום בכל הנוגע להכנסה מאליעזר מזרחי.

193. בעת חקירתו של הנאשם הוצגו בפניו שני מסמכים זהים, שנתפסו בביתו, אחד בכתב יד ואחד מודפס באותו הנוסח (נספחים ב.י. 20 ו-ב.י. 145 ל-ת/15). לאור הזהות הכמעט מוחלטת בתוכן של שני המסמכים, יש להתייחס אליהם כמסמך אחד (להלן: **המסמך**). המסמך נושא את הכותרת "**חוזת עבודה לבניה בבית אליעזר מזרחי, הצנחנים לוד**". המסמך נושא תאריך "**יא' בחשוון התשס"ט**", היינו שנת 2009. במסמך יש פירוט של עבודות שיש לבצע וסכום סופי של 60,000 ₪.

194. בידי המאשימה שתי אמרות חוץ סותרות מטעם הנאשם לגבי הסך של 60,000 ₪ שהתקבל מאותו אליעזר מזרחי עבור השיפוץ שבוצע בביתו. הסתירה היא בשני נושאים מרכזיים, ראשית השנה שבה התקבל הסכום, ושנית האם מדובר בהכנסה שהגיעה ישירות לידי הנאשם בהיותו קבלן מבצע או ישירות לידי הפועלים בהיותו של הנאשם מתווך-מתנדב שכל מטרתו לסייע למכריו. להלן שתי אמרות החוץ הסותרות:

א. אמרת החוץ הראשונה: בהודאת החוץ מיום 9.11.11 (ת/15 ש' 335-338), בעת שנתבקשה תגובתו של הנאשם למסמך, אמר את הדברים הבאים: "**זה חוזה לעבודה שבוצעה בשנת 2009 בערך. העבודה בוצעה בחלקה על ידי פועלים ערבים שהבאתי. אליעזר מזרחי הוא דוד של אשתי גילה-ברכה. לכן, אני רק ניהלתי את העבודה ולא קיבלתי שום סכום כספי. התשלומים בוצעו ישירות על ידי אליעזר מזרחי ששילם לפועלים, לבעלי מקצוע ולספקי חומרי בניין.**" (להלן: גרסה א').

ב. אמרת החוץ השנייה: בהודאת החוץ מיום 5.2.12 (ת/16, ש' 246-248) בעת שנתבקשה

תגובתו של הנאשם למסמך, אמר את הדברים הבאים: "**המסמך שסומן ב.י. 145, זה חוזה עבודה שביצעתי בשנת 2004, אצל מזרחי אליעזר שהוא דוד של אשתי בסכום של 60,000 ₪.**" (להלן: גרסה ב').

195. עינינו הרואות כי לפי גרסה א', מדובר בעבודות שיפוץ שבוצעו בשנת 2009, אך הסכומים שולמו ישירות על ידי אליעזר מזרחי לפועלים והנאשם לא הפיק מכך הכנסה כלשהי, מאחר ורק תיווך בהתנדבות בין הדוד של אשתו ובין הפועלים שביצעו את העבודות כקבלנים עצמאיים. לעומת זאת, לפי גרסה ב' מדובר בעבודות שיפוץ שהוא ביצע בשנת 2004 והוא זה שקיבל את התמורה בסך של 60,000 ₪.

196. אליעזר מזרחי לא נחקר על ידי היחידה החוקרת. כמו כן, הנאשם לא נתבקש להסביר בעת חקירתו את הסתירה האמורה. על כן, בהעדר קיומה של ראיה חיצונית לשתי אמרות החוץ שתיישב את הסתירות שביניהן, או שיש בכוחה לאמת דווקא את האמור בגרסה א' או דווקא את האמור בגרסה ב', קיים קושי לייחס משקל משמעותי לתוכן של מי מהן. במילים אחרות, לא ניתן לקבוע איזו מהגרסאות היא עדיפה יותר על רעותה.

197. בנסיבות אלה, הנני קובע כי המאשימה לא הצליחה להוכיח מעל לכל ספק סביר כי לנאשם היתה הכנסה כלשהי מאליעזר מזרחי, לא בסך של 60,000 ₪ וגם לא בכל סכום אחר, וזאת לא לגבי שנת 2004 וגם לא לגבי שנת 2009.

ההכנסות ממנחם מנדל חנזין

198. שאלת ההכנסות מ-"מנחם מנדל חנזין" בשנת 2004 כבר נדונה בהרחבה בפסקאות 105-97 להכרעת דין ואינני מוצא צורך לחזור על הדברים בשנית.

ההכנסות ממשה לדיוב

199. לפי הטבלה של יצחקי לשנת 2004, לנאשם היתה הכנסה מהעסק מלקוח בשם משה לדיוב (להלן: **לדיוב**) בסך כולל של 143,355 ₪ עבור תוספת בניה שערך עבורו.

200. במהלך החיפוש שנערך בביתו של הנאשם על ידי היחידה החוקרת נתפס מסמך מודפס הנושא את הכותרת הבאה "**חוזה עבודה לתוספת בניה משה לדיוב בלוק 17**" (נספח ב.י. 7 לת/15) (להלן: **חוזה העבודה המודפס**). מסמך זה הינו למעשה העתק מודפס של מסמך אחר באותו הנוסח שנתפס בביתו של הנאשם ורשום בכתב יד, וקיבל את המספר הסידורי 1010, ונושא את התאריך 11.5.05

(להלן: **חוזה העבודה בכתב יד**). כאמור, התוכן של שני המסמכים הוא זהה.

201. יאמר כבר עתה, כי חוזה העבודה המודפס וחוזה העבודה בכתב יד, אינם חתומים, לא על ידי הנאשם ולא על ידי כל אדם אחר, לרבות לדיוב. שני חוזי העבודה הם של דף אחד כל אחד. בשני חוזי העבודה יש פירוט של עבודות בניה שיש לבצע ובתחתית הדף נרשם "**\$ 31,878**".

202. בנסיבות אלה, לדעתי, לא ניתן להסיק מאומה משני חוזי העבודה האמורים. לא לעניין השאלה האם מדובר "בחוזה" מחייב בין שני צדדים או שמא מדובר ב-"הצעת מחיר". גם לא לעניין השאלה האם אכן בוצעו העבודות שמפורטות בהם, או לא. וגם לא לעניין השאלה האם לנאשם היתה הכנסה בפועל כלשהי מאותו לדיוב, או לא.

203. בעת חקירתו של הנאשם, חוזה העבודה המודפס הוצג בפניו והוא נתבקש לתת הסבר לגבי תוכנו. בתגובה, הנאשם מסר את הדברים הבאים (ת/15 ש' 191-194):

תשובה: אני הייתי אחראי כאן על העבודות אצל משפחת לדיוב, כי הם לא היו בבית כל היום. **לא זוכר שקיבלתי כסף.**

שאלה: מדוע המסמך נמצא במחשב שלך?

תשובה: זה חבר שכן שגר ממול והוא ביקש עזרה."

204. במילים אחרות, אין בכלל הודאה באמרת החוץ של הנאשם שאכן קיבל כספים כלשהם מאותו לדיוב.

205. בקלטר הסגול שנתפס בביתו של הנאשם נמצא מסמך שסומן עם המספר הסידורי 835 ובו רשום "**16,000 ₪ לדיוב**". הא ותו לא. במהלך חקירתו של הנאשם באמרות החוץ הוא בכלל לא נתבקש על ידי החוקר יצחקי לתת הסבר לפשר הרישום האמור. לפיכך, נותרו מספר רב של שאלות פתוחות. האם מדובר באותו "לדיוב" או ב-"לדיוב" אחר. האם מדובר בכסף שהתקבל או שנדרש ולא שולם. האם מדובר בהצעת מחיר עם כוונה עתידית של הנאשם להביא בפני לדיוב. למעשה, לא ברור כלל מה המסקנה שיש להסיק מהרישום האמור, אך בכל מקרה המסקנה שהיתה לנאשם הכנסה מלדיוב בסך של 16,000 ₪, היא לא המסקנה היחידה האפשרית מתוך מגוון של מסקנות אחרות.

206. הנאשם נשאל לראשונה על פשר הסכום האמור בסך של 16,000 ₪ רק בחקירתו הנגדית בבית המשפט והנאשם טען שאיננו זוכר אם מדובר בגמילות חסדים או תשלום עבור שכרם של הפועלים (פרוט' מיום 15.6.17 עמ' 251 ש' 12-26). גם מתשובתו זו של הנאשם קשה לדלות ממצא עובדתי ברור שמכוחו ניתן לקבוע באופן פוזיטיבי שמדובר בהכנסות שקיבל מלדיוב עבור שיפוץ שביצע עבורו.

207. המאשימה הציגה מסמכים שנתפסו בביתו של הנאשם ואשר מהם עולה שאדם בשם "משה לדיוב" נתן המחאה בסך של 5,000 ₪ עבור אדם אחר בשם "יצחק כהן" (ראו המסמכים שסומנו עם המספר הסידורי 835, 49, 39, 40 ו-779). לטענת המאשימה מדובר באביו של הנאשם שקיבל כספים מלדיוב עבור הנאשם (ראו הסיכומים בכתב מטעם המאשימה, עמ' 72-73, פסקה 151(א)-(ה)).
208. דא עקא, לדיוב לא נחקר. כמו כן, גם "יצחק כהן" לא נחקר. במילים אחרות, המסקנה האמורה של המאשימה היא לא יותר מאשר ספקולציה וניחוש. כמו כן, הנאשם העיד בבית המשפט שאינו זוכר אם ההמחאה האמורה ניתנה לו כחלק מגמילות חסדים או עבור הפועלים (פרוט' מיום 15.6.17 עמ' 251 ש' 27-28). במילים אחרות, גם מגרסתו של הנאשם לא ניתן ללמוד על גרסה אחת ויחידה שמכוחה ניתן לבסס ממצא מרשיע.
209. נזכיר כאן את הכללים המנחים להוכחת סכומי הכנסה בעבירה לפי סעיף 220 לפקודת מס הכנסה. נטל הבאת הראיות הראשוני רובץ לעולם לפתחה של המאשימה. על המאשימה להניח תשתית ראייתית מפלילה כנגד הנאשם, וזאת מעל לכל ספק סביר. רק לאחר מכן קם לתחיה נטל הבאת הראיות המשני של הנאשם לעורר ספק סביר כנגד התשתית הראייתית האמורה.
210. לסיכום, לא התרשמתי שהמאשימה עמדה בנטל הבאת הראיות הראשוני להוכחת קיומן של הכנסות כלשהן עבור הנאשם מאדם בשם "משה לדיוב", לא בשנת 2004 וגם לא בכל מועד אחר.

ההכנסות מעזרא מפעי

211. בטבלה של יצחקי לשנת 2004 נאמר כי לנאשם היתה הכנסה מהעסק מלקוח בשם עזרא מפעי (להלן: **מפעי**) בסך של 39,965 ₪.
212. בביתו של הנאשם נתפסו על ידי היחידה החוקרת שלושה מסמכים שונים שרלוונטיים לעבודות השיפוך שביצע אצל מפעי:
- א. שני מסמכים שהם למעשה אחד: מדובר במסמך מודפס (ב.י. 12 לנספח ת/15) שנושא את הכותרת "**גמר חשבון ותוספת בנייה ושיפוך בבית עזרא מפעי**" (להלן: **גמר החשבון**). קיים מסמך נוסף בכתב יד וסומן עם המספר הסידורי 1012 שיש בו בדיוק את אותם התכנים שיש בגמר החשבון ולכן יש לראותם כמסמך אחד. גמר החשבון כולל בתוכו רשימה של פעולות בניה ושיפוך שיש לבצע וסכומים ליד כל פעולה. בתחתית הדף נרשם הסכום הכולל של 39,965 ₪.
- ב. רישום בקלטר הסגול: בקלטר הסגול שנתפס בביתו של הנאשם נמצא דף אחד שסומן עם

המספר הסידורי 836 ובו נרשמו הדברים הבאים: "עזרא 10,000 דולר, עזרא 4,200 ₪, עזרא 1,000 ₪, עזרא 5,000 דולר, 9/6/05" (להלן: המסמך עם השם עזרא).

213. הנאשם התבקש בשלב החקירה לתת הסבר לגבי גמר החשבון והוא ענה כדלקמן: "זה מסמך שנערך על ידי לפי בקשתו של עזרא מפעיל לצורך ידיעת מחירי העבודה. אני לא זוכר כמה כסף קיבלתי מעזרא מפעיל, ואני [מ]לא זוכר מתי קיבלתי את הכסף" (ת/15 ש' 277-279).

214. לפיכך, קיים כאן מנגנון ראייתי של "הודאת חוץ" בצירוף "דבר מה נוסף". ואבהיר:

א. הודאת חוץ: הנאשם הודה באמרת חוץ שהיה לו לקוח בשם "עזרא מפעיל" שביצע עבורו עבודת שיפוץ ואף קיבל ממנו כסף. הנאשם גם אישר שגמר החשבון הוא מסמך שערך בעצמו לפי בקשתו של מפעיל ומסמך זה משקף את מחירי העבודות שבוצעו.

ב. דבר מה נוסף: גמר החשבון יחד עם המסמך על שם עזרא, מאמתים את דבריו של הנאשם בהודאת החוץ.

215. נזכיר כאן שני כללים ראייתיים אשר ישימים בענייננו: ראשית, הכלל הראייתי לפיו המידע לגבי היקף הכנסותיו של הנאשם מצוי בידי הנאשם ולכן ניתן אף להסתפק בראיות מזעריות מהמאשימה להוכחת הכנסותיו של הנאשם; שנית, הכלל הראייתי לפיו המאשימה יכולה להסתמך גם על הערכות של הכנסות ואיננה חייבת להוכיח סכומי הכנסות מדויקים. לאור שני הכללים הראייתיים האמורים, הנני קובע כי המאשימה עמדה בנטל הבאת הראיות הראשוני והוכיחה מעל לכל ספק סביר כי לנאשם היתה הכנסה מאדם בשם "עזרא מפעיל" בסך כולל של 39,965 ₪.

216. כעת עובר נטל הבאת הראיות המשני לנאשם לעורר ספק סביר כנגד התשתית הראייתית שהובאה על ידי המאשימה. הנאשם לא עמד בנטל האמור. בעדותו של הנאשם בבית המשפט הוא אף אישר שגמר החשבון נערך על ידו וכי ביצע עבודות שיפוץ עבור מפעיל (פרוט' מיום 15.6.17 עמ' 247 ש' 18-19).

217. בנסיבות אלה, העובדה שעזרא מפעיל לא נחקר איננה מעלה ואיננה מורידה ואיננה בגדר מחדל חקירתי שיש בו כדי לקפח את הגנתו של הנאשם. ככל שהנאשם טוען שעדותו של עזרא מפעיל יכלה לסייע לו, היה עליו לדאוג להבאתו כעד מטעמו במשפט.

7.n הכנסות בשנת 2006

218. לפי כתב האישום, בשנת 2006 לנאשם היתה הכנסה מהעסק בסך כולל של 76,500 ש"ח (פסקה

3(ד) לכתב האישום). נתון זה נלקח מהטבלה של יצחקי לשנת 2006, כדלקמן:

סידורי	שם הלקוח	שנת הביצוע	מהות העבודה	סכום ששולם כולל מע"מ	שם העד
1	אורי סבאג	2006	שיפוצים	64,500 ש"ח	מאיר כהן 12/12/2012
2	עובדיה מעטוף	2006	שיפוצים	12,000 ש"ח	עובדיה מעטוף
				76,500 ש"ח	
					סך הכול לשנת 2006

219. נעמוד להלן על ההכנסות מכל אחד מהלקוחות שצוינו לעיל לפי סדרם.

ההכנסות מאורי סבאג

220. לפי הטבלה של יצחקי לשנת 2006, לנאשם היתה הכנסה מלקוח בשם "אורי סבאג" (להלן: **סבאג**) מהעסק בסך 64,500 ₪ בשל עבודות שיפוץ שהנאשם ביצע עבורו.

221. הראיות של המאשימה מתבססות על המנגנון של "הודאת חוץ" בצירוף "דבר מה נוסף":

א. הודאת חוץ: הנאשם נתבקש לעיין במחברת שנתפסה בביתו שבה נהג לרשום את הכנסותיו מהעסק (נספח ב.י. 159 לת/15) ולאחר שמצא שם את המילה "אורי" עם רשימת סכומים, אמר את הדברים הבאים: "**בהמשך לבדיקתי, אני רואה שרשמתי במחברת שקיבלתי מ-"אורי" שזה למיטב זכרוני אורי סבג, סכום של 64,500 ₪ בשנת 2006**" (ת/18 ש' 37-38).

ב. דבר מה נוסף: קיימים שני מקורות נפרדים ועצמאיים של דבר מה נוסף לאימות תוכן הודאת החוץ של הנאשם לגבי ההכנסות מסבאג. ראשית, המחברת עצמה שנערכה על ידי הנאשם ונתפסה בביתו (נספח ב.י. 159 לת/15) ובה רשומים הדברים הבאים: "**הכנסות אורי: 11,500, 20,000, 20,000, 3,000, 10,000**". שאכן מסתכמים ב- 64,500 ₪. שנית, עדותו של סבאג בבית המשפט לפיה הנאשם אכן ביצע עבורו עבודות שיפוץ כקבלן ולעיתים שילם ישירות אליו ולעיתים שילם לפועלים מטעמו ואין נפקא מינה שלא זכר את הסכומים המדויקים ששילם לנאשם ולפועלים וגם לא זכר את השנה המדויקת שבה בוצעו העבודות (פרוט' מיום 22.1.15, עמ' 72 ש' 19 - עמ' 74 ש' 3, עמ' 77 ש' 4-6).

222. על כן, הנני קובע כי המאשימה עמדה בנטל הבאת הראיות הראשוני להוכחת ההכנסות שהיו לנאשם מסבאג בשנת 2006 בסך כולל של 64,500 ש"ח. כעת קם לתחיה נטל הבאת הראיות המשני לפיו על הנאשם לעורר ספק סביר נגד התשתית הראייתית האמורה. בפועל, הנאשם לא עמד בנטל זה ולא הביא אף ראיה מטעמו שתסתור את ראיות המאשימה.

ההכנסות מעובדיה מעטוף

223. לפי הטבלאות של יצחקי לשנת 2006, לנאשם היתה הכנסה מעסק השיפוצים מלקוח בשם עובדיה מעטוף (להלן: **עובדיה**) בסך כולל של 12,000 ₪.

224. מטעם המאשימה העיד עובדיה ומסר בעדותו בבית המשפט בחקירה הראשית דברים שלטובת המאשימה ובחקירתו הנגדית דברים שלטובת הנאשם, ולכן בחקירתו החוזרת באת כוח המאשימה ביקשה להגיש את אמרת החוץ שלו מכוח סעיף 10א לפקודת הראיות. להלן תמצית עדותו בית המשפט:

א. בחקירה הראשית: עובדיה העיד שהנאשם ביצע עבורו עבודות שיפוץ, אך איננו זוכר באיזו שנה. כמו כן, שילם לנאשם עבור עבודות אלה סך כולל של 12,000 ₪ ששולמו בשניים עשר תשלומים ולא קיבל ממנו חשבונית. כמו כן, הנאשם היה אחראי באופן בלעדי על הפועלים שהובאו על ידו, על תשלום שכרם ועל הבאת חומרי הבניה (פרוט' מיום 15.1.15 עמ' 12 ש' 22 - עמ' 13 ש' 24).

ב. בחקירה הנגדית: עובדיה העיד שהסך של 12,000 ₪ בכלל לא נמסר לנאשם אלא לבני משפחתו כדי שיעבירו אותם אליו וזאת לא כשכר עבור עבודות השיפוץ שביצע הנאשם אלא כעזרה כלכלית, היינו מעין צדקה, וזאת לאור מצבם הכלכלי הרעוע של הנאשם ובני ביתו (פרוט' מיום 15.1.15 עמ' 1514 ש' 27 - עמ' 15 ש' 9, עמ' 16 ש' 4-13).

225. יש לציין שעדותו של עובדיה בחקירה הראשית תואמת את דבריו באמרת החוץ שלו, קרי שהנאשם ביצע עבורו שיפוץ בביתו כחמש שנים עובר לשנת 2011 שבה נגבתה ממנה אמרת החוץ ובתמורה שילם לנאשם סך של 12,000 ₪ בשניים עשר תשלומים של אלף ₪ כל אחד. בנוסף, ציין גם שהסך של 12,000 ₪ שולם לקרובי משפחה של הנאשם כדי שיעבירו אותם אליו, וזאת בעקבות לחץ שהם הפעילו על עובדיה לשלם את שכרו של הנאשם בגין השיפוץ שביצע (ת/1 ש' 1 - 20).

226. המאשימה טענה בסיכומיה שיש להעדיף את עדותו של עובדיה באמרת החוץ שלו (ת/1) על פני עדותו בבית המשפט (עמ' 81 פסקה 158(ז)). טענה זו יש לבחון אותה בשני מישורים: ראשית, שאלת קבילות אמרת החוץ של עובדיה, ושנית שאלת המשקל של אמרת החוץ של עובדיה.

227. תחילה, לגבי הקבילות. שלושת התנאים שבסעיף 10א(א) לפקודת הראיות מתקיימים כאן: ראשית, ההגנה הצהירה שאין צורך להעיד את גובי האמרות של העדים ולכן אין מחלוקת לעניין עצם גביית האמרה של עובדיה (פרוט' מיום 6.10.16, עמ' 208 ש' 5-8); שנית, עובדיה היה עד במשפט וניתנה להגנה הזדמנות לחוקרו בחקירה נגדית; ושלישית, קיימת סתירה מהותית בין אמרת החוץ ובין עדותו של עובדיה בחקירתו הנגדית בבית המשפט.
228. באשר לשאלת המשקל של אמרת החוץ של עובדיה, יש את הוראת סעיף 10א(ד) לפקודת הראיות לפיה **"לא יורשע אדם על סמך אמרה שנתקבלה לפי סעיף זה אלא אם יש בחומר הראיות דבר לחיזוקה"**.
229. עם זאת, הלכה פסוקה היא, בעת שעד מאמץ בעדותו בבית המשפט את אמרת החוץ שלו, גם אם הדבר נעשה בצורה גורפת וכללית, אזי, הוראת סעיף 10א(ד) לפקודת הראיות, שעניינה דרישת החיזוק, לא חלה ומתייתרת (ע"פ 2725/03 **עבדיה נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (23.10.03) פסקה 5 לפסק דינה של כבוד השופטת חיות). יוצא מכך, שהמסקנה בדבר המשקל הגבוה של אמרת החוץ כבר איננה תלויה בקיומה של ראיית "חיזוק".
230. ולענייננו, מאחר ועובדיה ממילא חזר על תוכן אמרת החוץ שלו בחקירתו הראשית בבית המשפט, קרי אימץ בעדותו בבית המשפט את האמור באמרת החוץ, מתייתר הצורך להצביע על קיומה של תוספת ראייתית מסוג של "חיזוק" שתתמוך באמור בה ואין תחולה לסעיף 10א(ד) לפקודת הראיות. הווה אומר, ניתן לייחס משקל גבוה לאמרת החוץ של עובדיה רק מעצם כך שאומצה על ידו בחקירתו הראשית בבית המשפט.
231. יתר על כן, בעת שבוחנים את המשקל שיש לייחס לעדותו של עובדיה בחקירה הנגדית, יוזכר, שגם בחקירתו הנגדית, שלכאורה מטרתה היתה לנסות לסייע לנאשם, עובדיה המשיך לאשר כי הנאשם ביצע עבורו עבודות בניה/שיפוץ, על אף שבחר לכנות עבודות אלה כ-"תיקון" של נזקים שנגרמו לו מעבודות השיפוץ שעשה שכנו (פרוט' מיום 15.1.15, עמ' 15 ש' 25-32). הכותרת "תיקון" איננה משנה את העובדה שהנאשם עבד בביתו וביצע עבודות "בניה/שיפוץ". במילים אחרות, הסתירה בין עדותו של עובדיה בחקירה הראשית ובין עדותו בחקירה הנגדית, איננה סתירה חריפה וקוטבית, אלא סתירה קלה.
232. לפיכך, הנני קובע כי המאשימה עמדה בנטל הבאת הראיות הראשוני, וזאת מעל כל ספק סביר, והוכיחה כי לנאשם הייתה הכנסה מעסק השיפוצים בשנת 2006 מעובדיה בסך של 12,000 ₪. התשתית הראייתית היא עדותו של עובדיה בחקירתו הראשית בצירוף אמרת החוץ שלו. דיות התשתית הראייתית שנדרשת מהמאשימה מושפעת מהכלל בדיני ראיות כי שאלת היקף ההכנסות שהיו לנאשם מעובדיה היא מסוג המידע שמצוי ברשותו ולכן כמות הראיות שהמאשימה תידרש להביא היא מזערית.

233. כעת עובר נטל הבאת הראיות לנאשם (נטל הבאת הראיות המשני) לעורר ספק סביר כנגד התשתית הראייתית שהניחה המאשימה. בפועל, הנאשם לא העיד אף עד מטעמו ולא הביא אף ראיה סותרת בענין.

8.ח. ההכנסות בשנת 2007

234. לפי כתב האישום, בשנת 2007 היו לנאשם הכנסות מהעסק בסך כולל של 38,000 ₪ (סעיף 3(ה) לכתב האישום). נתון זה נלקח מהטבלה של יצחקי לשנת 2007, כדלקמן:

סידורי	שם הלקוח	שנת הביצוע	מהות העבודה	סכום ששולם כולל מע"מ ? (סימן שאלה)	שם העד
1	בית הכנסת יוסף עובדיה ונצח ישראל	2007	שיפוצים	?	מאיר כהן 9/11/2011
2	בית קברות לוד (משפחת אלשוילי)	2007	עבודות בינוי	30,000 ש"ח	מאיר כהן 9/11/2011
3	יוסף שמח	2007	שיפוצים	8,000 ש"ח	מאיר כהן 9/11/2011
				38,000 ₪	
					סך הכול לשנת 2008

235. נעמוד להלן על ההכנסות מכל הלקוחות שמופיעים בטבלה של יצחקי לשנת 2007 לפי סדרם.

ההכנסות מבית הכנסת יוסף עובדיה ונצח ישראל

236. בטבלה של יצחקי לשנת 2007 נרשם שם של לקוח בשם "בית הכנסת יוסף עובדיה ונצח ישראל". מהראיות שהוצגו בפני עולה שמדובר בטעות קולמוס. הכוונה היא ל-"בית הכנסת חזון עובדיה ונצח ישראל" (להלן: **בית הכנסת**).

237. בטבלה של יצחקי לשנת 2007 נרשם סימן שאלה במשבצת שנוגעת להכנסות מבית הכנסת. יזכר, הטבלה של יצחקי היא הבסיס למה שיוחס בכתב האישום שסך הכנסותיו בשנת 2007 היה 38,000 ₪, היינו משני לקוחות אחרים והם בית קברות לוד (משפחת אלשוילי) ויוסף שמח. הנתון של 38,000 ₪ אינו לוקח בחשבון קיומה של הכנסה כלשהי מבית הכנסת.

238. לעומת זאת, בסיכומים בכתב מטעם המאשימה נטען כי יש לקבוע כי לנאשם היתה הכנסה מבית הכנסת בסך כולל של 50,000 ₪ או לכל הפחות 45,000 ₪ (עמ' 81-82, פסקאות 159(א)-(ד)). דא עקא, המאשימה מעולם לא ביקשה את רשותו של בית המשפט לתקן את כתב האישום כך שבשנת 2007 תיוחס לנאשם הכנסה נוספת של 50-45 אלף ₪, מעבר להכנסה המופיעה בו בסך של 38,000 ₪. משלא עשתה כן, וזאת לא כל שכן לאור העובדה שהראיות הרלוונטיות היו ממילא בחזקתה בעת ניסוח כתב האישום, אין לה להלין אלא על עצמה.

239. יוזכר, סכום ההכנסה שהנאשם העלים הוא נסיבה לחומרה שמן הראוי שתובהר מבעוד מועד בכתב האישום כעובדה שמיוחסת לנאשם כדי שיערך בהתאם וידע מראש שעליו להתגונן כנגדה. מה שלא יוחס לנאשם בכתב האישום, וזאת גם אם המאשימה בחרה מעצמה להביא ראיות לגביו בפרשת התביעה, אך מבלי לבקש את רשות בית המשפט לתקן את כתב האישום, אין לייחס אותו לנאשם בשלב הסיכומים.

240. בנסיבות אלה, לא מצאתי צורך לבחון את הראיות שהביאה המאשימה והנני קובע כממצא עובדתי כי לא היתה לנאשם הכנסה כלשהי מבית הכנסת בשנת 2007.

ודוק, אומנם ראיות המאשימה מקורן ב-"הודאות חוץ" של הנאשם (ת/16 ש' 236-239, ת/15 ש' 323-329) בתוספת "דבר מה נוסף" בדמות חוזי עבודה שנתפסו בביתו (נספח ב.י 127 לת/16, ונספח ב.י 19 לת/15). עם זאת, בעיני, אין מקום להרשיע את הנאשם בגין הכנסה מבית הכנסת מאחר ולא נתבקשה רשותו של בית המשפט לתקן את כתב האישום על ידי הוספת סכומי ההכנסות הרלוונטיות לבית הכנסת. הנני כמובן מודע להוראות סעיף 184 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב - 1982 לעניין האפשרות להרשיע את הנאשם בעבירה על פי עובדות שלא נטענו בכתב האישום. אף על פי כן, יוזכר שהוראות סעיפים 91 ו-92(א) לחוק האמור לפיהם על התביעה לבקש את רשות בית המשפט לתקן את כתב האישום, עומדים בעיני ואינן בגדר המלצה.

ההכנסות מבית קברות לוד (משפחת אלשילי)

241. לפי הטבלה של יצחקי לשנת 2007, לנאשם היתה הכנסה מבית קברות לוד (משפחת אלשילי) בסך של 30,000 ₪.

242. באמרת החוץ שלו, הנאשם מסר, בתמצית, את הדברים הבאים (ת/15 ש' 81 - 126):

א. הנאשם נתבקש על ידי נציגים של משפחה הנקראת "אלשילי" לבצע עבודות בניה בבית הקברות בלוד בחלקת הקבר של אביהם המנוח.

ב. בביתו של הנאשם נתפס על ידי היחידה החוקרת מסמך הנושא את הכותרת "חוזת עבודה למשפחת אלשוילי" (נספח ב.י.4 לת/15) (להלן: החוזה).

ג. הנאשם עיין בחוזה שהוצג בפניו בעת חקירתו ואישר שהוא זה שערך אותו וזאת לפי בקשת משפחת אלשוילי. הנאשם רשם בחוזה פירוט של כל פעולות הבניה שהוא מתחייב לבצע. לפי החוזה, העלות הכוללת של הבניה, לרבות בגין עלות חומרי הבניה ושכר הפועלים, היתה ₪30,000, שמתחלקת לשלושה תשלומים שווים של ₪10,000.

ד. הנאשם טען שייתכן שהוא זה שקיבל את התשלום הראשון בסך של ₪10,000 אך אינו בטוח. כמו כן, הנאשם אישר שהוא זה שביצע את הרכישה של חומרי הבניה. הנאשם טען ששימש כמתווך בין משפחת אלשוילי ובין הפועלים שביצעו את העבודה ומשפחת אלשוילי שילמה ישירות לעובדים.

ה. הנאשם אישר "בסך הכל אני אחראי על הכול ביחד. אני אחראי על העבודה שזה ירוץ מהר לפי לוח זמנים שזה יגמר בזמן" (ת/15 ש' 124-125).

ו. לטענת הנאשם, מאחר והוא נושא את שם המשפחה "כהן" הוא לא יכול להיכנס לבית הקברות לבצע את העבודות. בכל מקרה, לא היתה לו הכנסה כלשהי מהעבודות שבוצעו ומדובר בעזרה שהעניק לאותה משפחה לאור יראת הכבוד שלו לאביהם המנוח.

243. המסקנות המשפטיות שנובעת מהדברים שנאמרו על ידי הנאשם באמרת החוץ שלו הן מאוד ברורות:

א. ראשית, יש לראות בו כקבלן מבצע לכל דבר ועניין וזאת בשל כך שהוא זה שערך את החוזה לכל פרטיו, הוא זה שקבע את המחיר, הוא זה שהביא את הפועלים, הוא זה שהביא את חומרי הבניה והוא זה שקיבל לידיו לכל הפחות את התשלום הראשון בסך של ₪10,000;

ב. שנית, אין נפקא מינה שמשפחת אלשוילי שילמה חלק מהכסף ישירות לידי הפועלים מאחר והנאשם אישר שהוא זה שאחראי על עבודתם של אותם פועלים, היינו לא מדובר במתווך;

ג. שלישית, לעניין גובה ההכנסה שהועלמה מרשויות המס לפי סעיף 220 לפקודת מס הכנסה, אין כל משמעות לסך הוצאותיו של הנאשם עבור חומרי הבניה ועבור שכר הפועלים. כידוע, ההכנסה שהועלמה היא ההכנסה ברוטו, קרי ₪30,000.

244. יוצא מכך, שהמסלול הראייתי להרשעת הנאשם בהעלמת הכנסה בסך של ₪30,000 ממשפחת

אלשוילי הוא של "הודאת חוץ" בצירוף "דבר מה נוסף", כדלקמן:

- א. הודאת חוץ: הנאשם הודה שהיתה לו הכנסה ממשפחת אלשוילי בסך של 30,000 ₪ בגין עבודת בניה שבוצעו בחלקת הקבר של אביהם המנוח.
- ב. דבר מה נוסף: הראיה שמאמתת את תוכן הודאת החוץ היא החוזה שנתפס בביתו ושהנאשם אישר שנערך על ידו והוא זה שנתן לחוקרים את משמעות התוכן שבו. יובהר, שאין נפקא מינה שאותו מסמך שנושא את הכותרת "חוזה" לא חתום, לא על ידי הנאשם וגם לא על ידי מי ממשפחת אלשוילי. באותה מידה אין גם משמעות לעובדה שלא נחקר אף אדם ממשפחת אלשוילי. העובדה שלא נחקרו איננה מחדל חקירה מהותי שמוביל לזיכוי הנאשם.
245. יש לציין שבביתו של הנאשם נתפס "מכתב" שנחזה להיות מכתב שנכתב על ידי אדם בשם "אהרון אלאשוילי" וסומן עם המספר הסידורי 901. מהמכתב עולה שאותו "אהרון אלאשוילי" מאשר שהנאשם ביצע עבורו עבודות בניה בחלקת הקבר של אביו תמורת סך של 30,000 ₪. לפי המכתב, מועד הפנייה לנאשם לביצוע עבודות הבניה היה 15 ימים לפני כג' בסיוון תשס"ו, כאשר התאריך העברי שצוין, לפי בדיקה שערכתי, יוצא ביום 19.6.2006.
246. יודגש, שאותו "אהרון אלאשוילי" לא היה עד במשפט ולכן ברור שאותו "מכתב" הוא בגדר ראיה בלתי קבילה. בנסיבות אלה, אינני נזקק למכתב זה ולא מבסס עליו ממצא עובדתי כלשהו. אף על פי כן, הדבר לא משנה את התשתית הראייתית של המאשימה שמקורה בהודאת חוץ ודבר מה נוסף, כפי שהוסבר לעיל.
247. לפיכך, הנני קובע כי המאשימה עמדה בנטל הבאת הראיות הראשוני והוכיחה מעל לכל ספק סביר כי לנאשם היתה הכנסה מעבודות בניה שביצע עבור משפחת אלשוילי בסך של 30,000 ₪. כעת עובר נטל הבאת הראיות לנאשם לעורר ספק סביר ולהפריך את התשתית האמורה. בפועל, הנאשם לא עשה כן. הנאשם לא הביא עד כלשהו ממשפחת אלשוילי וגם לא הביא ראיות כלשהן שסותרות את האמור ב-"הודאת החוץ" שלו וב-"דבר מה נוסף" שהובא לעיל שהינו ממילא "חוזה" שנערך על ידו ומעיד על מהות העבודות שבוצעו ועל עלותן הכוללת.

ההכנסות מיוסף שמח

248. לפי הטבלאות של יצחקי לשנת 2007, לנאשם היתה הכנסה מלקוח בשל יוסף שמח (להלן: **יוסף**) בסך של 8,000 ₪.

249. בביתו של הנאשם נתפס מסמך שנושא את הכותרת "חוזה עבודה לשיפוץ בבית יוסף שמח בלוק 12" (נספח ב.י. 10 לת/15) (להלן: **מסמך השיפוץ**) ואשר כולל בתוכו רשימה של פעולות שיפוץ שיש לבצע עם עלויות. בנוסף, בתחתית מסמך השיפוץ נרשם "סה"כ כל העבודה: **₪ 8,000**" ונרשם גם "קבלן מבצע: מאיר כהן".
250. באמרת החוץ של הנאשם הוא נשאל לגבי מסמך השיפוץ והוא ענה, בתמצית, כדלקמן (ת/15 ש' 209 - 226): מדובר בהסכם לשיפוץ מטבח ביתו של יוסף; השיפוץ בוצע בשנת 2007; האחריות על העבודה היתה של הנאשם שגם הביא את הפועלים; העלות הכוללת היתה של 8,000 ש"ח; הנאשם קיבל לידי 1,000 ₪ והשאר שולם ישירות לפועלים על ידי יוסף; הנאשם לא העלה על דעתו שעליו לרשום במסמך השיפוץ שחלק מהכסף ישולם ישירות לפועלים.
251. יוצא מכך, שאנו ניצבים בפני מסלול ראייתי שמורכב מ-"הודאת חוץ" בצירוף "דבר מה נוסף" בדמות מסמך השיפוץ. לפי אותו מסלול ראייתי, יש לייחס לנאשם את מלוא הסכום של 8,000 ₪, מאחר ומה שקובע לענין סעיף 220 לפקודת מס הכנסה הוא ההכנסה ברוטו ולא ההכנסה נטו שהיתה לנאשם בסך של 1,000 ₪. על כן, הנני קובע כי המאשימה עמדה בנטל הבאת הראיות הראשוני להוכיח שהיתה לנאשם הכנסה ברוטו בסך של 8,000 ₪ מיוסף בשנת 2007. יתר על כן, בנסיבות אלה, לא ניתן להשקיף על העובדה שיוסף שמח לא נחקר, כמחדל חקירתי שקיפח את הגנתו של הנאשם.
252. כעת קם לתחיה נטל הבאת הראיות המשני שחל על הנאשם לעורר ספק סביר כנגד התשתית הראייתית שהניחה המאשימה. הנאשם לא עמד בנטל זה. בפועל, לא הביא עד כלשהו מטעמו, לא את יוסף וגם לא כל עד אחר וגם לא הביא ראיה כלשהי שסותרת את התשתית הראייתית שהונחה על ידי המאשימה.

9.ח ההכנסות בשנת 2008

253. לפי כתב האישום, בשנת 2008 היו לנאשם הכנסות מהעסק בסך כולל של 358,950 ₪ (פסקה 3(ו)) (לכתב האישום). נתון זה נלקח מתוך הטבלה של יצחקי לשנת 2008, כדלקמן:

סידורי	שם הלקוח	שנת הביצוע	מהות העבודה	סכום ששולם כולל מע"מ	שם העד
1	מרדכי שלום הלל	2008	שיפוצים	₪ 50,950	מרדכי שלום הלל
2	יוסף שלמה קלויזנר	2008	שיפוצים	180,000 ש"ח	יוסף שלמה קלויזנר + מאיר כהן - 9/11/2011

מאיר כהן	128,000 ש"ח	שיפוצים	2008	מנחם פוקסמן	3
	358,950 ש"ח				סך הכול שנת 2008

254. נעמוד להלן על ההכנסה מכל אחד מהלקוחות שפורטו לעיל לפי סדרם.

ההכנסות ממרדכי שלום הלל

255. לפי הטבלה של יצחקי לשנת 2008, לנאשם הייתה הכנסה מלקוח בשם מרדכי שלום הלל (להלן: **מרדכי**) בסך של 50,950 ₪. לעומת זאת, בסיכומים בכתב מטעם המאשימה נטען כי מדובר בהכנסה בסך של 40,000 ₪ (עמ' 82-83, פסקאות 161(א)-(ו)).

256. מרדכי העיד בבית המשפט ולדבריו הנאשם הוא גיסו (פרוט' מיום 15.1.15, עמ' 35 ש' 30-31). מרדכי מסר בחקירתו הראשית כי הנאשם ביצע בביתו עבודות שיפוץ יחד עם פועלים שונים שהובאו על ידי הנאשם. וכן ציין בחקירתו הראשית את הדברים המהותיים הבאים, שהם בגדר דברי הפללה כנגד הנאשם:

א. לגבי מהות היחסים בין הנאשם לפועלים, ציין כי "**יכול להיות שהוא** [הנאשם - ה'א'ש'] **העסיק אותם**" (פרוט' מיום 15.1.15, עמ' 36 ש' 21).

ב. כאשר נשאל למי שילם את שכרם של הפועלים "**ש. את הכסף דרך מי נתת?**", ענה "**אולי, דרך מאיר**" (פרוט' מיום 15.1.15, עמ' 37 ש' 10-11).

ג. לגבי שכרם של העובדים, ציין כי "**הוא** [הנאשם - ה'א'ש'] **אמר לי כמה מגיע להם ושילמתי להם**" (פרוט' מיום 15.1.15, עמ' 36 ש' 20). ללמדך, שמי שקבע כמה ישולם לפועלים הוא הנאשם, ולכן אין נפקא מינה לכך שמרדכי אמר ששילם ישירות לעובדים (ראו גם פרוט' מיום 15.1.15, עמ' 39 ש' 12-20).

ד. כמו כן, לגבי ההכנסה ברוטו שהייתה לנאשם, מרדכי העיד כדלקמן (פרוט' מיום 15.1.15, עמ' 6-1):

"ש. תמורת העבודות האלה כמה שילמת למאיר?

ת. לא זוכר.

ש. אני מפנה אותך לשורה 6 בהודעתך.

ת. "שילמנו לפי חומר, לפי עבודה, יוצא בערך 40,000 ₪".

ש. **אתה מאשר שזה היה 40 אלף.**

ת. **יכול להיות, שהשלד עלה 40 אלף שקל.** זה עבודות שהתבצעו ע"י הפועלים."

ד. ובעת שנשאל "ש. **קיבלת איזושהי חשבונית או קבלה תמורת הכסף שנתת תמורת העבודות?**", ענה "ת. לא" (פרוט' מיום 15.1.15, עמ' 37 ש' 16-17).

257. באת כוח המאשימה ביקשה להגיש את אמרת החוץ של מרדכי (ת/2) והצדדים הסכימו עם הצעתי שהאמרה תוגש וכי השאלה אם יש צורך להיזקק לסעיף 10א לפקודת הראיות תוכרע במסגרת הכרעת הדין (פרוט' מיום 15.1.15, עמ' 39 ש' 25-30).

258. בנסיבות העניין, לאור דבריו של מרדכי בחקירה הראשית, מתייתר הצורך להיזקק לסעיף 10א לפקודת הראיות. הוזה אומר, הממצאים שבעובדה שעליהם אתבסס עולים ישירות מתוך החקירה הראשית של מרדכי בבית המשפט ולכן אינני נזקק כלל לאמרת החוץ של מרדכי וגם לא מבסס עליה ממצא עובדתי מרשיע כלשהו כנגד הנאשם. בנסיבות אלה, מתייתר הצורך לדון בתוכנה של אמרת החוץ מאחר ואין צורך להיזקק כלל להוראות סעיף 10א לפקודת הראיות.

259. יוזכר, היזקקות לאמרת חוץ של עד כבסיס לקביעת ממצא מרשיע נגד נאשם היא בגדר החריג לכלל של עדות שמיעה. במקרה שבפני, אין צורך להיזקק לחריג, מאחר וניתן לפסוע בתלם של הכלל, היינו, ניתן להתבסס על העדות הישירה של מרדכי בדמות עדותו בבית המשפט, ולא על עדות השמיעה בדמות אמרת החוץ שלו.

260. לאור הכלל הראייתי שהמידע לגבי היקף ההכנסות של הנאשם מהעסק, לרבות מעבודות השיפוץ שביצע עבור מרדכי, הוא מסוג המידע שמצוי בידיעתו של הנאשם, ולכן כמות הראיות שתידרש מהתביעה תהיה מזערית, לדעתי, די בעדותו של מרדכי בבית המשפט על מנת לקבוע כי המאשימה עמדה בנטל הבאת הראיות הראשוני.

261. כעת קם לתחיה נטל הבאת הראיות המשני של הנאשם לעורר ספק סביר כנגד התשתית הראייתית שהונחה על ידי המאשימה, לפיה לנאשם הייתה הכנסה ברוטו ממרדכי בסך כולל של 40,000 ₪.

הנאשם לא הביא כל ראיה שסותרת או מפריכה את עדותו של מרדכי. יוזכר, הנאשם גם לא הכחיש באמרת החוץ שלו את תוכן של הטבלאות של יצחקי כלשונן (ת/18 ש' 73 עד 133), היינו אישר שהיתה לו הכנסה ממרדכי בסך של 50,950 ₪.

261. לאור עדותו של מרדכי, ולאור הכלל הראייתי שניתן להסתפק בהערכות לגבי גובה הכנסות שהועלמו לפי סעיף 220 לפקודת מס הכנסה ואין צורך בהוכחת סכום מדויק, לדעתי, לצורך הכרעת הדין ניתן להסתפק בסכום הנמוך יותר בסך של 40,000 ₪, וזאת כפי שטענה המאשימה בסיכומים בכתב מטעמה.

ההכנסות משלמה קלויזנר

262. לפי הטבלאות של יצחקי לשנת 2008, שעל פיהן נוסח כתב האישום, לנאשם היתה הכנסה מהעסק מלקוח בשם שלמה קלויזנר (להלן: **קלויזנר**) בסך של 180,000 ₪. לעומת זאת, בסיכומים בכתב מטעם המאשימה נטען שיש לקבוע כי ההכנסה של הנאשם מאותו לקוח היא 204,000 ₪ (עמ' 78-76, פסקאות 155(א)-(ח)), היינו תוספת של 24,000 ₪ על הסכום שנקבע בטבלאות של יצחקי.

263. יוזכר, המאשימה לא ביקשה את רשות בית המשפט לתקן את כתב האישום כך שההכנסה הכוללת של הנאשם מהעסק לשנת 2008, הייתה 24,000 ₪ יותר מהסכום הכולל שנרשם בו. בנסיבות אלה, כאשר כתב האישום נוסח לפי הנתונים שנלקחו מהטבלאות של יצחקי, אין מקום לייחס לנאשם הכנסה גדולה יותר מאלה שנרשמו בטבלה של יצחקי לשנת 2008. מעבר לנדרש, כפי שיובהר בהמשך, המאשימה גם לא הוכיחה מעל לכל ספק סביר את ההכנסה העודפת של 24,000 ₪, אך כן הוכיחה את ההכנסה בסך של 180,000 ₪.

264. בחיפוש שנערך בביתו של הנאשם על ידי היחידה החוקרת, נתפסו שלושת המסמכים הבאים:

א. שני מסמכים שהם למעשה אחד: המסמך הראשון, דף אחד שנושא כותרת "**חוזה עבודה - שלמה קלויזנר בלוק 8 - בניית תוספת על גג קיים**" (נספח ב.י. 17 לת/15) (להלן: **המסמך הראשון לגבי הגג**), כאשר בתחתית הדף נרשם "**קבלן ביצוע: מאיר כהן**". כאן ישנו פירוט של פעולות השיפוץ והבניה שיש לבצע. המסמך השני, דף אחד שנושא בדיוק את אותה כותרת כמו המסמך הראשון לגבי הגג, אך עם יותר פירוט לגבי פעולות הבניה והשיפוץ שיש לבצע (נספח ב.י. 147 לת/15) (להלן: **המסמך השני לגבי הגג**) ובו נרשמו הדברים הבאים בסעיפים 25-27:

"25. מקדמה לפני העבודה: סך 50,000 ₪. שולם ביום ז'
ניסן תשס"ט 1/4/09.

26. תשלום שני בגמר היציקה של הגג: 80,000 ₪.

27. תשלום שלישי בגמר הטיח והריצוף: 50,000 ₪.

ב. מסמך של דף אחד שנושא את הכותרת "חוזה עבודה לסגירת מרפסות מטבח בלוק 8: בין הקבלן מאיר כהן לדייר" (נספח ב.י. 143 לת/16) (להלן: **המסמך לגבי המטבח**). במסמך לגבי המטבח ישנו פירוט של פעולות בניה ושיפוץ שיש לבצע, ובתחתית הדף נרשם "סה"כ: 20,000 ₪, 3,000, 500 ₪ ומתחת לסכומים האמורים נרשם "24,000 ₪". בנוסף בתחתית הדף נרשם "קיבלתי משלמה קלויזנר 12,000 ₪ - מאיר כהן קבלן".

265. להלן התייחסות הנאשם באמרות החוץ שלו לשלושת המסמכים שצוינו לעיל:

א. לעניין המסמך הראשון לגבי הגג: הנאשם זיהה את המסמך כחוזה עבודה לגבי העבודות שביצע אצל קלויזנר בשנת 2008 בסך של 75,000 ₪ ולטענתו מדובר בסכום משוער שהגיע אליו לאור המחיר למטר שרשום בו (ת/15 ש' 301-312).

ב. לעניין המסמך השני לגבי הגג: הנאשם זיהה את המסמך כחוזה עבודה לעבודות לגבי עבודות שביצע אצל קלויזנר בשנת 2008, אך הנאשם לא התייחס כלל לסכום הכולל שמופיע בו (50,000 ₪, ועוד 80,000 ₪ ועוד 50,000 ₪, סך הכול 180,000 ₪) (ת/16 ש' 250-253).

ג. לעניין המסמך לגבי המטבח: הנאשם זיהה את המסמך כחוזה עבודה לגבי עבודה שביצע אצל קלויזנר בשנת 2008, מבלי להתייחס לסכומים שנקובים בו ומבלי להבהיר אם מדובר בחוזה נפרד שמתווסף על העבודות מושא המסמך הראשון והשני לגבי הגג, או שמא הוא חופף להם (ת/16 ש' 243-244).

266. בהיעדר הבהרה באמרות החוץ של הנאשם לגבי היחס שבין המסמך הראשון והשני לגבי הגג ובין המסמך לגבי המטבח, קיים קושי לקבוע שמדובר בהכרח בשתי עבודות מתווספות עם סכומי ביצוע שונים ולא בעבודה אחת כוללת. יוזכר, שהנאשם גם לא נתבקש להבהיר את היחס שבין המסמכים האמורים בעת חקירתו באמרות החוץ שלו. לפיכך, אתייחס למסמך הראשון והשני לגבי הגג ולמסמך לגבי המטבח, כמסמכים כוללים שמתייחסים לאותה עבודת שיפוץ שביצע הנאשם בשנת 2008 אצל קלויזנר בעלות כוללת של 180,000 ₪.

267. בנסיבות אלה, בסיס החישוב הרלוונטי הוא הסך של 180,000 ₪, כפי שהופיע במסמך השני לגבי הגג, שאותו אישר הנאשם באמרת החוץ שלו כחוזה עבודה שלו עם קלויזנר. הסך של 24,000 ₪ שמופיע במסמך לגבי המטבח יש לראותו כסכום שנבלע בתוך ה-180,000 ₪. יוזכר, הטבלה של יצחקי לשנת

2008, שבה אומץ הסכום של 180,000 ₪ כהכנסה מקלויזנר, היא הבסיס לסכום ההכנסה הכולל לשנת 2008 שאומץ על ידי המאשימה בעת ניסוח כתב האישום.

268. עינינו הרואות כי ראיות המאשימה מתבססות על המסלול הראייתי של "הודאת חוץ" בצירוף "דבר מה נוסף". ואבהיר:

א. הודאות חוץ: אמרות החוץ של הנאשם שבהן אישר את המסמך הראשון והשני לגבי הגג וגם את המסמך לגבי המטבח כחוזי עבודה לגבי העבודות שביצע אצל קלויזנר משנת 2008. המסמך השני לגבי הגג שאותו אישר הנאשם נושא את הסכום הכולל של 180,000 ₪.

ב. דבר מה נוסף: שמאמת את הודאות החוץ מקורו בשלושה מסמכים והם המסמך הראשון והשני לגבי הגג והמסמך לגבי המטבח.

269. בנסיבות אלה, יש לקבוע כי המאשימה עמדה בנטל הבאת הראיות הראשוני, מעל לכל ספק סביר, לפיו לנאשם הייתה הכנסה בשנת 2008 מקלויזנר בסך כולל של 180,000 ₪. הטענה של ההגנה שיש כאן מחדל חקירתי בשל כך שקלויזנר לא נחקר על ידי היחידה החוקרת אין בה ממש ודינה להידחות.

270. כעת קם לתחיה עובר נטל הבאת הראיות המשני לפיו על הנאשם לעורר ספק סביר כנגד התשתית הראייתית שהונחה על ידי המאשימה כנגדו. הנאשם לא הביא כל ראיה בעניין וגם לא הביא את קלויזנר כעד מטעמו על מנת להפריך את מה שנאמר בהודאות החוץ ובמסמכים שנתפסו בביתו ושנערכו על ידו ומהווים "דבר מה נוסף". יש גם לציין שבעדותו של הנאשם בבית המשפט הוא אישר שביצע עבודות בניה ושיפוץ עבור קלויזנר. טענתו שהכסף שולם ישירות לפועלים איננה מעלה ואיננה מורידה, וזאת לאור הקביעה העובדתית שכבר הוכרעה שמדובר בקבלן מבצע לכל דבר ועניין ולא במתווך מתנדב בין בעלי הבתים שאצלם בוצעו השיפוצים ובין הפועלים שביצעו את העבודות (ראו עדותו של הנאשם בבית המשפט בפרוט' מיום 15.5.17, עמ' 264 ש' 6 עד עמ' 265 ש' 2).

ההכנסות ממנחם פוקסמן

271. בטבלה של יצחקי לשנת 2008 נרשם שלנאשם היתה הכנסה מהעסק מלקוח בשם "מנחם פוקסמן" בסך של 128,000 ₪. כמו כן, בטבלה של יצחקי לשנת 2009 נרשם שלנאשם הייתה הכנסה מהעסק מלקוחה בשם "רחל פוקסמן" בסך של 130,000 ₪ (לטבלה של יצחקי לשנת 2009, ראו בהמשך בפסקה 282 להכרעת הדין). לכאורה, מדובר בשתי דמויות שונות שבוצעו עבורם שתי עבודות שונות במועדים שונים במקומות שונים.

272. לעומת זאת, בסיכומים מטעם המאשימה ישנה התייחסות אחידה לשתי הדמויות, קרי שמדובר בהכנסה אחת בסך של 128,000 ₪ מ-"מנחם ורחל פוקסמן". מטעם המאשימה העידה רק רחל פוקסמן (להלן: **רחל**) ובעוד שמנחם פוקסמן (להלן: **מנחם**) לא העיד. מהראיות שהוצגו בפניי עולה שמדובר באותו בית ובמשפחה אחת. על כן, הנני קובע כי נעשה כפל רישום בטבלאות של יצחקי. הווה אומר, ההכנסה ממנחם ורחל נרשמה פעמיים בטבלאות של יצחקי, פעם בשנת 2008 ופעם בשנת 2009.
273. מקור הטעות בטבלאות של יצחקי שבעטיה נעשה כפל רישום, הוא בכך שהנאשם העיד באמרות החוץ שלו שהעבודות שביצע אצל מנחם היו בשנת 2008 (ת/15 ש' 321 וגם ת/16 ש' 252-254), בעוד שרחל העידה שהעבודות בוצעו אצלה בשנת 2009 (פרוט' מיום 15.1.15 עמ' 20 ש' 1-5).
274. הנני קובע כממצא עובדתי כי שנת הביצוע של העבודות על ידי הנאשם אצל מנחם ורחל הייתה בשנת 2008 וזאת בהתבסס על המשקל המצטבר של הנתונים הראייתיים הבאים:
- א. הודיית הנאשם: הנאשם הודה בשתי אמרות החוץ שלו כי שנת הביצוע הייתה 2008 (ת/15 ש' 321 וגם ת/16 ש' 252-254). מדובר בראייה משמעותית שפועלת לרעתו.
- ב. חזקת הידיעה של הנאשם: יוזכר, הנאשם לא ניהל ספרים כחוק לגבי העסק (ראו הודייתו ב- ת/18 ש' 128-155). כמו כן, קיים כלל ראייתי שהיקף הכנסותיו של הנאשם הוא מסוג המידע שמצוי בידיעתו (ראו בהרחבה פסקה 44(ט) להכרעת הדין). מכלל זה נובעת חזקה שבעובדה לפיה הנאשם יודע היטב את סוג העבודות שביצע, את זהות הלקוח שהעבודות בוצעו אצלו, את עלות הביצוע וגם את מועד הביצוע.
- ג. ריענון הזיכרון של רחל: רחל העידה שאיננה זוכרת את השנה שבה בוצעו העבודות על ידי הנאשם ורק לאחר שרוענן זיכרונה על ידי באת כוח המאשימה מאמרת החוץ שלה, העידה שמדובר בשנת 2009 (פרוט' מיום 15.1.15, עמ' 19 ש' 30 עד עמ' 20 ש' 5). במילים אחרות, האמרה של רחל בבית המשפט ששנת הביצוע הייתה 2009, מקורה בריענון הזיכרון בדיעבד ולא מתוך עדותה בחקירתה הראשית ומכאן הזהירות המתבקשת מאמירתה ששנת הביצוע היא אכן שנת 2009.
- ד. הכלל בדיני ראיות לגבי טבעו של הזיכרון האנושי: בפסיקה נקבע כי יש להבחין בין סתירות הנעוצות בטבעו של הזיכרון האנושי ובנסיבות המקרה ובין סתירות המעלות חשש למהימנות הגרסה. סתירות קלות תמיד ניתן למצוא, אך סתירות אלה אינן אלא תזכורת לטבעו של הזיכרון האנושי (ע"פ 175/10 **חנוכיב נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (28.7.11) פסקה 37 לפסק דינו של כבוד השופט דנציגר). וכך הוא המקרה שבפניי. את האמירה של רחל ששנת הביצוע הייתה 2009, יש לראות על רקע הכלל בדבר טבעו של הזיכרון האנושי. לא התרשמתי

שאמירתה של רחל ששנת הביצוע הייתה 2009 יש בה כדי לפגום כהוא זה במהימנות גרסתה לגבי מהות העבודות שבוצעו בביתה על ידי הנאשם ולגבי עלות הביצוע.

275. לאחר שקבעתי כממצא עובדתי כי שנת הביצוע של העבודות הייתה שנת 2008, אבחן כעת את הראיות לעניין שאלת היקף ההכנסות שהיו לנאשם ממנחם ורחל פוקסמן.

276. במהלך החיפוש שנערך בביתו של הנאשם נתפס מסמך של דף אחד שנושא את הכותרת "חווה עבודה - מנחם פוקסמן - בלוק 8 ק"א, בניית תוספת בסמוך לבית קיים" ובתחתית הדף נרשמו המילים "קבלן ביצוע - מאיר כהן". מסמך זה סומן פעמיים על ידי היחידה החוקרת, פעם כנספח ב.י. 150 ל-ת/16, ופעם כנספח ב.י. 18 לת/15 (להלן: **החווה עם מנחם**). החווה עם מנחם, אומנם איננו חתום, אך כולל פירוט של עבודות השיפוץ והבניה שיש לבצע אצל רחל ומנחם וגם את המשפט הבא: **"3,200 ₪ 40 מ"ר = 128,000 ₪"**.

277. הנאשם מסר שתי גרסאות סותרות באמרות החוץ שלו לגבי סך ההכנסה שלו ממנחם ורחל:

א. גרסה ראשונה, 128,000 ₪: הנאשם מסר כי "המסמך שסומן ב.י. 150 זה חווה עבודה לביצוע עבודה שביצעתי בשנת 2008 אצל מנחם פוקסמן בסכום של 128,000 ₪" (ת/16 ש' 252-254).

ב. גרסה שנייה, 30,000 ₪: הנאשם העיד כי "את העבודה התחלתי אך לא סיימתי. ביצעתי רק את הסעיפים מספר 1 עד 3 וכולל שבחווה. העבודה הופסקה על ידי האבא של מנחם פוקסמן, בגלל חילוקי דעות עם הפועלים הערבים. אני קיבלתי רק 30,000 ₪ בשנת 2008, את כל ה-30,000 ₪ הוצאתי על חומרי בניין ושכר עבודה ששילמתי לפועלים הערבים" (ת/15 ש' 319-322).

278. כאן עולה השאלה איזה מהגרסאות יש לאמץ, האם הגרסה של ה-128,000 ₪ או את הגרסה של 30,000 ₪ לדקויותיה השונות לרבות הטענה שהעבודות הופסקו ולא הושלמו. במילים אחרות, לאיזו מהגרסאות יש לייחס משקל גבוה יותר? שאלה זו תלויה בשאלת משנה אחרת והיא האם קיימת ראייה חיצונית לשתי הגרסאות בדמות "דבר מה נוסף" ואשר תומכת בגרסה מסוימת ומאמתת את תוכנה.

279. כלל ראייתי שרלוונטי לענייננו לגבי ההכרעה בין גרסאותיו הסותרות של הנאשם באמרות החוץ שלו, הוא הכלל בדבר "פלגיני דיבורא". הכלל האמור נקבע בפסיקה ולפיו בית המשפט רשאי לקבל כעדות אמת רק אותו חלק מהעדות שנראה לו מהימן ולדחות את החלקים שנראים לו בלתי אמינים. מבחינת האמינות, אין לראות עדות בהכרח ותמיד כחטיבה שלמה אחת, אשר לגביה יש רק שתי חלופות, והן - לקבלה בשלמות או לדחותה בשלמות. ניתן לערוך סינון בדברי העדות כדי לנסות לבור את הבר מן

המוץ ולהבדיל בין האמת לשקר, וזאת על ידי היעזרות בראיות קבילות ואמינות אחרות, או על פי הגיונם של דברים. בית המשפט מודרך במקרים מעין אלה בהוראותיו של סעיף 53 לפקודת הראיות, המפנות לניסיון החיים, להיגיון ולטביעת העין השיפוטית (ראו ע"פ 526/90 בלזר נ' מדינת ישראל, פ"ד מה (4) 133, 185 - 186 (1991); ע"פ 4383/06 דנינו נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (25.1.12), פסקה 26 לפסק דינו של כבוד השופט מלצר).

280. במקרה שבפניי, מצד אחד, יש לקבל את הגרסה הראשונה שמופיעה באמרת החוץ של הנאשם (ת/16 ש' 252-254) לפיה ההכנסה של הנאשם ממנחם ורחל הייתה בסך כולל של 128,000 ₪. מצד שני, יש לבצע "פליגין דיבורא" לגרסה השנייה של 30,000 ₪ שמופיעה באמרת חוץ אחרת של הנאשם (ת/15 ש' 319-322), כך שיש לאמץ ממנה רק את האמירה של הנאשם שאכן ביצע עבודות שיפוץ אצל מנחם ורחל בתפקידו כקבלן וזאת בשנת 2008 ושהעבודות הופסקו ולא הושלמו, אך אין לקבל את האמירה באותה גרסה לפיה ההכנסה שלו ברוטו ממנחם ורחל הייתה רק של 30,000 ₪. להלן נימוקיי:

א. הסכום של 30,000 ₪ נעדר תמיכה בראייה חיצונית לאמרת החוץ: הגרסה לפיה ההכנסה של הנאשם מרחל ומנחם הייתה רק 30,000 ₪, איננה נתמכת בראייה חיצונית כלשהי לאמרת החוץ של הנאשם שבה היא הופיעה.

ב. הסכום של 128,000 ₪ מאומת בראייה חיצונית לאמרת החוץ: ה-"דבר מה הנוסף" לאימות הגרסה של 128,000 ₪, מקורו בשתי ראיות נפרדות ועצמאיות. ראשית, החוזה עם מנחם שנתפס בביתו של הנאשם ובו מופיע הסכום של 128,000 ₪. שנית, עדותה של רחל בבית המשפט ושהעידה כדלקמן (פרוט' מיום 15.1.15, עמ' 20 ש' 6-19):

"ש. כמה שילמת לו תמורת העבודות?

ת. נתתי כל פעם שהיה לי קצת כסף נתתי לו. לא בבת אחת, הסכום שהיה לי נתתי.

ש. מה זה היה הסכום שהיה?

ת. בסביבות ה... 100, 100 אלף.

ש. אני מפנה אותך לשורה 11 בהודעה שלך.

ת. "אני שילמתי לו 120 אלף או 130 אלף".

ש. אז כמה שילמת לו?

ת. יתכן מאוד שמסרתי לו את הסכום הזה."

(ההדגשות שלי ה'א'ש'; ראו גם עדותה של רחל

בפרוט' מיום 15.1.15, עמ' 20 ש' 27 - עמ' 21 ש' 1,

עמ' 21 ש' 19 - 25)

ג. האמירה שהעבודות הופסקו ולא הושלמו נתמכת בראייה חיצונית: החלק באמרת החוץ של הנאשם שבה מופיעה הגרסה של 30,000 ₪, ואשר לפיו העבודות הופסקו ולא הושלמו, נתמכת ב-"דבר מה נוסף" וזאת בדמות עדותה של רחל אשר העידה כי הנאשם קיבל את מלוא שכרו, אך לא השלים את העבודות שהיה עליו לבצע מאחר והיא הפסיקה את ההתקשרות עימו (פרוט' מיום 15.1.15, עמ' 21 ש' 26 - עמ' 22 ש' 8).

281. לסיכום, הנני קובע כי המאשימה עמדה בנטל הבאת הראיות הראשוני והוכיחה מעל לכל ספק סביר כי לנאשם הייתה הכנסה מהעסק בסך של 128,000 ₪ ממנחם ורחל בשנת 2008. כעת קם לתחיה נטל הבאת הראיות המשני לפיו על הנאשם לעורר ספק סביר כנגד התשתית הראייתית שהונחה כנגדו. בפועל, הנאשם לא עמד בנטל האמור. הנאשם הכחיש באופן סתמי שביצע עבודות שיפוץ ובניה אצל מנחם ורחל (פרוט' מיום 15.6.17 עמ' 270 ש' 3-6) ובהמשך אישר שהביא את הפועלים עבור רחל ומנחם וכי היא החליטה להפסיק את ההתקשרות עימו (פרוט' מיום 15.1.15 עמ' 270 ש' 7-14).

10.ח ההכנסות בשנת 2009

282. לפי כתב האישום, לנאשם הייתה הכנסה מהעסק בשנת 2009 בסך כולל של 200,000 ₪. נתון זה נלקח מהטבלה של יצחקי לשנת 2009, כדלקמן:

סידורי	שם הלקוח	שנת הביצוע	מהות העבודה	סכום ששולם כולל מע"מ	שם העד
1	אליעזר מזרחי	2009	שיפוצים	60,000 ₪	מאיר כהן 9/11/2011
2	רחל חוטובלי	2009	שיפוצים	10,000 ₪	מאיר כהן 9/11/2011
3	רחל פוקסמן	2009	שיפוצים	130,000 ₪	רחל פוקסמן
				200,000 ש"ח	
					סך הכול שנת 2009

283. נעמוד להלן על ההכנסות מכל הלקוחות האמורים בטבלה של יצחקי לשנת 2009, לפי סדרם.

284. על ההכנסות מאליעזר מזרחי כבר עמדתי בהרחבה בפסקאות 192-197 להכרעת הדין ואינני מוצא צורך לחזור על הדברים בשנית.

ההכנסות מרחל חוטובלי

285. הראיות של המאשימה לגבי ההכנסות שהיו לנאשם מהעסק בשנת 2009 מלקוחה בשם רחל חוטובלי (להלן: **חוטובלי**) מבוססות על המסלול הראייתי של "הודאת חוץ" בצירוף "דבר מה נוסף", כדלקמן:

א. הודאת חוץ: בהתייחס למסמך שהוצג לנאשם בחקירה ואשר נתפס בביתו על ידי היחידה החוקרת, הנאשם אמר את הדברים הבאים: **"זה חוזה עבודה שבוצעה בשנת 2009 בערך. העבודה בוצעה אצל רחל חוטובלי מרחוב צמח צדק 7 בשיכון חב"ד בלוד. את העבודה ביצעו פועלים ובעלי מקצוע שאני הבאתי את חלקם. מדובר באישה מבוגרת ומוגבלת בתנועה. תמורת העבודות קיבלתי מרחל חוטובלי סכום כסף של 10,000 ₪ במזומנים. מהכסף הזה שילמתי לספקים של חומרי הבניין ולפועלים, לא זוכר כמה שילמתי, אבל זה היה רוב הכסף"** (ת/15 ש' 353-358).

ב. דבר מה נוסף: הראייה המאמתת את תוכן הודאת החוץ הוא המסמך שנמצא בביתו של הנאשם ואשר הוצג לו בחקירה והתייחס אליו בהודאת החוץ כפי שהובאה לעיל. מדובר במסמך של דף אחד הנושא את הכותרת **"חוזה עבודה לשיפוץ דירה רחל חוטובלי בלוק 7"** ובתחתית הדף נרשמו המילים **"קבלן ביצוע: מאיר כהן"** (נספח ב.י. 22 לת/15) (להלן: **החוזה עם חוטובלי**). אומנם החוזה עם חוטובלי איננו חתום, אך הוא נושא פירוט של עבודות השיפוץ שיש לבצע וכן את הסכום הכולל של 10,000 ₪.

286. בנסיבות אלה, הנני קובע כי המאשימה עמדה בנטל הבאת הראיות הראשוני והוכיחה מעל לכל ספק סביר כי לנאשם היתה הכנסה מחוטובלי בסך של 10,000 ₪ בשנת 2009. כמו כן, הנני קובע כי יש לדחות את טענות הנאשם שהעובדה שרחל חוטובלי לא נחקרה מהווה מחדל חקירתי שמוביל לזיכוי.

287. כעת עובר נטל הבאת הראיות לנאשם להפריך את התשתית הראייתית האמורה שהונחה על ידי המאשימה כנגדו. בפועל, הנאשם לא הביא את רחל חוטובלי כעדה מטעמו וגם לא הביא כל ראיה אחרת שתסתור את ראיות התביעה.

288. לגבי ההכנסות מרחל פוקסמן כבר עמדתי בהרחבה בפסקאות 271-282 להכרעת הדין ואיני מוצא צורך לחזור על הדברים בשנית.
- 11.ח ההכנסות מבנימין מזרחי
289. המאשימה הפנתה בסיכומיה בכתב (עמ' 86 - 87, פסקה 165(א) - (ה)) להכנסות שהיו לנאשם מהעסק מלקוח בשם "בנימין מזרחי" ולטענתה מדובר בהכנסות בסך כולל של 124,186 ₪. כמו כן, לטענתה מדובר בהכנסה ששייכת לשנת 2004.
290. יוזכר, כי הסכומים שמפורטים בכתב האישום לעניין הכנסותיו של הנאשם מהעסק מבוססים על הטבלאות של יצחקי. לפיכך, בשנת 2004 יוחסו לנאשם בכתב האישום הכנסות בסך כולל של 390,656 ₪, שהינו סכום שנלקח ישירות מתוך הטבלה של יצחקי לשנת 2004, כאשר בטבלה האמורה אין כל התייחסות להכנסה כלשהי מלקוח בשם "בנימין מזרחי" (לטבלה של יצחקי לשנת 2004, ראו פסקה 182 להכרעת הדין).
- במילים אחרות, המאשימה בחרה לנסח את כתב האישום מלכתחילה כך שבשנת 2004 לא היתה כל הכנסה מבנימין מזרחי. ואם לא די בכך, המאשימה לא ביקשה את רשות בית המשפט לתקן את כתב האישום ולהוסיף לו לשנת 2004 הכנסה נוספת בסכום של 124,186 ₪. די בכך על מנת לדחות את הבקשה שמופיעה בסיכומים להרשיע את הנאשם בהכנסות נוספות לשנת 2004 שמקורן מבנימין מזרחי. הנחת היסוד בכתב האישום היא שלנאשם לא היתה כל הכנסה מבנימין מזרחי והנחת יסוד זו ממשיכה לחול עד סוף ההליך במשפט.
291. יתר על כן, השם "בנימין מזרחי" מופיע בטבלאות של יצחקי רק בחלק שמתייחס להכנסות בשנת 2001 וזאת בסך של 284,721 ₪. יוזכר, בכתב האישום לא יוחסה לנאשם הכנסה כלשהי בשנת 2001.
292. **מעבר לנדרש**, יצוין כי הנאשם ציין באמרת החוץ שלו שאומנם התבצעו עבודות בנייה אצל בנימין מזרחי שהינו הדוד של אשתו, אך לא נשאל לגבי השנה הרלוונטית שבה בוצעו העבודות או שבה התקבל התשלום (ראו ת/15, ש' 339 - 347). החוקר יצחקי בחר לסווג את אותה הכנסה בטבלאות שערך לשנת 2001. אומנם, נתפסו מסמכים נוספים על ידי המאשימה, לרבות המסמך בכתב יד שמסומן 1017 ונושא תאריך ו' ניסן תשס"ה (היינו שנת 2005), וגם המסמך שמופיע בקלסר הסגול ואשר סומן עם המספר הסידורי 836 ונושא תאריך 21.11.04, אך לא נתבקשה תגובתו של הנאשם לתאריך זה בחקירתו.
293. בנסיבות אלה, הנני קובע כי המאשימה לא עמדה בנטל הבאת הראיות על מנת להוכיח כי היתה לנאשם הכנסה מבנימין מזרחי דווקא בשנת 2004.

294. בסיכומים מטעם המאשימה נטען כי לנאשם היתה הכנסה מלקוח בשם ציון אסרף בסך כולל של 200,000 ₪ וזאת בשנת 2002 (עמ' 87 - 89, פסקאות 166 ו-167).
295. שוב, נזכיר כי ההכנסות שפורטו בכתב האישום לשנת 2002 בסך כולל של 444,567 ₪ ונלקחו מתוך הטבלה של יצחקי לשנת 2002, ואשר אינן כוללות הכנסה כלשהי מלקוח בשם "ציון אסרף" (לטבלה של יצחקי לשנת 2002, ראו פסקה 89 להכרעת הדין).
- ככל שהמאשימה היתה מעוניינת להוסיף הכנסה נוספת מאותו לקוח לשנת 2002, בסך של 200,000 ₪, היה עליה להגיש בקשה מתאימה לבית המשפט לתקן את כתב האישום על ידי תיקון הסכום האמור. בפועל, המאשימה לא מצאה לנכון לעשות כן והדבר לא צריך שיהיה בעוכריו של הנאשם. ככל שמדובר בתקלה מטעם המאשימה, על המאשימה לשאת בתוצאות של תקלה זו, וזאת בכך שהנאשם לא יורשע במה שלא יוחס לו בכתב האישום.
- כמובן שהנני מודע להוראות סעיף 184 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב - 1982 לעניין האפשרות להרשיע את הנאשם בעבירה על פי עובדות שלא נטענו בכתב האישום. עם זאת, על המאשימה גם להקפיד לקיים את הוראות סעיפים 91 ו-92(א) לחוק האמור, לפיהן על התביעה לבקש את רשות בית המשפט לתקן את כתב האישום. המבחן למתן רשות לתיקון כתב האישום הוא זהה למבחן מתי בית המשפט ירשיע בעובדות שלא בה זכרן בכתב האישום. המבחן בשני המקרים הוא האם תפגע הגנתו של הנאשם מעצם התיקון של כתב האישום או מעצם ההרשעה בעובדה שלא נזכרה בכתב האישום.
- דרך המלך היא תמיד הגשת בקשה לתיקון, במיוחד כאשר מדובר בראיות שהיו בידי המאשימה עוד בשלב הראשוני של ניסוח כתב האישום. בקשה מעין זו מבהירה לנאשם ולבית המשפט, מראש ועוד בטרם שמיעת הראיות, לאן מועדות פניה של המאשימה לגבי מסלול ההרשעה שמתבקש מבית המשפט. לעומת זאת, ההרשעה בעובדה שלא אוזכרה בכתב האישום, כפעולה שמתרחשת בסוף הליך שמיעת הראיות בעת כתיבת הכרעת הדין, היא מסלול משני שיש לבחון אותו רק לאחר שניתן הסבר מניח את הדעת מדוע המסלול העדיף של הגשת בקשה לתיקון כתב האישום לא מוצא. במקרה שבפני, לא ניתן הסבר מדוע לא הוגשה בקשה לתיקון כתב האישום ובסיכומים מטעם המאשימה גם לא נטען שיש להיזקק להוראות סעיף 184 לחוק סדר הדין הפלילי כדי שהנאשם יוכל להתייחס לטענה זו בסיכומים בכתב מטעמו.
296. יתר על כן, לפי הטבלאות של יצחקי, ההכנסה מציון אסרף היתה רק בשנת 1999 וזאת בסך של 200,000 ₪. שנת 1999 היא שנה שההכנסה בה כבר התיישנה. המאשימה בחרה לנסח את כתב האישום בהסתמך על הטבלאות של יצחקי. הווה אומר, הנחת היסוד בעת ניסוח כתב האישום היא שההכנסה מאותו ציון אסרף היתה בשנת 1999, שהינה שנה שממילא לא נכללה בכתב האישום. אותה

הנחת יסוד ממשיכה לפעול מתחילת המשפט ועד סופו.

297. **מעבר לנדרש**, אציין כי הטבלה של יצחקי לשנת 1999 ואשר לפיה היתה לנאשם הכנסה מאותו ציון אסרף בסך 200,000 ₪, נסמכת על אמרת חוץ של הנאשם ואשר בה הנאשם אמר את הדברים הבאים: "**מסמך שסומן ב.י. 122 זה מכתב שהופנה לרבני חב"ד בתאריך 23/12/09, אני חתום על המכתב ביחד עם ציון אסרף שביצעתי עבורו עבודות בניה בהיקף 200,000 ₪ בשנת 1999. המסמך שסומן ב.י. 123, זה מסמך שמופנה לרבני חב"ד באותו עניין של מסמך שסומן ב.י. 122**" (ת/ש' 230 - 234).

298. הווה אומר, לפי דברי הנאשם באמרת החוץ, מדובר בהכנסה ששייכת לשנת 1999, על אף שהתביעה לבית הדין הוגשה מספר רב של שנים לאחר מכן. בסופו של יום, המאשימה, בעת שניסחה את כתב האישום, ובהסתמכה על הטבלאות של יצחקי, קיבלה את הסבריו של הנאשם שמדובר בהכנסה שיש לשייכה לשנת 1999. לפיכך, אין מקום לקבל את טענתה של המאשימה כעת בשלב הסיכומים שמדובר בהכנסה שיש לשייכה לשנת 2002.

299. למעשה, המאשימה מבקשת מבית המשפט, כעת בשלב הסיכומים, לתת פרשנות חדשה לאותם מסמכים בדיוק שהוצגו בפני הנאשם בחקירתו והם נספחים ב.י. 122 ו-ב.י. 123 לת/ש' 16, ולקבוע שהם לא שייכים לשנת 1999 כפי שטען בחקירתו, אלא לשנה אחרת מאוחרת יותר, כדי שהדבר יתיישב עם השנים שבחרה לרשום בכתב האישום. את זאת לא ניתן לעשות, וזאת בשל כך שהמאשימה כבר קיבלה את הפרשנות של הנאשם בחקירתו בעת שבחרה לנסח את כתב האישום בהסתמך על הטבלאות של יצחקי, וזאת לא כל שכן לאור העובדה שלא ביקשה את רשות בית המשפט, בשום שלב במשפט, לתקן את כתב האישום בהתאם (ראו עמ' 88, פסקה 166(ה) לסיכומים בכתב מטעם המאשימה).

300. לפיכך, הנני קובע כי המאשימה לא עמדה בנטל הבאת הראיות הראשוני להוכיח כי לנאשם היתה הכנסה מלקוח בשם ציון אסרף, ואשר רלוונטית לשנים שצוינו בכתב האישום, קרי 2002 עד 2011.

13.ח סיכום ההכנסות שהוכחו מעסק הבניה והשיפוצים

301. לסיכום, הנני קובע כי המאשימה הוכיחה את ההכנסות ברוטו של הנאשם מהעסק לפי הפירוט שלהלן:

שנה	שם הלקוח	סכום ההכנסה ברוטו שהוכח
2002	יחיאל אוירכמן	144,396 ₪
2002	טובה לסקר	130,676 ₪
2003	גבריאל כהן	30,656 ₪
2003	יוסף יצחק זילברשטרם	33,526 ₪
2003	ירחמיאל שיף	56,923 ₪

2004	אהרן מרדכי ממן	₪ 58,500
2004	עזרא מפעי	₪ 39,965
2006	אורי סבאג	₪ 64,500
2006	עובדיה מעטוף	₪ 12,000
2007	משפחת אלשוילי	₪ 30,000
2007	יוסף שמח	₪ 8,000
2008	מרדכי שלום הלל	₪ 40,000
2008	שלמה קלויזנר	₪ 180,000
2008	מנחם ורחל פוקסמן	₪ 128,000
2009	רחל חוטובלי	₪ 10,000

302. להלן סיכום ההכנסות מעסק הבניה והשיפוצים לפי שנים:

שנה	סכום ההכנסה ברוטו שהוכח
2002	₪ 275,072
2003	₪ 121,105
2004	₪ 98,465
2006	₪ 76,500
2007	₪ 38,000
2008	₪ 348,000
2009	₪ 10,000

סך הכל הכנסות מעסק הבניה והשיפוצים במהלך כל השנים: 967,142 ₪.

ט. סיכום ההכנסות של הנאשם מהמקווה ומעסק הבניה והשיפוצים

303. ניתן לסכם את סך ההכנסות ברוטו של הנאשם מהמקווה ומעסק השיפוצים והבניה לכל

השנים 2002 ועד 2011, כדלקמן:

שנה	סך ההכנסות ברוטו מהמקווה	סך ההכנסות ברוטו מעסק השיפוצים והבניה	סך הכול הכנסות בשנה
2002	אפס	₪ 275,072	₪ 275,072
2003	₪ 24,575	₪ 121,105	₪ 145,680
2004	₪ 80,594	₪ 98,465	₪ 179,059
2005	₪ 140,974	אפס	₪ 140,974
2006	₪ 141,907	₪ 76,500	₪ 218,407
2007	₪ 135,953	₪ 38,000	₪ 173,953
2008	₪ 128,313	₪ 348,000	₪ 476,313
2009	₪ 130,569	₪ 10,000	₪ 140,569
2010	₪ 197,681	אפס	₪ 197,681

עמוד 83

₪ 14,286

אפס

₪ 14,286

2011

304. לפיכך, הנני קובע כי היו לנאשם סך הכנסות ברוטו מהמקווה ומעסק השיפוצים והבניה במהלך השנים 2002 ועד 2011, של 1,961,994 ₪.

י. סוף דבר

305. עינינו הרואות כי לנאשם הייתה הכנסה ברוטו שלא דווחה לרשויות המס במהלך כל אחת מעשר השנים 2002 ועד 2011, וזאת בין מהמקווה ובין מעסק השיפוצים והבניה, ובין משניהם יחדיו. לפיכך, הנני מרשיע את הנאשם בעשר עבירות של שימוש בכל מרמה, ערמה או תחבולה במטרה להתחמק ממס לפי סעיף 220(5) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש] התשכ"א - 1961.

ניתנה היום, ב' חשוון תשע"ח, 22 אוקטובר 2017, במעמד הצדדים.